

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati hirdetés.

A néhai Csáky Petronella grófnő által magyarországi gazdasági tanintézetekben tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból három egyenként 600 koronás ösztöndíjra az 1910—1911. tanévre ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen ösztöndíjra elsősorban a teljesen árva, másodsorban pedig oly szegénysorsu hallgatók pályázhatnak, akiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez eljuttatva folyó évi május hó 31-ig bezárolag az illetékes gazdasági akadémia igazgatóságánál nyújthatják be.

Jelzett határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1911 május 1.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Egyről-másról.

(Gabonapiaczi szemle. — Német gazdák Magyarországon. — Az OMGE. alpesi tanulmányútja. — Néi kalapok az agrárpolitikában. — Választási harc a Lajtán túl.)

A nemzetközi gabonapiacz éppen úgy, mint helybeli piacunk is, teljesen az időjárás hatása alatt áll. Aszerint, amint kedvezőbb, vagy kedvezőtlenebb az utóbbi, alakulnak a tőzsdéi jegyzések. A nemzetközi piacz figyelme elsősorban Oroszország felé irányul. A hét elején onnan az időjárásra és így a vetések fejlődésére vonatkozólag is kedvezőtlenebb hírek kerültek forgalomba, amely azt eredményezte, hogy a nemzetközi piaczon az árak megszilárdultak. Csakhamar azonban erre nagyobb orosz elhajózásokra némileg visszaestek a jegyzések, továbbá azért is, mert állítólag az Egyesült-Államok búzával bevetett területe az idén jelentékenyen nagyobb. A francia fogyasztás szükségletét igen óvatosan fedezi, nehogy nagyobb kereslettel drágítsa a nemzetközi piacz gabonárait.

A budapesti tőzsdén a készáruipiaczon a malmok csekélyebb vételkedve folytán kisebb volt a forgalom. A lisztüzlet pangásáról panaszkodnak még ma is a malmok, amely a készáruvásárlást bizonyos korlátok közé szorítja. Ennek dacára is azonban a készáruipiac ma egy heti jegyzéshez képest 20 fillérrel javult, mert a kínálat sem mutatkozik sürgősnek. A határidőüzletben igen különböző hangulat uralkodott és az árhullámzás egységesen alakult, vagyis körülbelül ugyanolyan arányú árhanyatlás mutatkozott, mint árfelvétel, úgy hogy a hét végén szintén csak 20 filléres árfelvétel volt tapasztalható egy májusi, mint az októberi buzában. Hangulat-keltés céljából a vetés állására vonatkozólag a legkülönbözőbb hírek kerültek forgalomba pro és kontra, az érdekltség szerint. A tény az, hogy ez a szélsőséges májusi időjárás nem alkalmas ahhoz, hogy a vetéseket fejlődésükben a kívánt mértékben megerősítse és pedig azért, mert míg az ország egyik helyén tulok a csapadék, más helyén alig jut belőle valami.

Amidőn 1907 nyarán az OMGE. hatvan tagja Németországot járta be gazdasági tanulmányok céljából, a németbirodalmi gazdasági egyesület a legnagyobb előzékenységgel volt segítségünkre az utiterv összeállításánál és lebonyolításánál, úgy hogy bizony jelentős része volt az emlékezetes és tanulságos társasutazás sikerének biztosításában. A német földön élvezett vendégszeretetet most alkalmunk nyílt viszonzhatni, mert a D. L. G. az idén Magyarországra rendezett tanulmányútját, amely főként lótenyésztésünket, de általános gazdasági viszonyainkat is megismertesse a német gazdákkal. A D. L. G. harminez előkelő tagjából megalakult társaság számára az OMGE. állított össze három hétre terjedő utitervet, amely jóformán az egész országról képet ad vendégeinknek s amely az állam, egyes városok és számos földbirtokos szíves előzékenysége folytán a kiváló gazdaságok és tenyészetek egész sorának aránylag rövid idő alatt való figyelmes megismerését teszi lehetővé. A társaság tagjait megérkezésük napján Károlyi Mihály gróf látta vendégül fényes estélyén, most

pedig a Dunántúlt járják, hétfőn ismét székesfővárosunkban időzve, a Közteleket és a Mezőgazdasági Muzeumot keresik fel, azután az Alföldre mennek, majd végül a Hortobágyot és a Hegyalját utbaejtve hagyják el június elején hazánkat. Reméljük, hogy jó benyomásokkal és sok tanulságos látnivaló emlékekkel. Azért, amidőn magyaros szívélyességgel üdvözljük kedves vendégeinket, csak azt kívánjuk nekik, érezzék magukat olyan jól nálunk, mint ahogyan mi érezzük magunkat négy esztendeje, mikor a német gazdák vendégszeretetét élvezhettük az ő hazájukban.

Az állattenyésztés és a tejgazdaság iránt való nagy érdeklődés, a nálunk is napirenden levő legelőkérdés, főként pedig a tavaszi legelők gazdaságos kihasználásának mind általánosabban átértézt szükségessége arra indították az OMGE. vezetőségét, hogy az idén az Alpesebbe rendezzen tanulmányutat. Svájc, Tirol és Salzburg természeti szépségeiben leggazdagabb vidékein végighaladva, bőven lesz alkalmuk a tanulmányút résztvevőinek a havasok közt való gazdálkodás tüzetes megfigyelésére s a havasi legelők tanulmányozására, amit — összehasonlítás kedvéért — érdekesen fog kiegészíteni a társaság önként jelentkező tagjainak visszatérésük után a máramarosi havasokra tervezett kirándulása.

De a magas fejlettségű állattenyésztés és tejgazdaság mellett nem lesz érdektelen bepillantani az alpesi országok gazdálkodásának egyéb ágazataiba sem, mert hiszen az ottani természeti viszonyok sokban hasonlatosak a mi Felföldünkhöz, csak hogy amott a munka, szorgalom és tudás a közszíklakon is életet fakasztott és jólétet teremtett, amiről bizony példát vehetnénk. Mert hogy szorgos munkával és hozzáértéssel hogyan meg tudjuk állani a versenyt bárkivel szemben, annak beszédes bizonyosságát is fogják láthatni a tanulmányút résztvevői a torinói kiállításon, ahol jogosult példát vehetnünk a magyar munka sikerében. Mivel néhány lemondás folytán még öt-hat résztvevő számára van hely, ezúton is felhívjuk olvasóink szíves figyelmét *alpesi tanulmányútunkra* azzal,

CSÉPLÉSI SZÉNSZÜKSÉGLLETÜNKET

ugy az összes hazai,
mint porosz szenek-
ben legeiónyösebben

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V., ALKOTMANY-UTCZA 31. SZAM

utján szerezhethük be.

Saját érdekünkben kérjük már most árajánlatot!

hogy f. hó 24-ig korlátolt számban még elfogad jelentkezéseket az OMGE. titkári hivatala.

A Lajtán tul erősen készülődnek a politikai pártok a június 13-iki nagy mérkőzésre, amely a jövő osztrák parlament erőarányait fogja eldönteni. A harcából derekasan kivesszük részüket az agráriusok is, akik tulnyomóan a bécsi agrárközpont programja alapján, erős agitációt fejtenek ki, főleg a német és cseh vidéki kerületekben. Az agrárius vezérkar élén most is, mint már annyiszor ez előtt, az aggkora daczára fiatalos temperamentumu Simitsch-Hohenblum Alfréd lovag áll, aki szóval és tollal fardadhatatlanul küzd az agrárprogram diadaláért és nem hagy kihasználtnak egyetlen alkalmat sem, ha jól odavághat az előtte egyformán gyűlöletes merkantilistáknak vagy szociáldemokratáknak. Népgyűléseken és röpiratokban napról-napra megkapó színekkel ecseteli, hogy a szociálistákus térfoglalása minő veszedelmet jelentene főként a parasztgazdákra nézve s hogy éppen ezért minden gazda tartsa kötelességének az agrárprogramhoz becsületszóval csatlakozó jelöltnek szavazatával és minden erőből való támogatását, az olyan árulókat pedig, akik gazda létükre szociálistára adnak szavazatukat, egész életükre bélyegezze meg a gazdaközvélemény.

E heves harcban a — bécsi dámákkal is összeütközött az öreg dalia és így kerültek egymás mellé a mostanában divatos malomkerék-nagyságu hölgykalapok az agrárpolitikával. A bécsi háziasszonyok egyesülete ugyanis nemrégiben nagygyűlést tartott, amelyen a drágaságról volt szó s ahol a konyhapénz elégtelensége ellen egyedüli orvosszernek az agrárvámok teljes megszüntetését mondták ki. Hohenblum lovag persze az első kínálkozó alkalommal kifigurázta a fitos orrocskájukat külkereskedelmi politikába mártó hölgyeket, akik — ugymond — az általános drágulásból egyoldalul éppen csak a húst és a gazdasági terményeket akarnák kivenni, akik rövidlátó önzésükben készek volnának koldusbotra juttatni nehéz paraszti sorban élő, kemény munkában görnyedező és mezőgazdasági terményeikből családjaikat fenntartó társnőik százezreit, csak azért, hogy pár garassal több maradjon meg nekik a konyhapénzből — még nagyobb tollaskalapokra! Nosza, lett is erre nagy fölzdulás a bécsi feministák körében és egy delle Grazie nevű regényíró nő ugyancsak megmosta Hohenblum lovag fejét a Neue Freie Presse hasábjain. De bizony az öreg vitéz sem hagyta magát és alaposan megfelelt a nagy kalapok felhánytorgatása miatt epéskedő kisasszonynak, kioktatván őt, hogy a gazdák készségesen lemondanak minden agrárvámvelelemről, ha az ipar is lemond a maga vámjairól. De hogy az iparos drágán adhassa el ipari ezikeit, a gazda pedig elvesztegetni kényszerüljön verejtékes munkája gyümölcseit, ez nemcsak igazságtalanság, hanem minden nemzetgazdaságot összeomlással fenyegető ostobaság is volna. Azért hát egy régi bécsi szállóigével azt ajánlja Hohenblum a haragvó bécsi nőknek, hogy maradnának meg vámpolitika helyett a maguk dolgánál, ahol sokkal több hasznot hajthat munkásságuk s ahol a nőre

nemesebb hivatás vár, mint üres szólalomokkal dobálózni a fórumon, persze a legujabb divat szerint öltözve és a nagyban való takarékoskodás helyett a piaci garasokon fukarkodva.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Campbell szerinti kísérleteim az 1909/1910. gazdasági évben.

Irta: Fechtig Imre báró.

☞ Az előbbeni évekről tett jelentés némiképp kötelez, hogy folytatólagosan közöljem a mult, évi eredményeket és tapasztalatokat is, annál is inkább, mert ez az év szokatlanul csapadékos lévén, közfelfogás szerint nem alkalmas a Campbell szerinti szabályok eredményes végrehajtására, sőt némelyek állítása szerint az eljárások betartása felesleges, sőt káros.

Campbell szerinti kísérleteimet gazdaságomban ezúttal is betartottam, nem is mondhatom már kísérleteknek eljárásaimat, inkább ugy kelone magamat kifejezni, hogy a szárazság elleni eljárások okszerű módoszatai és szabályait törek szem alkalmazni az adott viszonyokhoz. Ez abból áll, hogy megkülönböztetem azon feltétlen betartandó eljárásoktól azokat, melyek a viszonyok szerint változást kell hogy szenvedjenek. Az időjárás és gazdasági berendezkedésünk egyelőre még igen befolyásolják a szabályok pontos betartását és így átmenetileg még némi kihagyásokkal vagy belátásunk adta változásokkal kell dolgoznunk, ami azonban nem zárja ki a vezérelvek és szabályok lehetőleg betartását.

Minden talajmívelési cselekedetünket az az eltökélt szándék és elhatározás vezesse, miszerint törekvésünknek fő mozzanata szántóföldeink felső rétegének a lehetőséghez mérten állandóan porhanyóan tartása legyen.

A felső réteg alatt a nyers alsó rétegen jól munkált, de tömört réteg fekszik, mely a gyökérzetet rejte magában, az alsó és felső nedvességszámára mintegy itatóspapír módjára kibekitott csapadékkonzerváló réteg működik.

Hogy ezen törekvésünket elérjük, a következő szabályokat kell feltétlenül betartanunk:

Minden szántást kell hogy a tárcsás porhanyító előzőn meg.

Ez a szabály eltérést nem tűr és minden körülmények között betartandó. Megjegyzem itt, hogy a sodrózás munkája oly fontos, miszerint azt nem elnagyolva, de a legnagyobb pontossággal kell végeztetni.

Minden tarlót azonnal meg kell sodrózni és minden a tárcsás sodróval porhanyított földet azonnal el kell boronálni.

Kivételről vagy eltéréstől itt nem lehet szó. A boronálást legcélszerűbb aprózó, könnyű és hegyes fogu fogással végeztetni.

Minden felszántott földet azonnal el kell boronálni.

A kiszáradás szempontjából ez a művelet okvetlenül alkalmazandó, legalább is úgy, hogy a délelőtti szántott rész még délelőtt a délután szántott pedig estig el legyen boronálva. A nyári és kora őszi szántásoknál ez feltétlenül betartandó.

Legcélszerűbb a szántásoknál ilyenkor a „turtulyát” használni, amelyet az ekékre erősítve alkalmazunk és ezen forgóboronával elérjük a felszántott barázdának azonnali elboronálását és elérjük, hogy a felszántott tábla végezetkor egyenletesen el van boronálva.

Minden felszántott és azonnal elboronált szántóföldet azonnal meg kell tömködni a tömkővel (barázdátömővel.)

Kivételt itt az őszi szántásnál, illetve ugarlásánál szabad tenni, mivel az ősszel szántott és be nem vetett föld a tél folyamán kellőképp összesűrűsödik és tavasszal alkalmas lesz a sodró porhanyító munkájára, illetőleg a boronálás és vetés végrehajtására.

Minden földünket szántjuk fel a fagy beövetkezése előtt.

Ez igen fontos szabály, nehéz betartani. Lényegében megdönthetetlen követelménye a fokozott terméseredménynek, de azzal a nehézséggel jár, hogy a magyar gazdának szükken számított munkaerejével és állatállományával sokszor kivehetetlen. Nálunk még szinte megrójják azt a gazdát, aki nem a legszükebb határok közé szorítja igásállatainak számát. Pazarlás számba megy, ha az ökörből ki nem veszi valaki az utolsó csepp zsirt és ha mást is takarmányoz vele, mint szalmát és töreket. Ha az ökör kissé jobb erőben van, akkor azt dukál husnak eladni s helyette soványakat venni. Az ökör iránt bizonyos ellenszenv uralkodik és úgy tetszik, mintha a magyar gazda saját érdekei ellen valódnak tartaná, ha arra törekednék, miszerint többet termelve, több és jobb jószágot tarthatna és gazdaságában több embernek adhatna megélhetést.

Ilyen körülmények között bizony a nagy általánosságban nem lehet számítani a fent jelzett szabály követésére, de azért nem szabad csüggedni és feladni a küzdelmet.

A tavaszi szántásról végleg le kellene mondanunk, mert míg az őszi szántás jelentékenyen hozzájárul a föld megérésének és a nedvesség megtartásának munkájához, addig a tavaszi szántás éppen az ellenkezőt eredményezi. Szépen bizonyítják ezen tétel igazságát a tapasztalatokon kívül Kerpely Kálmán tudományos kísérletei is.

• Őszi és tavaszi vetéseinket a szükséghez képest és a megkívánt módon fogasboronával tortsuk porhanyón.

Ezek volnának az általában betartandó vezérszabályok.

De abnormalis éghajlatunk alatt a talaj különbözősége folytán és gazdasági viszonyaink miatt is gyakran megtörténik, hogy a gazda a legjobb akarat mellett sem képes rendszeresen végrehajtani ezen követelményeket és ilyenkor kényszerülve van egyes kihagyásokkal saját belátása szerint oly változásokat alkalmazni, mely változásokkal kerülő uton érheti csak el kitűzött célját.

A Campbell-rendszerű talajmívelési mód alapigazságait és szabályait mindig szem előtt tartva, nálunk csak úgy hajthatjuk végre eredményesen, ha az adott viszonyokhoz alkalmazzuk.

És itt ütközünk a legnagyobb nehézségekbe, mert minden egyes esetben a gazdának saját intelligenciájától függ eltalálni a helyes utat, melyet követni kell és mint eddig, úgy ezután is nem boldogulhat a gazda csupán tudomány-

KEMNA
szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füstcső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítőképesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.
Sürgőnyczim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91—21.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgálunk.

nyal, de tapasztalatainak és megfigyeléseinek bõ tárházára kell támaszkodnia. Mert a földmivélés terén még mindig erősen áll a régi mondás igazsága, hogy: „Ember tervez, Isten végez”.

Végigvettük az okvetlenül betartandó szabályokat, most a viszonyok alkotta változások és eltérések sokasága következnek. Mindenki be fogja látni, hogy ezeket előadni vagy előre látni a lehetetlenségek közé tartozik. Egy-két esetet azonban példaképp felhozhatunk.

Megesett a múlt években, hogy a tengeriföldek, bár nyáron porhanyón voltak tartva, őszre teljesen kiszáradtak. Ez azért történt, mert a tengeri szépen kifejlődve felhasználta a talajnedvesség készletének nagy részét. Törés után szabály szerint a tárcsás porhanyítóval azonnal megsodróztuk a tarlót és ezt megismételtük. De a sodró nem volt képes a talaj aczelóssága miatt csak a felső, munkált, 2—3 hüvelyknyi felületet megporhanyítani. A szabálynak, hogy a sodró után az éke következzen, nem lehetett eleget tenni, mert ha ekével fel is szaggathattuk volna, a rendkívüli hantok miatt elvetni nem lehetett. Itt tehát a viszonyokhoz alkalmazkodva, eltéréshez kellett folyamodni, olyan eltéréshez, mely a rendszert nem zavarja meg. A kemény felületet borító felső porhanyó rétegbe kellett tehát a búzát vetni. Ez a buza még az őszszel kikelt és a tavaszi boronásokkal szépen beállott és dacára az akkori továbbtartó szárazságnak, fizetett kat. holdanként 13 q 30 kilót, holott a táblának azon része, mely ellenkísérletképpen erőszakkal felszántatott és amelyen a nagy hantok csákánnyal lettek elaprózva, csak 5 q búzát termelt. Hasonló dilemma előtt állottunk a répa-földnél. Szántani ott sem lehetett és csak a jól megsodrózott porhanyó felső rétegbe vetettük a búzát. Ez a vetés kat. holdanként 16 q búzát adott. Látni ebből, hogy a viszonyokhoz alkalmazkodva, a rendszer betartásával, még kihagyásokkal vagy helyes változatokkal is szép eredményeket lehet elérni.

Sokszor a föld minősége miatt kell eltéréseket alkalmazni. Pl. székes földeknek az a sajátosságuk, hogy ha ősszel fel is ugaroljuk, tavasszal nem bírjuk oly állapotba hozni, hogy azt el is vethetnők. A székes föld a téli nedvességtől kocsenyásan ázik el és felületén kezd száradni olyképpen, hogy alól hosszasan lágy marad, még akkor is, ha a felső réteg már kökemény. Tavaszi megmunkálhatósága emiatt igen későre esik, amikor már nedvességének nagyrésze veszendőbe ment s emiatt nincs remény ahhoz, hogy a belévetett növény nedvességigényeit kielégíteni képes volna.

Székes természetű földeket ezért kizárólag csak őszi vetéssel értékesíthetünk. Ha Campbell-szerű jó nyári (ugar) munkát alkalmazunk, őszszel megtömött földbe vetünk, gyönyörű vetésünk lesz, de a siker mégis az időjárástól függ, mivel a vetés tavaszi ápolása a legtöbb esetben lehetetlen a székes föld fentemlített sajátossága miatt, t. i. annak furcsa száradása miatt. A székes vetések éppen leginkább megkivánnak a boronálást, de e tekintetben nem tehetünk semmit és megadással kell rábiznunk vetésünk sorsát a bizonytalan jövőre, mely jót is, de rosszat is eredményezhet. Székes, agyagos táblán, ha valamennyire is megtrágyázzuk istállótrágyával, Campbellesen kezelve feltűnően szép eredményt érünk el és a gabonának inkább megdülésétől, mint silányságától tarthatunk.

A felhozott példákban elképzelhetjük, hogy mennyire zavarólag hat minden legkisebb abnormalis akadály, melynek a rendszer szellemében való leküzdése az intéző gazdának értelmességére van bízva.

Idestova 4 évi tapasztalataim bizonyítják, hogy az ilyen valóságos gazdálkodás, illetőleg a szárazság elleni okszerű talajmivélés úgy a száraz, valamint a csapadékos években; úgy a jobb, valamint a silányabb minőségű talajon mindig eredményesebb volt, mint a régi (szokásos) talajmivélés. Arra nézve tehát, miszerint

a dry farming szerinti okszerű talajmivélésből kifolyólag kárt nem szenvedünk, teljesen nyugodtak lehetünk, mert a kedvezőtlen, csapadékos években átlagban legalább is számíthatunk oly terméseredményre, mint különben, sőt egyes termények még így is feltűnően nagyobb termést adhatnak, mert még a legcsapadékosabb években is megtörténik, hogy egy-egy rövid, de igen száraz időtartam szuródik közbe, ami az egyébként csapadékos időjárást szárító és égető hatással ruházza fel. Megtörtént a múlt évben is, hogy a csapadékos jellegű időjárás dacára a nyár közepén néhány hétre a szárazság időszaka lépett közbe és ezen idő alatt a megszokottan mivelt tengerinek levelei fonnnyadtak és sodrósdottak, a répák növéskben megállottak, míg az okszerűen kezelt tengerin és répán ez a jelenség nem volt észlelhető. Egy idejében hullott eső kisegítette ugyan a gazdákat, de a campbellezett tengeri és répa termésben jóval felülmulta amazokat. Fizezett egy kat. hold 35-61 q morzsolt tengerit vagy 670 q takarmányrépát. Ha azonban április végén (1910.) a tavaszi vetés elfagy, a légy általában elszaporodik, ha zuhogó esők a vetések nagyrészét többszörösen és huzamosan elárasztják, ha a nedves időjárás miatt a rozsa elterül, a gabonák megdőlnek, a szem üszkös és szorult lesz, akkor bizony nem okolhatjuk mindezekért Campbellt, sőt ha ilyen kedvezőtlen viszonyok között csak annyit is terem Campbell szerint, mint amennyi, akkor az világos bizonyítéka annak, hogy Campbell elmélete legalább is nem rosszabb a mi megszokott rendszerünknel.

Manapság már nem is kell nagyon bizonyítani a dry farming előnyös voltát hazánkban, mert hiszen az okszerű talajmivélés lassanként nemcsak a száraz vidékeken, de mindenütt a világon tért kezd hódítani, mert alapszabályai a természet törvényeire vannak építve. Nem sok idő múlva lezáródnak a vitatkozások afölött, vajon hasznos-e vagy káros a dry farming szabályait hazánkban is alkalmazni és akkor ez a téma a gazdasági lapok „Kérdés” és „Feleletek” rovatába lesz utalva.

Termést összehasonlító táblázat. Fechtig Imre báró gazdasága.

T e r m é n y	Gazdasági átlag		Országos átlag
	Kat. holdanként q		
	1909. év	1910. év	1910. év
Őszi buza	13.33	10.40	7.74
Őszi rozs	8.20	11.70	6.85
Tavaszi árpa	24.00	7.30	6.07
Zab	20.00	11.60	5.53
Szemestengeri	18.00	24.80	11.31*
Szemestengeri	30.00	35.61	11.31**
Takarmányrépa	535.00	670.00	168.30

Ezen összehasonlító tábla adataiból kitűnik, hogy a terméseredmények Campbell szerint úgy az 1909-iki száraz évben, valamint az 1910-iki csapadékos évben (kivéve az árpát, melyet a légy és vizállások tönkretettek) jóval felülmulták az 1910. évi országos átlagot. Pedig ez az átlag a valóságot igen megközelíti s nem mondhatni rá, hogy alacsonyban becsül.

Meg kell említenem még, hogy a szárazság elleni módszereket nemcsak a szántóföldeken, de a kertészetben, a gyümölcsösökben, a fásítasoknál is a legjobb eredménnyel iparkodtam alkalmazni és ezen munkálkodásomról időről-időre a gazdaközönséget úgy a „Köztelek”-ben, mint a „Kertészeti Lapok”-ban értesítettem, mert az eredmények arról győzték meg, hogy Campbell eszméi nem csak a gabona természetében tesznek nekünk jó szolgálatokat, de a kapásnövények, a kert és gyümölcsösök, fásítolák és erdősítések, fásítások művelésénél is

* Kézikapával munkált.

** Keresztben fogatosan munkált.

vezérfonálul vannak hivatva, hogy szolgáljanak. Ezen rendszer alkalmazása nemcsak azért ajánlatos, mert a növények normális fejlődését elősegíti, hanem azért legfőképpen, mert a mi éghajlatunk alatt gyakran előforduló perzselő szárazságok alkalmával megmenti az elpusztulástól kultúránövényeinket. Azt hiszem, hogy olyan eljárás, melynek alkalmazása reményt nyújt arra nézve, hogy sikerülni fog a jövőben az aszályos évek megsemmisítő hatását gyengíteni, esetleg megszüntetni: megérdemli, hogy vele foglalkozzunk.

Beszámolva a múlt év történetéről, befejezőleg ismételve megemlítem, hogy újabb tapasztalataim csak megerősítettek évekkézelotti lelkesedésemben Campbell iránt és meggyőződtem arról, miszerint ha okszerű talajmivélési teóriáját követjük, még akkor sem valljuk kárát, ha a legkedvezőtlenebb viszonyok közé is kerülünk, mert a nedves természetű években sem járunk rosszabbul, mint ha a régi megszokott módon gazdálkodtunk volna. De ha azt vesszük, hogy a szárazabb években aránytalanul nagyobb terméseredményt érünk el és az átlagot kiszámítjuk, el kell ismernünk az elért átlag fokozását. Nincsen tehát attól mit tartani, hogy a campbellezéssel kárt szenvedünk, de a rendszer alkalmazásával egyáltalában sok oly előny van összeköttetésben, mely előnyök gazdaságunk haladásával és produktív erejének fokozásával is kapcsolatos. Lelkesedésemet igazolva látom és azt hiszem, eljön rövidesen az az idő, midőn gazdatársaim velem együtt fognak lelkesülni. Apróbb kísérleteim sikerei buzdítólag hatottak több gazdatársam elhatározására és örömmel értesülök arról, hogy sokan vannak már, akik nem idegenkednek az újításokkal kísérleteket tenni. Kerpely bizonyító kísérletei, Koppély fáradhatatlan buzdító tevékenysége, Salfáry adatgyűjtései, mindannyi bizonyíték, hogy az Amerikából kiinduló újítások hozzánk átültetve akklimatizálódnak fognak és hazánk gazdasági viszonyainak haladó irányzatát sikeresen fogja a boldogulás felé vezérelni. A gazdaközönség sorában a mozgalom és törekvés ez irányban örvendetesen tapasztalható s nagy reményekre jogosít. Az az eset pedig, mely szerint kísérleteim éppen olyan helyről akadályoztatnak, amely helyről a buzdítást kellene feltételezni, csak az idők jele.

A műtrágyák hatása az öntözött réteken.

☒ Az öntözött rétek trágyázása nem könnyű dolog. Nevezetesen azért, mert ha van is elegendő istállótrágyánk, annak a rétre való kihordása nagy nehézségekkel jár. Ha ugyanis a tél nem elég erős, akkor a trágyával megrakott szekerek a rétre nem mehetnek rá, mert a gypet annyira összevagnák a megrakott szekerek, hogy sokkal több kárt okoznának, mint amennyi hasznunk volna az istállótrágyázásból. Azonkívül egy öntözött rétre nem lehet mindenféle trágyát kihordani, mert pl. a szalmás trágya a tavaszi öntözést nehezítené meg, továbbá a kaszálást és gyűjtést is, éppen ezért a rétre vagy csak nagyon érett és porhanyó trágyát, vagy pedig komposztot lehet és tanácsos kihordani. Hogy ilyen trágyának nagyobb mennyiségű készítése nagy teherrel és munkával jár — a trágyakiherdás és eltergetésén kívül — azt könnyű elképzelni.

A műtrágyáknak az istállótrágyával szemben óriási előnyük van. Nevezetesen ennek megszerzése mindig módjában áll a gazdának, a rétre való kifuvározása aránytalanul kis munkával jár, kiszórása sem ad nagy munkát és minden körülmények között elvégezhető. Ha még olyan gyenge is a tél, néhány zsákkal megterhelt szekér a réten vezető utakon tovább haladhat és az utról a rét egyes tábláira kiszórható műtrágyát vállon is beszállíthatjuk. Az igaz, hogy pl. 100 kg. Thomas-salakos zsákokat nehéz vállon messzebb bevinni a rétre, de hát ezen is könnyű segíteni, hisz 1 zsákból annyi

porezió mütrágyát önthetek ki, amennyit akarok. Mig egy kat. holdra legalább 150 q érett istállótrágyát vagy komposztot kell adnom, tehát legalább 15 szekér trágyát, addig egy szekérre rearakható 4—5 kat. holdra is elegendő mütrágya.

Természetes dolog, hogy első kérdés az, vajjon a mütrágyának van-e olyan hatása, mint az istállótrágyának és érdemes-e érte pénzt kiadni. Erre a kérdésre határozott feleletet adni nem lehet, hanem csak azt mondhatjuk, hogy egyik réten a mütrágyának lesz és van hatásuk, mig egy másik réten a mütrágyázás semmi eredménynyel sem jár.

Röviden ismertetni fogom két öntözött rétnak trágyázási kísérleteit annak beigazolására, hogy ami egyik helyen jó, az nem mindig jó máshol is és amig egyik réten a mütrágya igazán meglepő hatást mutat, a másik helyen hatástalan marad.

A szóban levő két rét a mindszei és a vadászi. Az előbbi a Tisza mellett fekszik (Csongrád megye), talaja Tisza-hordta televényes fekete föld. A vadászi rét Bihar megye déli részén, a Fekete-Körös mellett fekszik, talaja kötött fekete agyag, vizet át nem eresztő altalajjal. Az előbbi a Tiszából, az utóbbi a Körösből öntöztetik, a vizet sztvattuzással emelik ki a folyókból.

A mindszei rétnak 46. és 47. táblán állított be mütrágyázási kísérlet az 1908/9. év telen, tehát a trágyának kétévi hatását ismerjük. A 46-ik táblán beállított kísérlet kétévi termésadatait az alábbi kimutatás tünteti fel:

Parcella száma	A parcella nagysága	Trágyázás	Kat. holdankénti termés		Összesen a két évben	Terméstöbbllet a trágyázatlannal szemben	A trágyázás költsége	100 kg. szénaterméstöbbllet előállítására
			1909	1910				
			métermázsza					
1.	1600 □-6l	266 kg. Thomas-salak + 40 kg. chilisalétrom	21.80	27.16	58.96	16.72	21.28	1.27
2.	1600 □-6l	266 kg. Thomas-salak + 40 kg. chili + 133 kg. kálitrágya	32.50	31.69	64.19	19.95	40.57	2.03
3.	1600 □-6l	0	28.30	14.44	42.74	—	—	—
4.	1600 □-6l	240 q komposzt	34.10	32.88	66.98	24.79	120.—	4.84
5.	1600 □-6l	240 q komposzt + 266 kilogramm Thomas-salak	36.55	29.76	66.31	24.07	141.28	5.86
6.	1600 □-6l	0	27.05	14.69	41.74	—	—	—

*) A mütrágyák árait az előzőleg felvett összegben számítottam, mig 100 kg. komposztot fuvarozás, eltergetés stb.-vel együtt 0.5 korona értékben vettem fel.

A 47. táblán beállított kísérletnél ugyan az egymagában adott Thomas-salak adta a legkisebb terméstöbblletet, de mégis ennek használata legjövödelmezőbbnek bizonyult, amennyiben 100 kg. szénaterméstöbbllet mindössze 1.27 koronába került. Mütrágyában adva mind a három tápanyagot (foszforsav, káli és salétrom), a termések jobban emelkedtek ugyan, de az adott trágya értékével a terméstöbbllet arányban nem volt, ezen trágyázás mellett ugyanis 100 kg. szénaterméstöbbllet 2.03 koronába került.

Tagadhatatlan, hogy a komposztnak nagyobb hatása volt, mint a mütrágyának, de ez ért-

tehat 2250 szekér komposztot kellene a rétre kihordani. Már ennek a nagymennyiségű komposztnak az előállítására is nagy teher volna, hát még a kifúvarozása. Bizonyos, hogy minden 2-ik, 3-ik télen az előirányzott komposztmennyiségnek fele sem kerülne ki a rétre, mert bizony erős teleknek kell lenni, hogy a mindszei televényűs talaju rét annyira megfagyjon, hogy a trágyával rakott szekereket megbirja és pedig oly hosszú ideig, ameddig ezen nagymennyiségű komposzt szét-hordása megtörténhetik.

A kísérleti táblán a komposzttal alkalmazott Thomas-salagnak hatása nem mutatkozott, illetve az egymagában adott komposzt is épp úgy növelte a rét termését, mint a komposzt + Thomas-salak. Ez az eredmény azt mutatja, hogy komposzt vagy foszforsav adandó a rétre, a kettő együttes alkalmazásának sok értelme nincs.

Hogy a 47-ik — tehát a kísérletre kijelölt tábla — talaja mennyire egyenletes volt, azt legjobban a 2 trágyázatlan parcella termésével igazolhatjuk. A 3-ik és 6-ik, tehát egymástól távolabb eső 2 trágyázatlan parcella 2 évi szénatermésében mindössze 100 kg. különbség mutatkozott, már pedig 40 q szénatermésnél 100 kg. terméskülönbség figyelembe sem jöhet.

Megemlítem még, hogy a mindszei réten termelt széna minősége kitünő, ennél jobbat már kívánni sem lehet. A kísérletezőnek — Burg Ete uradalmi kaszárnának — megfigyelése és észrevétele szerint a trágyázott parcellákon a kaszálás egy héttel korábban lett volna végezhető, a növényzet sokkal több virágot hozott és a réten több szál fü nőtt.

Nézzük mármint azt, hogy mily eredményt ért el a szóban levő másik, a vadászi öntözött réten. Amint már említettem, a rét talaja fekete, kötött anyag, vizet át nem eresztő altalajjal. A 18-ik táblán 1907/8. telen állított be a trágyázási kísérlet, amikor Thomas-salak, káli és komposzt adatott az egyes parcellákra, mig 1908-ik év tavaszán egyes parcellák chilisalétromot is kaptak, a chilisalétrom adagolása azután évenként megismételtetett. Minthogy a kísérlet 1908-ban kezdődött, tehát már 3 év adatait ismerjük, így a mütrágyák és a komposzt értékéről teljesen megbízható ítéletet mondhatunk. A kísérlet tervezetét és a terméseredményeket az alábbi kimutatás tünteti fel. (A kimutatást lásd a 1253. oldalon.)

A kimutatásban közölt terméseredmények szerint a trágyázás nem járt eredménynyel, illetve a termésekben és a trágyázásban összefüggést, szabályszerűséget megállapítani nem lehet. A Thomas-salak pl. egymagában alkalmazva 10.27 q szénaterméstöbblletet adott, viszont káli és chilisalétrommal együttesen csak 1.37 q-val növelte a termést. A kísérlet ezen eredményéből azt lehetne mondani, hogy a Thomas-salak jó, a káli és a chili azonban káros hatása a rétre. Ezt azonban állítani képtelenség. Ugyancsak a komposzt egymagában 10.57 q szénaterméstöbblletet adott, mig a komposzt + Thomas-salak mindössze csak 4.77 q-val növelte a termést.

Parcella száma	Nagysága	Trágyázás	Kat. holdankénti termés		Összesen a két évben	Terméstöbbllet a trágyázatlannal szemben	A trágyázás költsége	100 kg. terméstöbbllet előállítására
			1909	1910				
			métermázsza					
1.	1600 □-6l	200 kg. Thomas-salak	36.42	34.32	70.74	34.82	16.00	—45
2.	1600 □-6l	200 kg. Thomas-salak + 30 kg. chilisalétrom	37.20	34.45	71.65	35.73	25.00	—70
3.	1600 □-6l	200 kg. Thomas-salak + 100 kg. káli + 30 kg. chilisalétrom	37.85	31.80	69.65	33.73	38.00	1.12
4.	1600 □-6l	0	21.24	14.68	35.92	—	—	—
5.	1600 □-6l	300 kg. Thomas-salak	33.40	27.05	60.45	24.53	24.00	—98
6.	1600 □-6l	400 kg. Thomas-salak	33.85	29.11	62.96	27.04	32.00	1.18

*) A mütrágyák árait a következőképp számítottam: 100 kg. Thomas-salak 8 korona, 100 kg. chilisalétrom 30 korona, 100 kg. kálitrágya 13 korona.

Amint a fenti kimutatásból látható, a mütrágyázás folytán a termések megkétszereződtek. Mind egyik trágyázás jövödelmező volt, de a Thomas-salak egymagában is elegendőnek bizonyult. Hogy a 300 és 400 kg. Thomas-salak nem növelte jobban a rét termését, mint a 200 kg., annak oka az, hogy a rét 5. és 6. parcellájának flórája már a természettől fogva gyengébb volt, mint az 1. és 2. parcelláé. Bármilyen egyneműnek is mutatkozzék ugyanis egy rét kijelölt táblája, mégis előfordul az, hogy az egyes parcellák termésében minden trágyázás nélkül is néhány métermázsza szénaterméskülönbség mutatkozik. Azt ugyanis bajos észrevenni, hogy 1—1 holdas parcellák termése nem lesz egyenlő, hanem egyik 100 kg.-mal több, a másik kevesebb termést ad.

A kísérlet eredményei annyira kedvezők, hogy ennél jobbat, többet már kívánni sem lehet. A trágyázás folytán ugyanis 100 kg. szénaterméstöbbllet nagy átlagban még egy koronába sem került, azt pedig minden gyakorlati gazda tudja, hogy 100 kg. széna nem 1, hanem 4—5 koronát is ér.

A mindszei réten mütrágyákkal kapcsolatban komposztrágyával is tételtett kísérlet annak megállapítására, hogy a komposzt mennyire növeli a rét termését, illetve hogy melyik ér többet, a komposzt vagy pedig a mütrágya. Ezen kísérlet a rét 47. tábláján állított be ugyancsak az 1908/9-ik év telen, tehát szintén 2 évi termésadatok állanak rendelkezésünkre. A kísérlet tervezetét és az egyes parcellák terméseredményeit az alábbi kimutatás tünteti fel:

hető is. Ugyanis 240 q komposzt hordatott ki egy kat. holdra, ez pedig már erős trágyázásnak mondható. Természetesen a komposztért nem adott ki pénzt a gazdaság, de annak gyűjtése, készítése, kifúvarozása, eltergetése mind munkába, tehát pénzbe is került. Önkényesen vettem fel a komposztnak q-kénti értékét 50 fillérbe. Tulságos nagynak ezen értéket nem mondhatjuk, hisz például a szárított sertétrágyának q-ja fuvarozással, kiszórással stb. legalább 5 koronába kerül, már pedig hogy 10 q jó érett komposzt ne érne sokkal többet, mint 1 q szárított sertétrágya, azt kövte hiszem.

A komposzt q-ját 50 fillérrel számítva, egy q szénaterméstöbbllet 4.84 koronába került, vagyis akkora összegbe, amennyit 100 kg. kitünő széna még megér, de már az előállítás költsége nagyon közel áll a termék értékéhez. Azt mondhatnánk valaki, hogy a komposztnak még a harmadik évben is lesz hatása. Ez igaz, de éppen olyan bizonyos az is, hogy a mütrágyának is lesz hatásuk a harmadik évben, hisz a mütrágyának a második évben nagyobb hatásuk volt, mint a kísérlet első évében, a gyp megerősödött, sűrűbb, tömöttebb lett, természetesen ez a megerősödött gyp a harmadik évben is jó termést fog adni.

A komposzt alkalmazására nézve itt felemlítem, hogy a mindszei öntözött rét mintegy 600 kat. hold. Tegyük fel, hogy a rét termőerejét komposztrágyázással akarnák fenntartani. Már most ha évente a rétnak csak egynegyed részét trágyáznák meg kat. holdanként 150 q komposzttal, akkor évente $150 \times 150 = 22,500$ q,

Parcella száma	A parcella nagysága	Trágyázás	Katasztrális holdankénti termés			Összesen a három évben	Terméstöbblet a 3 trágyázatlan parcella átlagával szemben
			1908	1909	1910		
			m é t e r m á z s a				
1.	1000 □-öl	Trágyázatlan*)	20.70	19.00	20.40	60.10	—
2.	1000 □-öl	300 kg. Thomas-salak	21.40	24.40	22.80	68.60	+10.27
3.	1000 □-öl	300 kg. Thomassalak + 100 kg. 40%-os káli	18.60	20.80	20.30	59.70	+ 1.37
4.	1000 □-öl	300 kg. Thomas-salak + 100 kg. káli + 30 kg. chilisalétrom	18.00	23.10	21.50	59.70	+ 1.37
5.	1000 □-öl	Trágyázatlan*)	15.30	20.80	19.70	55.80	—
6.	1000 □-öl	30 kg. chilisalétrom	15.80	18.60	16.40	50.80	- 7.53
7.	1000 □-öl	Komposzt	23.80	22.80	22.30	68.90	+10.57
8.	1000 □-öl	Komposzt + 300 kg. Thomas-salak	21.20	21.80	20.10	63.10	+ 4.77
9.	1000 □-öl	Komposzt + 300 kg. Thomas-salak + 100 kg. káli	19.70	22.20	18.50	60.40	+ 2.07
10.	1000 □-öl	Trágyázatlan*)	20.40	21.00	17.70	59.10	—

*) A három trágyázatlan parcella átlaga 58.33 métermázs.

A kísérletek adatai szerint a Thomas-salak egymagában növeli a termést, hasonlóan a komposzt is, de a kettő együttesen alkalmazva már nem sokat ér. Szóval megint egy lehetetlen eredményre jutottunk.

Egyszerűen és röviden azt mondhatjuk, hogy a vadászi öntözött réten trágyázással a szénatermést növelni nem lehet. Hogy miért vannak mégis terméskülönbségek, annak oka az, hogy a rét talaja, annak flórája teljesen nem lehet egyenlő, egyik helyen valamivel jobb, máshol gyengébb, ez a különbség azután a termésekben mutatkozik meg legjobban.

Mármint jogosan kérdezhettük azt, hogy a vadászi öntözött réten miért nincs a műtrágyának hatása és hogy a katasztrális holdankénti termés miért oly kevés, átlag a 20 q-t alig haladja meg.

Erre a kérdésre már megfellelhetünk. A rét talaja ugyanis túlságosan kötött, vizet át nem boesátó altalajjal. Az öntözés folytán az amugy is kötött talaj hidegebb, tevékenyebb lesz, a levegő nem járja, alföldi kifejezés szerint „megzokul“.

Mármint jogosan mondhatja bárki azt, hogyha a vadászi talaj öntözésre nem alkalmas, miért rendeztetett be mégis öntözésre?

Mikor a vadászi rétet öntözésre berendezték, akkor egy kis öntözési mánia volt hazánkban az 1—2 réten nyert kedvező eredmények folytán. Tapasztalataink azonban még nem igen voltak. Ma már többet tudunk, de azért még mindig sok évi tapasztalatra, kísérletre, próbálgatásra van szükségünk, hogy minden körülmények között biztos ítéletet mondhassunk. Így a többek között az évek során szerzett tapasztalatok bebizonyították, hogy a szikes területek öntözéssel megjavíthatók ugyan, de csak akkor, ha az a talaj minél kevesebb sót tartalmaz. Nagyon szikes foltokat hiába öntözünk, az belátható időn belül megjavulni nem fog. Ilyen területek megjavításával más módon próbálkozunk, hogy lesz-e eredmény, az a jövő titka.

A vadászi rétet azonban meg lehet javítani

— ez azonban nem szikes terület — és pedig alagsóvezéssel. Az eddigi alagsóvezések kedvező eredményéből jogosan várhatjuk, hogy a vadászi öntözött terület tevékenyebb lesz és nagyobb terméseket fog adni és akkor valószínűleg a műtrágyáknak is lesz hatásuk.

Iff. Rösler Károly.

TEJGAZDASÁG.

Rovatvezető: Ujhelyi Imre.

Tejtermelést ellenőrző egyesületek Magyarországon.

Alig néhány napon belül került a nyilvánosság elé, hogy Magyarországon három Milchkontrollverein, tejellenőrző egyesület, vagy mint ahogy mi elneveztük: tejtermelést ellenőrző egyesület megalakult és azt hiszem, hogy az a nemes vetélkedés, amelyet ezen a téren látunk, hazánkban is azokat az eredményeket fogja létre hozni, amelyeket létrehozott a külföldön. A tejtermelést ellenőrző egyesületek óriási eredményeket és hasznot értek el a külföldön és kétségtelenül nálunk is egész forradalmat fog előidézeni a szarvasmarhatenyésztésben, a takarmányozásban és a tehének tejtermelőképességének felhasználásánál.

A még a múlt évben megalakult veszprémi megyei ellenőrző egyesület után a múlt hónap közepén megalakult a sopronmegyei első ilyen egyesület és a Köztelek utolsó száma a fehérmegyei alakulásról ad hírt. Örömmel látjuk ezeknek a kezdeményezéseknek élén az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet és Ujhelyi Imrét, aki eddigi működésének talán betetőzését láthatja ezekben az alakulásokban. A jövő évben bizonyára már érdekes és tanulságos jelentéseket olvassunk majd ezeknek az egyesületeknek működéséről, ma még csak a kezdetén tartunk, annyira, hogy azt gondolom, érdemes az ilyen egyesület alapszabályait okulás céljából közzé-

tenni. A legjobb alapszabályok sem adják meg a megfelelő munka biztosítékát, de azt hiszem, hogy viszont eredményes munkához jó alapszabályok szükségesek.

Az alábbiakban közlöm tehát a sopronmegyei tejtermelést ellenőrző egyesület alapszabályait:

Az I. Sopronmegyei Tejtermelést Ellenőrző Egyesület alapszabályai.

1. §.

Az egyesület czime: I. Sopronmegyei Tejtermelést Ellenőrző Egyesület. Székhelye: Sopron.

2. §.

Az egyesület célja: 1. Rendszeres próbafejések és zsúrvizsgálatok útján hiteles megállapítása az egyes tehének termelőképességének. 2. Az elfogyasztott takarmány számontartásával a takarmányértékelőképesség nyilvántartása. 3. A köztenyésztés fejlesztése azáltal, hogy az ellenőrzött tehének közül a megállapítottan jó és szimmenthali jellegű egyedek a Sopronmegyei Tejszövetkezetek Szövetségének törzskönyvezésébe felvétetnek, az utánuk származó utódok a tenyésztésben megtartatnak.

3. §.

Az egyesület bizonytalan időre alakul meg, a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület védnöksége alatt áll, jelentését az egyesülethez beterjeszti, működését 1911 július hó 1-én kezdi meg és az első üzetlev 1912 december 31-ig tart. Ezen ideig a tagok ki nem léphetnek, csak ha elköltözés, elhalálozás vagy birtokelhagyás esete forog fenn. Ezen idő után az egyesület évről-évre elhatározza, hogy továbbra is fennmarad-e.

4. §.

A tagok száma csak annyi lehet, hogy az ellenőrző tisztviselő képes legyen munkáját pontosan és rendszeresen elvégezni. Az egyesület minden évben határoz afölött, hogy a tagok száma emelhető-e és hogy esetleg második ellenőrző közeg alkalmaztassék-e.

5. §.

Minden tag kötelezi magát, hogy összes az egyesülethez bejelentett teheneit havonként kétszer a kiküldendő tisztviselő által a tejelés, takarmányozás és zsirtartalom tekintetében ellenőrizheti, az ellenőrző tisztviselő utazási költségeit megtéríti, az ellátásáról és elszállásolásáról gondoskodik.

6. §.

Az egyesület működésének megindulása előtt a tagok tehenenként 2 korona tagdíjat fizetnek és ha az így befolyó tagdíjak nem fedeznék a szükséges kiadásokat, a kiadások többlete a tagok közt arányosan osztatik fel és hajtatik be.

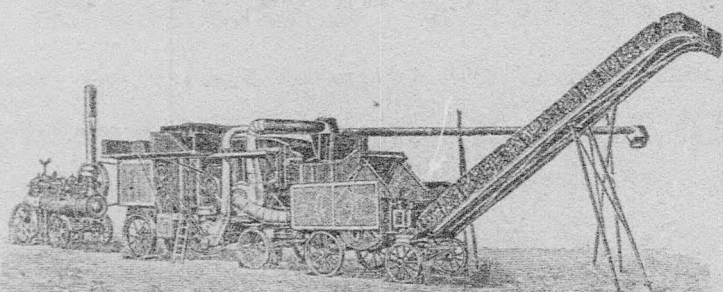
7. §.

Az egyesület ügyeit a vezetőség és a közgyűlés intézi. A vezetőség három tagból áll, akiket a teljes ülés évről-évre választ. A vezetőség maga köréből választja ügyvezető elnökét

Heinrich Lanz & Mannheim

Évi gyártás 2100 lokomobil, 1500 cséplő.

A kontinens legnagyobb lokomobil- és cséplőgépgyára

Gőzcséplőgépek 4-5-szörös széltisztítással, törek- és polyvafuvóval, önetetével, napi 400-500 mm. teljesítményig

12-16 munkás megtakarítás

LOKOMOBILOK TULHEVITETT GŐZRE. II SZALMASAJTOK.

VEZÉRKÉPVISELŐ:

HAHN ARTHUR ÉSTSAIBUDAPEST, VIII, ÜLLOI-UT 52/b

és helyettes elnökét meg pénztárosát, de a pénztár kezelésével megbizhat mást is.

8. §.

Az évi számadások legkésőbb 21 nap mulva a számadási év befejeztével fölülvizsgálatra a teljes ülés által választandó 2 számvizsgálónak bemutatandók.

9. §.

A számadási év január elsejétől december 31-ig tart. A számadást a számvizsgálók legkésőbb 14 nap alatt az elnöknek bemutatni tartoznak, aki azt a közgyűlés elé terjeszti.

10. §.

A közgyűlés minden évben február hó első felében és pedig lehetőleg a tagok valamelyikénél tartatik. Minden tag a napirenden tárgyalni kívánt javaslatát 8 nappal a közgyűlés előtt írásban tartozik az elnöknek beadni. A tárgyalandó ügyekről jegyzőkönyv vezetendő. A határozatok szótöbbséggel hozatnak; szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

11. §.

Minden tagnak minden 10 tehen után 1, de legfeljebb 10 szavazata van, amelyet személyesen, vagy írásbeli meghatalmazás útján helyettesével is gyakorolhat. Meghívások a közgyűlésre ajánlott levél, vagy köröző útján legalább 8 nappal az ülés előtt történnek. Rendkívüli közgyűlés tartandó, ha azt a vezetőség, vagy a tagok egyharmadrésze szükségesnek tartja. A közgyűlés határozatképességéhez a tagok felének megjelenése szükséges. Ha a szabályszerűen összehívott tagok fele nem jelent volna meg, akkor 1 óra mulva új közgyűlés tartatik, amelyen a tagok számára való tekintet nélkül határozhatnak a megjelentek.

12. §.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

1. Határozathozatal az évenkénti tagdíj nagyságát illetőleg, amely tagdíj előre bizonyos összegben és utólag az ellenőrzés alatt állott tehenek arányában állapítatik meg. Ennél a megállapításnál mindig az előző félévi állomány mérvadó.
2. A taglétszám megállapítása.
3. Új tagok fölvétele.
4. Tagok törlése és kizárása.
5. Alapszabályváltoztatás.
6. Az egyesület feloszlásának elhatározása.
7. Az ügyviteli szabályzat megállapítása.

13. §.

Az egyesületi alapszabályok módosításáról vagy az egyesület feloszlásáról szóló indítványok a vezetőséghez írásban terjesztendők be és ezeket az elnök a legközelebbi közgyűlés előtt 8 nappal a tárgysorozatban közzéteszi; érvényes határozat azonban csak úgy hozható, ha a tagoknak fele jelen van s a jelenlevőknek kétharmada a javaslat mellett szavaz. Ha a szabályszerűen összehívott közgyűlésen a tagok fele nem jelent meg, úgy további 14 napra új közgyűlés hirdetendő, amelyen a tagok számára való tekintet nélkül a megjelentek hatá-

rozhatnak. Érvényes határozatot ez alkalommal is a megjelent tagok kétharmada hozhat.

14. §.

A vezetőség feladata a közgyűlés elé terjesztendő tárgyak előkészítése, a jelentések és számadások összeállítása, az ellenőrző tisztviselő alkalmazása. A vezetőséget ülésre az elnök hívja össze oda és akkorra, amikor az szükségesnek látszik.

15. §.

Az elnök gondoskodik arról, hogy az ellenőrző tisztviselő megfelelően működjék, hogy az ügyviteli szabályok betartassanak, amennyiben külön pénztáros nem választatik, vezetői pénztárt, megállapítja az ülések idejét és elnököl azokon, az összes írásbeli teendőket maga, vagy segítségével végzi és az ülések jegyzőkönyveit felveszi.

16. §.

Az egyesületi alapszabályok módosítását tárgyaló határozatok a földmivelésügyi miniszterhez terjesztendők fel.

Az esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást illetőleg hatáskörét meg nem tartja, a földmivelésügyi miniszter által, amennyiben további működésének folytatása által az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni értéke veszélyeztetnék, haladéktalanul felfüggesztetik és a felfüggesztés után elrendelendő szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg fel is oszlattatik vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt köteleztetik.

Az egyesületi vagyon az egyesület esetleges feloszlása esetén a megyei gazdasági egyesületre száll.

Az egyesület esetleges feloszlását és vagyonának hováfordítását kimondó közgyűlési határozat foganatosítása előtt a földmivelésügyi m. kir. miniszterhez fölterjesztendő.

Eber Ernő dr.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A hollandi marha tenyésztése Hollandiában.

II.

A hollandi legelők csatornázottak s körülbelül 4-5 hektárnyi területek vannak ilyen csatornákkal körülvéve, melyben a víz egyenlő magasan áll s ez egyúttal ivóvízül is szolgál s a tehen akkor iszik, amikor neki tetszik. A legelőket egymástól elválasztó csatornák szélessége körülbelül 2-50-3 méter, mélysége 1-5 m. s ebben a víz mintegy 50 cm.-nyi mély. Ezen csatornán a mellette elterülő részre ritkán megy át egy-egy legelő állat, míg a lelegeltetés után egy hidon kell neki átmenni a következő legelőre. Egy drb állat 7 hónapi lelegeltetési időre 1-3 hektárnyi területet számítanak, míg növendékekre egy hektárra 3 drb-ot vesznek fel ugyanezen időre. A legelőkön a tehenek ritkán

vannak együtt a növendékekkel, nagyjából a kisebb birtokosok legeltetik őket együtt.

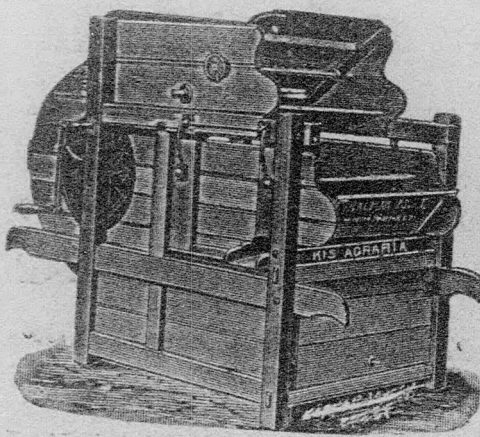
A tehenek fejése a lelegeltetési idő alatt kint a legelőn történik, még pedig azon helyen, ahol a tehen éppen áll. Hátsó lábait egy másfél méter hosszú kötelékkel átkötik, hogy el ne mozduljon s kifejés után szabadon eresztik. A harmincz literes és ennél több tejet adó teheneket 3, sőt 4-szer is fejik.

November hó vége felé Hollandiában hosszú esőzések vannak, amikor az állatokat istállóba viszik s itt maradnak a következő tavaszig.

Ugy az istállóban, mint a legelőn a fejési időt pontosan betartják reggel 5 és délután 5 órakor. A teheneket az utolsó cseppig kifejék s erre a tulajdonosnak nem kell már szolgáit kitanítani, mert a hollandus arbeiter is tudja jól, hogy minden csepp visszamaradt tejjel kevesebbet ad a tőgy a következő nap. Egy-egy fejőre vagy fejőleányra 8 drb tehenet számítanak. Különösen a frissfejősek kifejésére helyeznek nagy súlyt s ezeket napjában 3-4-szer is fejik a borjazás utáni 4-ik nap mulva.

A tehenek abraktakarmányát árpa-, tengeridarában, lenmag-, földidő-, pálmamagpogácsában s Hollandia egyrészen korpában adják meg. A hollandiaknál az olajpogácsák játszanak nagy szerepet a tehenek takarmányozásában. Legtöbbet fogyasztanak a lenmagpogácsából. Takarmányadagjuk a tejelés szerint változik s sajátságos, hogy erre egyenlő megállapodás nincs; minden gazda maga állítja össze takarmányozását. Lenmaglisztből teheneknek darabonként, aszerint, hogy milyen fejős, 1-3 kg.-nyit adnak, darából 1-2 kg.-ot, korpából maximum 2 kg.-ot. Takarmányoznak sok helyen sójablisztet is darabonként 1½-2 kg.-nyi mennyiségben, különösen akkor, ha a korpa igen drága. Általában a holland igen számító. Állatai takarmányozását mindig a piaci ár irányítja. Meg kell még említenem, hogy az olajpogácsákat a tejszövetkezetek vásárolják, amelyek egy kg.-os háromszögletű darabokba vannak préselve, hogy így adagolásuk könnyebb legyen. Ha tehenek tejelési képessége a 20 litert meghaladja, következőleg takarmányozza azokat darabonként: 40 kg. répa vagy 5 kg. szárított répaszelet, 2 kg. len és 1 kg. földidőpogácsa, vagy 1 kg. len, 1 kg. földidőpogácsa s 4 kg. árpa, vagy 3 kg. tengeridára. Szalastakarmány darabonként 3-5 kg. széna és ha van, 2-3 kg. csépeletlen zab- vagy árpaszalma. A három évnél idősebb hasas tehenek akkor, mikor szárazon állanak, 6-8 kg. szénát kapnak. A vemhes teheneket lassan apasztják, hogy az a leelés előtt már két hónapig szárazon álljon. Ezt igen ügyesen végzik a hollandok, nehogy a tőgy szövete megkeményedjen, hogy az újabb laktáció alatt egyik vagy másik tőgynegyed a tejelválasztóképességét elveszítse. Minden nap több és több tejet hagynak vissza a tőgyben, amikor 1 hó alatt lassan elapad a legbővebben tejelő tehen is, anélkül, hogy annak tőgye megkeményedne.

Tejüket szövetezettekbe szállítják. A szövetezetteknek tejhordó kocsjai vannak, melyek 40-50 kg.-nyi távolságból gyűjtik össze a tejet s szállítják vissza a tulajdonosoknak a lefőlözött tejet, melyet a szövetezetteknek csak pasztörizálás után szabad visszaadni. A pasztöriz-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMAR ZS. és TÁRSA, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztítógépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselőt

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

zált lefőlözött tejet használják föl a borjuk takarmányozására s így már az eshetőség is esekélyebb arra, hogy a tejtől nyerjen a borju tuberkulotikus fertőzést. Hollandiában a tuberkulózis is igen elterjedt s istállóik sajátos berendezése, legelőiknek külön állása elősegíti ezt a védekezést, melyet e betegség ellen oly sikeresen alkalmaznak.

Az állatok születéstől kezdve életük végéig szabad levegőn tartózkodnak, külön egymástól elrekesztett állásokban állanak, hol az egymással érintkezés meg van akadályozva, a pasztörizált tejjel való itatás stb. kétségtelenné teszi, hogy a fertőzés eshetősége a legesekélyebb.

Ismertetésem hosszúra nyulna, ha díjazási rendszerüket, melylyel állattenyésztésüket inkább minőségben iparkodnak előmozdítani, ismertetném. Csupán azt említem meg, hogy pointszámaik közül az anya tejelésére, a tejelő jelekre, főgyre, esecsekre igen magas pointszámot, 100 point közül a 11 kerületben 25 pontot számítanak s bírálatuknál az összbonyomást rendszeresen ez dönti el. Külön-külön bírálati lapja van a bikának, a tehénnek s ezen lap pointszámainak elosztása provinczok szerint változó.

A hollandi marha tenyésztésénél és bírálatánál csak egy cél vezet az irányító köröket: a tehén hasznosításának, a tejelésnek a lehetőség határáig való fejlesztése, amihet talán most már el is jutottak.

A hollandi marha egyoldalú hasznosításra tenyésztett állat s hazánkban honos szarvasmarhafajták tejelését okszerű vezetással fölül fogja mulni. Hogy ezt megőrizze, több gondot fog igényelni, mint a hazánkban eddig tenyésztett többi fajta, miért is beszerzésére csak olyan gazda vállalkozzék, aki a tehének takarmányozásához ért s czeruzával kezében ki tudja számítani, hogy a tehén tejelési képességéhez mérten mennyi tápanyagot szükséges az.

Náray Andor.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Cserebogárirtás Abauj-Torna megyében.

A cserebogarak irtásának közgazdasági jelentőségét bizonyára értékelni tudják azon vidékek, hol a cserebogarak s ezek álcájának a pajornak (pajod, esimasz, földi kukac) kártételeit ismerik.

A lekoppasztott tölgyerdők, a lombjától és természetlől megfosztott gyümölcsösök milliókra rugó kártételek jelentenek, pedig ez még csak kisebb része a károsodásnak, mert csak jövődelemcsontulást jelent s egy év elvesztett termését a másik helyre pótolhatja, de amit a pajor végez, az már a gazdasági tőkét támadja meg: a rétek, legelők, szőlők, faültvények és iskolák gyökérzetének elpusztításával.

Ezen kártételeknek utját állani tett kezdeményező lépést Abauj-Torna vármegye törvényhatósága és gazdasági egyesülete, midőn a cserebogarak hatósági irtását szabályrendeletileg elrendelte s az irtási munkát az ideai cserebogárirtás alkalmával tényleg megindította.

Az 1894. évi XII. t.-cz. 50. §-a elrendeli ugyan más kártékony rovarok és hernyók közt a cserebogarak irtását is, ezen rendelkezésnek azonban 17 év alatt gyakorlati hasznát nem láttuk, mert úgy amint van végrehajthatatlan és igazságtalan, eszerint ugyanis minden birtokos saját területén tartozik az irtást végezni, ami nagyobb birtoktesteknél s különösen tölgyerdőbirtoknál aránytalan megterheléssel jár, melyet a birtokos sem munka, sem pénzerővel meg nem bír s emellett igazságtalan is, mert az erdőbirtokosokat sújtja

oly teherrel, mely leginkább a mezőgazdaság egyéb ágainak válik javára. A mező, rét, legelő és kertek falánk cserebogarak ugyanis az erdőkre rajzanak át jóllakni, párzanak és érlelik meg petéiket, azután visszazállnak és letojnak a szabad területeken, hol 2 éven át mint pajor végzik a mezei kulturát romboló munkájukat! Az erdőbirtokos tehát ezen fanélküli vagy kevesebb fával bíró vidékek átrajzó cserebogarak irtásával is meg van — illetőleg meg volna — róva.

Abauj-Torna vármegye ezzel szemben igazságos tehermegosztást és gyakorlatilag végrehajtható intézkedéseket keresett:

„A cserebogár hatóságilag irtandó”, tehát irtásuk hatóságilag, de *adjunk megfelelő munkabért annak, aki az irtást végezi s ennek költségét viselje azon föld, mely annak hasznát élvez!*

Ezen elven alapszik vármegyénk intézkedése s egyelőre a földadót terhelő s 3 évre megosztó 60 ezer korona költségelőiránnyal indított meg a harez a cserebogarak ellen.

A rajzás április 22—23 indult meg, egy héttel előbb, mint rendszeresen, ennek folytán a szükséges előkészületek és rendelkezések kissé megkészték s az irtási munkálatok jobbra 27—28-án kezdettek meg s az első raj cserebogár azonnal elfogható nem volt, május 2-án érkezett a második, a tömegrajzás s az ekként túlságosan fel-

utóbbi évek fokozódó károsodásai kívánatosá tették a gyökeres segítséget, a munkásosztály szívesen dolgozik, mert a kezdő és később fel-emelt kgmonkénti 10 fillér egységár mellett szépen keres s egy 3 tagból álló család vagy összeállt csoport, melyből egy rázza, kettő szedi a bogarat, 3—4 óra alatt 70—120 kg. cserebogarat felgyűjt s így 7—12 K. keresethez jut.

Legnehezebben oldható meg a bogarak legalkalmasabb megölési módja, főként, ha nagy tömegekben szállítatnak be; a forrázás, rézgaliczolat mellett még jobban beválék az oldalán mésszel való rétegezés, mely vízzel leöntetvén, a forró gázok bizton megölik a rovar. Sok községben elégetik, hanem ez drága eljárás és elvész mellette az értékes komposztrágya.

Leghelyesebbnek látszik légmentesen elzárható nagy üstökben leforrázni, vagy gőzzel megölni, csak hogy ez nagy befektetési költséget igényelne.

Nem győzik az irtási munkát azon községek, melyek tölgyerdők mentén vannak s közelükben lazább talaju, sik területen fekvő, erdőnélküli községek fekszenek, utóbbiak cserebogarak átrajzanak az erdőbe s csaknem emberfölötti, naponként felújuló munkával terhelik az erdő községeket, ily vidékeken jövőre előre megállapított munkamegosztással kell a munkásarányt helyreállítani.

Egységár alapjául pedig alkalmasabb a súlymértéknél az ürmérték; előbbinél a sulyszaporulatot nagyon is elősegíti a munkások élelmessége: föld, homok, kavics és más fölős súly hozzákeverésével. Természetesen az ürmérték csak megölt bogaraknak való, mert élő állapotban a rovarmennyiség nagyon felduzzad.

Pár évtizedes feljegyzéseim szerint a cserebogárirtás 5—7 héttel szokott tartani s feltéve, hogy a már kiirtott tömegnek letojás utáni visszarájzása elmarad, illetőleg alászáll s a még beérkező harmadik raj elfogása sikerül, akkor még 2 hetet számíthat az irtási munkálatokra, ez alatt valószínűleg kétszeresére emelkedik, esetleg 100 vagonra is felszaporodik a kiirtott cserebogár mennyiség s a vármegye önmegadózató, de egyszersmind példátnyújtó áldozatkészsége eredményében meg fogja hálálni a reá fordított munkát és költséget s ezen eredményen felbuzdulva, országosan egységes intézkedések fognak alkottatni ezen kártékony rovar alapos kiirtására.

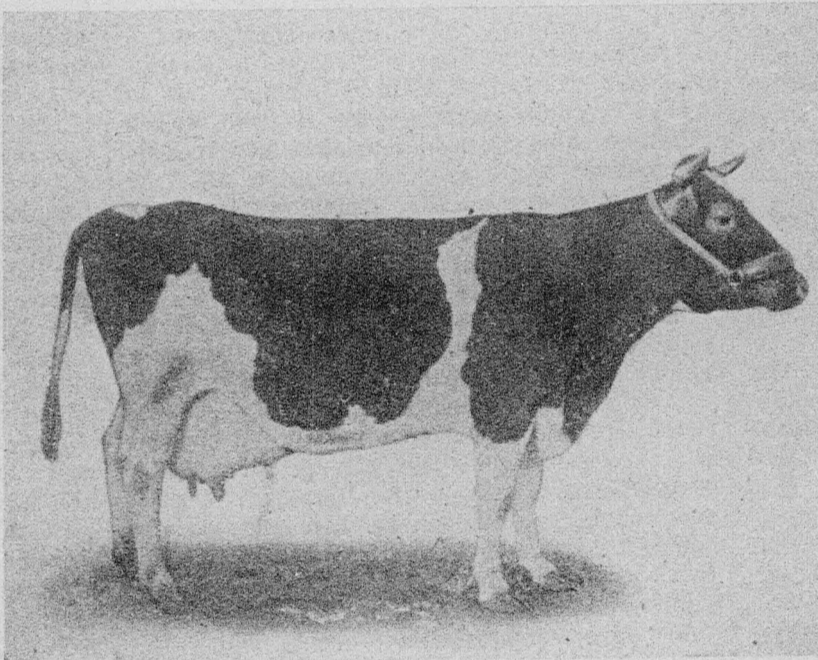
Önkéntelen irigységgel fordul itt figyelmem az 1907 XXXI. t.-cz.-re, mely a marokkói sáska irtásáról rendelkezik s az irtási költségek $\frac{1}{2}$ — $\frac{2}{3}$ részét az államkincstár terhére írja.

A marokkói sáska mindösszeve körülbelül 5 ezer holdon*) lépett fel

s arra milliókat áldoz az állam, a cserebogár-csapás kiterjed csaknem az egész országra s kettős alakjában földalatt és földfelett évente — évszázadok óta — milliókat és milliókat emészti fel a honpolgárok verejtékkel előmunkált jövedelméből, réteket, legelőket megsemmisít éppen úgy, mint a sáska s mégsem terjed ki reá a törvényhozás gondozása másban, mint egy végrehajthatatlan törvényszakaszban?

Reméljük, hogy Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter, ki csak az imént hódította be

*) A valóságnak megfelelő számok a következők: A marokkói sáska elterjedése 1906. év nyarán volt a legnagyobb, mert Hajdúnánás északi határától Dézaványig (Ecség-pusztáig) és Nagylétától Mezőkövesdig terjedt. A gombai fertőzést figyelmen kívül hagyva. Ez a fertőzés 220,000 kat. holdnyi területen oszlott meg és ebből a katonai térképek szerint való pontos felvétel alapján 60,000 kat. hold volt sűrűn fertőzve s itt a sáskát az 1907. év folyamán az egész területen s egyszerre kellett irtani. Az irtás összes hat évi költsége (1904-1909-ig) pontos számvetéséig kimutatás szerint 600,000—650,000 korona volt. Jablonowski.

116. ábra. 92134. Gerben nevű tehén friz tájfajta
1905-ben 5175 liter tejet adott 3.1 százalékos zsírtartalommal.
1906-ban 8015 " " " 3.0 " " "
1907-ben 4527 " " " 3.19 " " "
1908-ban 8015 " " " 3.12 " " "
1909-ben 4950 " " " 3.08 " " "
1910-ben 3976 " " " 3.0 " " "
Hollandiában három tájfajta található: Friz (Frizland provinczban legmagasabb tenyésztésben), Goningeni (Goningen provinczban ez a hústej marha) és a vöröstarka ljselvi.

szaporodott tömeggel nehezebbé vált megküzdési s mialatt a községi kertek s más fás területek megtisztíthatók voltak a nagyobb, exponált tölgyerdők szélein feketélő sávok képződtek a falánk tömegraj nyomán, a gyümölcsstermés ma megmentettnék tekinthető, a munkáskéz az erdőkre vonult és bámulatos arányokban szállítja be az elfogott cserebogarat.

Az első 10 napi munka eredménye meghaladja a várakozást, a kiutalt irtási költség arányában körülbelül 40 vagon cserebogár lett beadva, egy kg. cserebogár eleinte 1140, később 1040, teljesen jóllakva 900 drbot foglal magában s átlagban 1000 drbra tehető, tehát 400 millió cserebogár már hullá és komposztrágyának készül s ha ezen tömegnek fele nőstény, mely 100—150 tojást rak le, akkor már 20—30 millió pajorral apadt meg a szaporulat, nem szükség tovább számítani, mily kárapadást jelent ez a mezőgazdaságnak!

A birtokososztály bizalommal fogadta a hatósági intézkedést, az eszme megérett, mert az

a magyar közvéleményt hatalmas programbeszédével, ki mint gyakorlati, erélyes, körültekintő mezőgazda magas látókörével minden ponton a magyar mezőgazdaság útterét tapintotta ki, ki a mezőgazdasági termelés fokozásával bizonyára annak eredményét is biztosítani kívánja s míg egyik kezével a föld áldását fokozza, a másikkal annak ellenségeit fékezi meg, szembe fog fordulni a cserebogárcsapással is.

Remélni engedi ezt azon készsége is, melylyel az itt folyó irtási eljárás tanulmányozására a Rovartani Állomás nagy tudású vezetőjét, Jablonowski Józsefet ide leküldötte. Sok tanulmányra, tapasztalatra nyújt alkalmat küzdelmünk a cserebogár ellen s én, aki a küzdelmet a vármegye egy vonalán Jablonowski végig szemléltem, úgy láttam, hogy ezen tapasztalatok nem fognak kárba veszni s ez a tudományos, tapasztalatokban gazdag fő, mely a sáskajárást leküzdötte, ki fogja dolgozni a cserebogár alapos irtásának országos intézését is.

Nem akarok elébe vágni Jablonowski tanulmányainak, melyeknek közzétételét érdeklődéssel várjuk, ezért saját gyarló észleleteimmel nem nyújtom tovább közleményemet, hanem kifejezést adok azon meggyőződésemmek, hogy az eddigi tapasztalatok alapján igenis meg lehet fékezni a cserebogár kártételeit s rendszeres és következetes eljárással 3—4 rajzási évjárat alatt végképpen meg lehet szabadítani hazánk mezőgazdaságát a cserebogárcsapástól.

Abauj-Torna vármegye uttörő munkája nem fog eredménytelen maradni s ennek jelentőségét az országnak, a földmívelési kormányknak méltányolnia kell azáltal, hogy az 1907. XXXI. t.-cz. 5. §-a nyomán a sáskairtásnak megfelelő tehermegosztásban részesíti a vármegyét; várjuk, reméljük, hogy Serényi gróf nem fog elzárkózni ezen megoldás elől.

Sziklay Ede.

A kereszties szőlőmoly irtása. *)

A legutolsó évekig még csak a homoki szőlők ellenségének hitt szőlőmoly és különösen a kereszties szőlőmoly (*Eudemis botrana*) a hegyi szőlők termését is igen erősen megdézsmálja. Hihetetlenül nagymérvű szaporasága következtében a szőlő ellenségei között a legfélemltetesebb és legnagyobb kártevő.

Tekintettel arra, hogy a múlt évben az ország majdnem minden borvidékén előfordult ez az átkos kártevő és tekintettel arra, hogy természetrajza nagyjából ismeretes, így csakis röviden fogom megjelenésének idejét, továbbzaprodását érinteni; de annál behatóbban kívánok a gyakorlati gazdára fontos irtási módszerekkel foglalkozni.

Nem ringatom magamat ama hitben, mintha ezekkel — az utóbb leírandó irtási eljárásokkal — a legutolsó molylepkét is ki lehetne irtani, de számukat ugyannyira meg lehet kisebbiteni, hogy

*) A név okozta tévedések kikerülése végett az *Eudemis botrana*-t a szárnyán lévő rajza miatt *kereszties szőlőmoly*-nak, a *Cochylis ambiguella*-t pedig ugyan-ezen oknál fogva *nyerges szőlőmoly*-nak nevezzük.
Jablonowski.

az érezhető, számbavehető kárt a szőlőgazdának okozni nem fog.

A kereszties szőlőmoly megjelenési ideje április hó 20—24-ére tehető, ettől kezdve azután mindig tömegesebben jelenik meg május hó 10-éig, azután folyton kevesbedik a lepkék száma, majd május hó 20-a táján a lepke el is tűnik.

A majdnem egy hónapig tartó rajzási idő alatt a szőlőmoly lepkéje csakis nagyítóüveggel látható petéit, amelyek majdnem vízszintűek, nemcsak a szőlőfürtöskére, de az ezekhez közelálló levélzetre is reákrakja.

A petékből kikelő hernyócskák azután már május 20-a után megtalálhatók a még nem virágzó fürtöskéiben, ahova a virágot fedő pártán át belerágódnak és teszik a fürtöt még egészen kicsi korában tönkre.

Tart és növekedik ez a siralmas pusztulás aszerint, amint a szőlőfürtöske a virágzás ideje felé (június 5—10) közeledik, mivel a hernyók száma növekedik. Június 20-a körül eltűnik a molyhernyó és bebábozódik.

Eddig az a hit tartotta magát, hogy e hernyó legnagyobb részben a karók repedéseiben, a raffia és a sáskótelekben, a tőkék kérge alatt húzódik meg.

A múlt évben megfigyeltem, hogy a kereszties szőlőmoly a szőlőilonca módjára megtalálható mint báb vagy mint hernyó a szőlőhajtás vitorláján és a leveleken is, ahol bebábozódik. Különös szeretettel bábozódik be a száraz levelekben.

A moly eme tulajdonságára alapítottam ezután a nyári nemzedék irtását célzó eljárásomat.

Tekintettel arra, hogy a kereszties szőlőmoly-lepkének rajzási ideje majd 1 hónapig tart és április végétől kezdve egész október végéig található, mind a három alakjában (hernyó, báb, pille), azért azt is mondhatnám, hogy rajzik az az egész nyáron át. Eme tulajdonságánál fogva azután a legnagyobb súlyt vélem a preventív védekezésre vetni és ezt a legnagyobb pontossággal keresztülhajtani.

Mielőtt még a védekezésmódokra térnék át, meg kell említenem, hogy júniustól kezdve a zöld, majd augusztusban a kifejlett és szeptemberben az érő szőlőbogyókban tesz 80—90%-ra menő károkat. Szóval ott, ahol kora tavasszal a kereszties szőlőmoly jelenléte még fel sem tűnt a gazdának. Szomorkodva látja, hogy őszszel alig van mit szüretelnie. Ez nem nagyítás! Az ország több és igen tekintélyes szőlőgazdájának levele van az elmúlt két évről kezeim között, ahol termésüknek 2500 hl.-ről 600 hl.-re súlycsökését a kereszties szőlőmoly okozta.

Ehhez a számhoz talán nem kell magyarázat! Amidőn még végül felemlitem a kereszties szőlőmolyról, hogy szüretre mintegy felerészben elhagyja a fürtöket, vagyis a fürtök tönkretett bogyóit, hogy a tőke száraz leveleiben, a tőkék kérge alatt, a karók repedéseiben bebábozódjék. A másik fele, ha ki nem mázlik a puttonyokból, a zuzómalomba és a sajtóba kerül.

Miután nagyjából vázoltam a kereszties szőlőmoly természetrajzát, áttérek az irtási módok ismertetésére. Kezdem a preventív irtáson, amelyre — mint fentebb is mondtam — a

legnagyobb súlyt vetem, mivel az az egyed, amelyet elpusztítottunk, az már nekünk semmi-féle károkat okozni nem fog és nem is szaporodik.

Hangsúlyozom, hogy az irtást, illetve védekezést a szőlőgazdának egyöntetűen kell végrehajtani, ha azt akarják, hogy munkájuknak a kívánt eredménye meglegyen.

A védekező eljárást két csoportra osztom, úgy mint a *téli és tavaszi preventív irtásra* és a *nyári védekezésre*, amelyhez a molylepkéirtást is sorozom.

Lássuk mármint a téli irtást. Mint említém, a moly mint báb és hernyó telet át a karók repedéseiben, a száraz levelekben és a tőkék kérge alatt.

Kérdés az, hogy miképp lehet a karóban meghuzódott molybábokat és hernyókat kiirtani?

A szőlőben függélyesen álló karók repedéseiben meghuzódott molybábok és hernyókhoz a téli hó, eső, fagy csak igen kis mértékben tud hozzáférközni, mivel a hó, ha a karón meg is áll, olvadáskor lefut, nemkülönben az eső is.

Önkénytelenül is az a kérdés merül fel bennem, hogy lehetne-e ezen segíteni?

Nagyon egyszerűen! A szőlő befedése után a karót ki kell a tőke mellől huzni és a sorokba a fedéssel támadt két bakhát közé lefektetni. Így azután a karórepedésekben meghuzódott bábok és hernyókhoz hó, eső, fagy be tud hatolni és hogy eme eljárásom mennyire volt eredményes, szolgáljanak magyarázattal az általam végzett vizsgálatok.

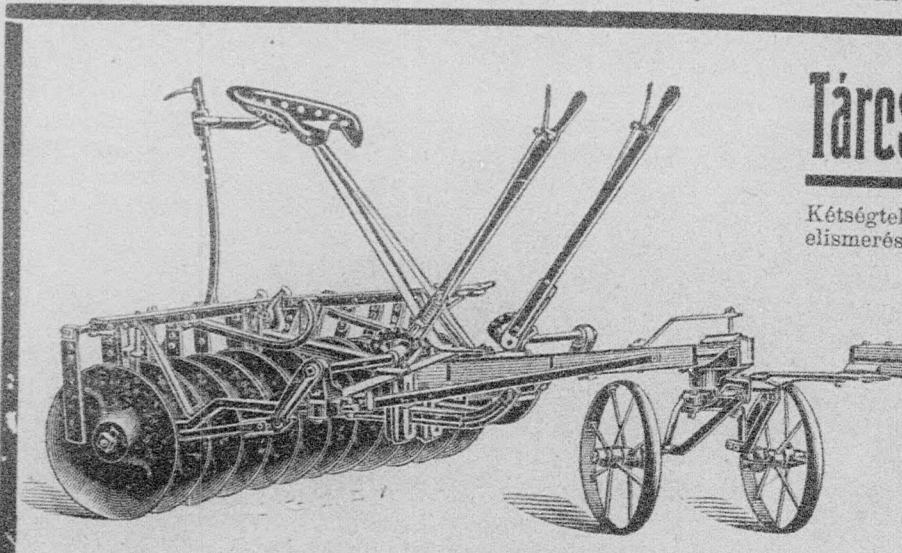
A szőlőkarókat november hó 20-ika után (1909. évben) kezdetem el kihuzatni. Kísérletül egy részt állva hagytam. A kihuzott rész 200 magyar hold volt, míg a karók 40 holdon kihuzatlanul maradtak.

Közbejött hosszú betegségem miatt csak 1910. évi február 7-én volt módomban az első vizsgálatot teljesíteni. A kihuzott és lefektetett karókban találtam 30 bábból 2 élő bábót, az állva maradt karóban 30 bábból 15 élő bábót és 2 élő hernyót. A befedett tőkék kérge alatt minden báb és hernyó élt.

Hogy miről ismerhető fel, hogy a báb él-e vagy elpusztult, az nagyon egyszerű. Az elpusztult báb, ha szétnyomjuk, sárgás, száraz, a tengeridarához hasonló anyagot ereszt, míg az élő mozog is az érintésre, szétnyomva lilaszínű folyékony anyagot ereszt magából. Mármint azt látjuk, hogy amíg a lefektetett karóban 6-6%, addig az álló karókban több mint 50% élő hernyó, illetve báb volt.

Még ezt nem tartottam eredménynek, épp ezért a bakhátak között fekvő karókat a tavaszi nyitáskor befedtem olyképpen, hogy a karónak az a vége, amely a földben volt, fedetlen maradt a célból, hogy a karót élő lehessen szedni.

Az így befedett karókon eszközölt vizsgálataim azt eredményezték, hogy április 27-én 100 bábból 2 élő már félig lepkét találtam. A karózást május 12-én kezdetem el és 10 munkanap alatt elkészültem azzal.

Tárcsásboronák szabad. hullámos tárcsákkal!

Kétségtelenül a legmegbízhatóbb munkát végzik, amit Magyarország gazdájának számtalan elismerése is bizonyít. Ezer és ezer darab van már működésben; ezen tény garancia a tárcsásboronák megbízhatóságáról.

Abrás leírással és ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond,

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

a magyar közvéleményt hatalmas programbeszédével, ki mint gyakorlati, erélyes, körültekintő mezőgazda magas látókörével minden ponton a magyar mezőgazdaság ütőerét tapintotta ki, ki a mezőgazdasági termelés fokozásával bizonyára annak eredményét is biztosítani kívánja s míg egyik kezével a föld áldását fokozza, a másikkal annak ellenségeit fékezi meg, szembe fog fordulni a cserebogárcsapással is.

Remélni engedni ezt azon készsége is, melylyel az itt folyó irtási eljárás tanulmányozására a Rovartani Állomás nagy tudású vezetőjét, Jablonowski Józsefet ide leküldötte. Sok tanulmányra, tapasztalatra nyújt alkalmat küzdelmünk a cserebogár ellen s én, aki a küzdelmet a vármegye egy vonalán Jablonowskival végig szemléltem, úgy láttam, hogy ezen tapasztalatok nem fognak kárba veszni s ez a tudományos, tapasztalatokban gazdag fő, mely a sáskajárást leküzdötte, ki fogja dolgozni a cserebogár alapos irtásának országos intézését is.

Nem akarok elébe vágni Jablonowski tanulmányainak, melyeknek közzétételét érdeklődéssel várjuk, ezért saját gyarló észleleteimmel nem nyújtom tovább közleményemet, hanem kifejezést adok azon meggyőződésnek, hogy az eddigi tapasztalatok alapján igenis meg lehet fékezni a cserebogár kártételeit s rendszeres és következetes eljárással 3—4 rajzási évjárat alatt végképpen meg lehet szabadítani hazánk mezőgazdaságát a cserebogárcsapástól.

Abauj-Torna vármegye uttörő munkája nem fog eredménytelen maradni s ennek jelentőségét az országnak, a földművelési kormányknak méltányolnia kell azáltal, hogy az 1907: XXXI. t.-cz. 5. §-a nyomán a sáskairtásnak megfelelő tehermegosztásban részesíti a vármegyét: várjuk, reméljük, hogy Serényi gróf nem fog elzárkózni ezen megoldás elől.

Sziklay Ede.

A keresztes szőlőmoly irtása.*)

A legutolsó évekig még csak a homoki szőlők ellenségének hitt szőlőmoly és különösen a keresztes szőlőmoly (*Eudemis botrana*) a hegyi szőlők termését is igen erősen megdézsmálja. Hihetetlenül nagymérvű szaporasága következtében a szőlő ellenségei között a legfélemlétebb és legnagyobb kártevő.

Tekintettel arra, hogy a múlt évben az ország majdnem minden borvidékén előfordult ez az átkos kártevő és tekintettel arra, hogy természetrajza nagyjából ismeretes, így csakis röviden fogom megjelenésének idejét, továbbszaporodását érinteni; de annál behatóbban kívánok a gyakorlati gazdára fontos irtási módszerekkel foglalkozni.

Nem ringatom magamat ama hitben, mintha ezekkel — az utóbb leírandó irtási eljárásokkal — a legutolsó molylepkét is ki lehetne irtani, de számukat ugyannyira meg lehet kisebbiteni, hogy

*) A név okozta tévedések kikerülése végett az *Eudemis botrana*-t a szárnyán lévő rajza miatt *keresztes szőlőmoly*-nak, a *Cochylis ambiguella*-t pedig ugyanazon oknál fogva *nyerges szőlőmoly*-nak nevezzük.
Jablonowski.

az érezhető, számbavehető kárt a szőlőgazdának okozni nem fog.

A keresztes szőlőmoly megjelenési ideje április hó 20—24-ére tehető, ettől kezdve azután mindig tömegesebben jelenik meg május hó 10-éig, azután folyton kevesbedik a lepkék száma, majd május hó 20-a táján a lepke el is tűnik.

A majdnem egy hónapig tartó rajzási idő alatt a szőlőmoly lepkéje csakis nagyítóveggel látható petéit, amelyek majdnem vízszintűek, nemcsak a szőlőfürtöcskére, de az ezekhez közelálló levélzetre is reárajka.

A petékből kikelő hernyócskák azután már május 20-a után megtalálhatók a még nem virágzó fürtöcskében, ahova a virágot fedő pártán át belerágódnak és teszük a fürtöt még egészen kicsi korában tönkre.

Tart és növekedik ez a siralmas pusztulás aszerint, amint a szőlőfürtöcske a virágzás ideje felé (június 5—10) közeledik, mivel a hernyók száma növekedik. Június 20-a körül eltűnik a molyhernyó és bebábozódik.

Eddig az a hit tartotta magát, hogy e hernyó legnagyobb részben a karók repedéseiben, a rafia és a sáskötélékben, a tőkék kérge alatt húzódik meg.

A múlt évben megfigyeltem, hogy a keresztes szőlőmoly a szőlőlonca módjára megtalálható mint báb vagy mint hernyó a szőlőhajtás vitorláján és a leveleken is, ahol bebábozódik. Különös szeretettel bábozódik be a száraz levelekben.

A moly eme tulajdonságára alapítottam ezután a nyári nemzedék irtását célzó eljárásomat.

Tekintettel arra, hogy a keresztes szőlőmoly lepkének rajzásideje majd 1 hónapig tart és április végétől kezdve egész október végéig található, mind a három alakjában (hernyó, báb, pille), azért azt is mondhatnám, hogy rajzik az az egész nyáron át. Eme tulajdonságánál fogva azután a legnagyobb súlyt vélem a preventív védekezésre vetni és ezt a legnagyobb pontossággal kereshetjük.

Mielőtt még a védekezésmódokra térnék át, meg kell említenem, hogy júniustól kezdve a zöld, majd augusztusban a kifejlett és szeptemberben az érő szőlőbogyókban tesz 80—90%-ra menő károkat. Szóval ott, ahol kora tavasszal a keresztes szőlőmoly jelenléte még fel sem tűnt a gazdának. Szomorkodva látja, hogy ősszel alig van mit szüretelnie. Ez nem nagyítás! Az ország több és igen tekintélyes szőlőgazdájának levele van az elmúlt két évről kezéim között, ahol termésüknek 2500 hl.-ről 600 hl.-re súlyvesztését a keresztes szőlőmoly okozta.

Ehhez a számhoz talán nem kell magyarázat! Amidőn még végül felemlitem a keresztes szőlőmolyról, hogy szüretre mintegy felerészben elhagyja a fürtöket, vagyis a fürtök tönkretett bogyóit, hogy a töke száraz leveleiben, a tőkék kérge alatt, a karók repedéseiben bebábozódik. A másik fele, ha ki nem mászik a puttonyokból, a zuzómalomba és a sajtoha kerül.

Miután nagyjából vázoltam a keresztes szőlőmoly természetrajzát, áttérek az irtási módok ismertetésére. Kezdem a preventív irtáson, amelyre — mint fentebb is mondtam — a

legnagyobb súlyt vetem, mivel az az egyed, amelyet elpusztítottunk, az már nekünk semmi-féle károkat okozni nem fog és nem is szaporodik.

Hangsúlyozom, hogy az irtást, illetve védekezést a szőlőgazdának egyöntetűen kell végrehajtaniok, ha azt akarják, hogy munkájuknak a kívánt eredménye meglegyen.

A védekező eljárást két csoportra osztom, ugymint a *téli és tavaszi preventív irtásra* és a *nyári védekezésre*, amelyhez a molylepkéirtást is sorozom.

Lássuk mármint a téli irtást. Mint említém, a moly mint báb és hernyó telel át a karók repedéseiben, a száraz levelekben és a tőkék kérge alatt.

Kérdés az, hogy miképp lehet a karóban meghúzódott molybábokat és hernyókat kirtani?

A szőlőben függélyesen álló karók repedéseiben meghúzódott molybábok és hernyókhoz a téli hó, eső, fagy csak igen kis mértékben tud hozzáférközni, mivel a hó, ha a karón meg is áll, olvadáskor lefut, nemkülönben az eső is.

Önkénytelenül is az a kérdés merül fel bennem, hogy lehetne-e ezen segíteni?

Nagyon egyszerűen! A szőlő befedése után a karót ki kell a töke mellől húzni és a sorokba a fedéssel támadt két bakhát közé lefektetni. Így azután a karórepedésekben meghúzódott bábok és hernyókhoz hó, esővíz, fagy be tud hatolni és hogy eme eljárásom mennyire volt eredményes, szolgáljanak magyarázattal az általam végzett vizsgálatok.

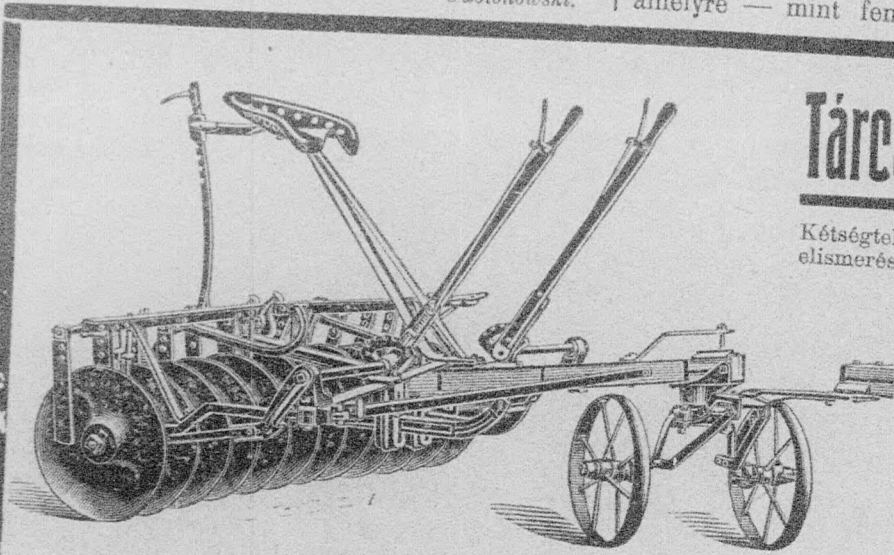
A szőlőkarókat november hó 20-ika után (1909. évben) kezdetem el kihuzatni. Kísérletül egy részt állva hagytam. A kihuzott rész 200 magyar hold volt, míg a karók 40 holdon kihuzatlanul maradtak.

Közbejött hosszú betegsémem miatt csak 1910. évi február 7-én volt módomban az első vizsgálatot teljesíteni. A kihuzott és lefektetett karókban találtam 30 bábból 2 élő bábót, az állva maradt karóban 30 bábból 15 élő bábót és 2 élő hernyót. A befedett tőkék kérge alatt minden báb és hernyó élt.

Hogy miről ismerhető fel, hogy a báb él-e vagy elpusztult, az nagyon egyszerű. Az elpusztult báb, ha szétnyomjuk, sárgás, száraz, a tengeridarához hasonló anyagot ereszt, míg az élő mozog is az érintésre, szétnyomva lilaszínű folyékony anyagot ereszt magából. Mármost azt látjuk, hogy amíg a lefektetett karóban 6-6%, addig az álló karókban több mint 50% élő hernyó, illetve báb volt.

Még ezt nem tartottam eredménynek, épp ezért a bakhátak között fekvő karókat a tavaszi nyitáskor befedtem olyképpen, hogy a karónak az a vége, amely a földben volt, fedetlen maradt a czéliből, hogy a karót élő lehessen szedni.

Az így befedett karókon eszközölt vizsgálataim azt eredményezték, hogy április 27-én 100 bábból 2 élő már félig lepkét találtam. A karózást május 12-én kezdetem el és 10 munkanap alatt elkészültem azzal.

Tárcsásboronák szabad. hullámos tárcsákkal!

Kétségtelenül a legmegbízhatóbb munkát végzik, amit Magyarország gazdáinak számtalan elismerése is bizonyít. Ezer és ezer darab van már működésben; ezen tény garancia a tárcsásboronák megbízhatóságáról.

Abrás leírással és ajánlattal készséggel szolgál:

BÄCHER RUDOLF — MELICHAR FERENCZ

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond,

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. szám.

az az egyed,
nekünk semmi-
nem is szapo-

illetve véde-
öntetien kell
hogy munká-
gyen.
ortra osztom,
iv irtásra és
molylepkeirtást

Mint említém,
lel át a karók
és a tőkék

et a karóban
hernyókat ki-

rök repedései-
hernyókhoz a
mértékben tud
karón meg is
az esőle is.
nerül fel ben-

befedése után
és a sorokba
özé lefektetni.
meghuzódott
z, fagy be tud
mennyre volt
szattal az álta-

20-ika után
ttni. Kísérletül
tott rész 200
40 holdon ki-

att csak 1910.
az első vizs-
ktetett karók-
abot, az állva
ő bábót és 2
ge alatt min-

a báb él-e
ü. Az elpusz-
száraz, a ten-
at, míg az élő
va lilaszínű
ból. Mármost
tetett karóban
b mint 50%

énynek, épp
kát a tavaszi
gy a karó-
volt, fedetlen
elő lehessen

t vizsgálataim
7-én 100 báb-
tam. A karó-
s 10 munka-

Lássuk mármint, hogy mibe kerül ez a védekezés:

1. 1 kat. holdon kell a kihúzáshoz 3 férfinapszám a 1:20 K.	3 60 K.
2. Télen át a karó egyszeri megforgatása 1/2 női napszám a 1 K.	0 50 "
3. Karó újbóli leverése 6 napszám a 1:60 K.	9 60 "
Összesen	13 70 K.

Szóba jöhetne még a kihúzáskor esetleg el-
tört karó, de ez nálunk nem tett ki többet, mint
amennyit rendszeren pótolni szoktunk. A nyitá-
s-kori karóbefedéssel az volt a célom, hogy a
még élő bábok a föld alól mint lepkék ne tudja-
nak kibujni. És ez sikerült is.

A második preventív és a karókihúzást követő
védekezés a tőkéknek a száraz kéregtől való
megtisztítása volt.

Ezt a munkát én drótkéfékkel és megélesített
bádogkanalakkal olyképp végeztem, hogy a jól
kinyitott töke nyaka körül egy négyszögben
60 cm-es jutavásznat terítették, a vastagabb
kérgét a kanállal, míg a többi a drótkéfékkel
lekaptartom és a csapok töviben meghuzódott
bábokat, nemkülönben a repedésben levőket is
a kanál hegyével kitisztítottam.

Tévés azt hinni, hogy a drótkéfével az ember
összezsúzza a bábokat és hernyókat, azok leg-
nagyobb része élő állapotban marad. Tehát fél-
munka volna, ha az ember a lekaptart hulladé-
kot a földön hagyná. Hogy ezt elkerüljük, terit-
tetem a jutavásznat a tőkék alá. A netalán kívül
esett kérgét is összegyűjtetem.

Ezt a munkát női munkásokkal végeztem,
utánuk a szükséges pultnyosokat állítottam
(30 nőmunkás után egy pultnyos), akik a hul-
ladékot összegyűjtötték, az utra kihordták és
elégették. Ehhez a munkához kellett kat. hold-
danként 10 napszám a 1:20 K. = 12 K., ehhez
hozzáadva a karókból való irtást = 13:70 K.,
összesen 25:70 K., vagyis 1 kat. holdon az irtás
került 25:70 koronába. Sok pénz!

De ha az okozható kárt vesszük tekintetbe,
akkor azt látjuk, hogy fáradságunk bőségesen
lesz honorálva.

Azt mondtam, hogy a molybáb meghuzódik
télire a száraz levelekben is. A száraz levél a
tökről a tél elején lehull, a szél tovasodorja.
Az ilyen levelet azután az élő vagy egyéb sövé-
nyek, avagy bokrok, árkok felfogják. Innen van
azután, hogy május elején azt látjuk, miszerint
az ilyen élő sövényeken, bokrokon úgy rajzik a
molybáb, mintha felhő volna. (Legyen erre tanum
Székesfehérvár szőlőbirtokossága!)

Tehát a preventív védekezéshez sorolom a
széltől összesodort levelek felégetését, az élő-
sövények és bokroknak a szőlőből és annak
közeliéből való eltávolítását.

Messze terjedne annak az elmondása, hogy
hol mindenütt találja az ember a telelő moly-
bábokat. A sajtóház gerendáin megtalálja épp
ugy, mint a lugos falakon és favázakon.

Ezekben ismertetem a preventív védekezé-
seket, amelyhez még hozzájárulhat az, hogy a
tökéket a nyakig és úgy takarjuk be, hogy a

fejen egy ujnyira földdel feltöltjük és május
közepéig így hagyjuk. Nem ajánlom azonban
senkinek, hogy a tőkét úgy fedje be, hogy a
csapok alsó szemei is földben legyenek.

Lássuk mármint, mit tehetünk a megjelenő
lepke ellen, illetve miképpen irthatjuk azt.

A keresztes szőlőmoly lepkéjét, mely sokkal
gyorsabb röptésű a közönséges moly lepkéjénél,
az ajánlott legyezőkkel nehezen lehet fogni.

Az enyves molylegyezők helyett egyéb híján
zöld orgonagallyat adtam a munkások kezébe
s e munkások V betű alakban felállítva, a
szőlő között délután 5 órától estig és kora-
reggel járattam. A suhogástól felröppenő moly-
lepkét leütötték a földre és agyontaposták. En-
t jobbnak találtam mindenféle molylegyezőnél.

Olcso és gyors irtás ez, amelyhez nem kell
semmi külön szerszám.

A kikelő moly hernyója ellen a permetezéssel
szokás védekezni. Ajánlottak és ajánlanak ren-
geteg szert. Az egyik kevesebbet ér a másiknál.

Aki azt hinni, hogy a moly ellen egyszeri
felületes permetezés használ, az esalódik. Leg-
alább három ízben kell a rajzás közepétől, de
alaposan permetezni és akkor lesz is annak
eredménye! Feltéve, hogy azt a szomszédok is
mind csinálják.

Bárha ez az első nemzedék hernyója is nagy
károkat okozhat, mégsem akkorákat azonban,
mint a következők.

Lássuk már most, hogyan védekezhetünk a
következő generációk ellen. Soraim elején azt
mondtam, hogy a keresztes szőlőmoly hernyója
júliusban elhagyja a fürtöt és szeretettel bábo-
zódik a száraz levelekben.

Egyszerű a dolog, a válogatáskor a tőkéről
lekerült hajtásokat a fürtök fölött a karóhoz
erősítjük, előbb azonban ezekből egy kis cso-
mócskát készítünk. Olyan ez, mint egy kis
szónacsomó.

A molyhernyók legnagyobb része ide vándorol
és itt bábozódik be.

Teendők most az, hogy ezeket a fészkeket,
ahová a szőlőloncza hernyója is különös szere-
tettel huzódik be, a második rajzás ideje előtt,
június hó 20-a után kiszedjük, összegyűjtjük és
elégessük.

Sajnos, még mindig fog moly maradni, amely
ellen új háborút kell viselni.

Az irtás ugyanaz, tudniillik újból rakunk be
ilyen csomócskát, amelyhez csomócskák és
hónaljajtások visszakurtításakor bőven nyerünk
anyagot. Arra kell ügyelnünk, hogy az ilyen
fogócsomó kicsi ne legyen és hogy közvetlen
a karó és a hajtások közé legyen a fürtök felett
beszorítva.

Ily fogócsomót helyeztettem el a töke nyaka
és a karó közé is.

Eredménye eme munkának az volt, hogy
az idén a molykár alig volt számbavehető,
pedig 1909-ben, amint azt Jablonowski József
is látta, oly invázióval állottam szemben, amely
a termést elpusztítani látszott.

A június közepén és júliusban elhelyezett
csomókat novemberben szedtem el a tőkék
és a karó mellől és égettem el.

Megjegyzem, hogy a karó és hajtás közé
helyezett hajtászsomó — ha nincs erősen per-
metezve — nem utolsó lombtakarmány.

Nézni is öröm volt, hogy mily szépen gyűj-
tötték ezek össze a molybábót és hernyót az
inficiált részeken.

A munka olcsó. A fogócsomók két ízben való
kiszedéséhez nem kell 2 napszámnál több.

Hogy eme munkákat siker koszorúzza, meg-
említeni kívánom azt, hogy Székesfehérvárott,
tehát közvetlen közelünkben, a termés éppen
a molykár következtében nem haladta meg a
kat. holdankénti 5 hl.-t, mi pedig küzdve a
peronosporával és a molylyal, 15 hl.-t értünk el.

Ez pedig olyan eredmény, amelyért dolgozni
érdemes volt és kell hogy eme átkozott moly-
hernyó kártételeit teljesen korlátozzuk. Ez egye-
seknél talán csekély összeg, de az országban
egy nagy nemzeti vagyon megmentéséről van szó.

Noll Ferencz.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Kosztány Tamás dr.

Gyűjt-e a szuperfoszfát nitrogént?

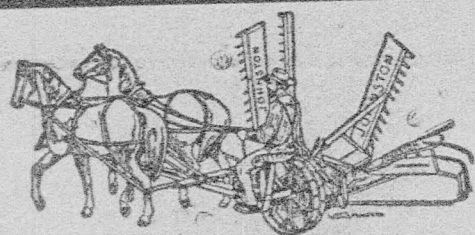
Gazdasági szaklapjainkban utóbbi időben több
ízben akadtam ama kitétele, hogy a szuper-
foszfát nitrogénygyűjtő anyag volna. Sőt nem is
oly rég olvashattuk egyik szaklapunkban ama
állítást, hogy a talajra kiszórt szuperfoszfát a
levegő nitrogénjét „magához vonzza és elnyeli”.
Ez állítás azonban nem kritikusan ellenőrzött
kísérletezés eredménye, hanem egy néha fellépő
gyakorlati tünetnek önkényes magyarázatása.

Több gazda ugyanis azt tapasztalta, hogyha a
szuperfoszfátot vagy káliszuperfoszfátot elszórás
után 20—30 napig alászántatlanul hagyták, a
talaj felszínén sárgászöldes, olykor penészes
emlékeztető réteg keletkezett. E pusztá szemmel
észlelt tünetemény magyarázatot is kívánt. Gya-
korlati gazdáink egyike meg is vélte találni e
magyarázatot és azt mondja: „E sárga réteg
nem egyéb, mint salétromsav, mely a szuper-
foszfát oxidálása után keletkezik. Szerinte az
sem boszorkányság, hogy honnét kerül oda ez
a salétromsav. Megvan annak is a maga fizikai
és kémiai magyarázata. A szuperfoszfátnak
abszorbeálóképessége van, vagyis higroszkopikus
és ezért a talajra kiszórva, nitrogént nyel el és
pedig oly mértékben, hogy ez szabadszemmel
is láthatóvá, kézzelfoghatóvá válik.”

Előfordult, hogy egyik-másik gazda e sárga
réteggépződést kálitrágyáknál is tapasztalta és a
fenti magyarázatot erre is kiterjesztette, azaz a
kálitrágya is a nitrogénygyűjtő trágyák sorába
lépett.

Mivel a fenti magyarázatok oly kémiai meg-
okolásokon alapszanak, melyek lehetetlenségét
mindenki, aki a kémia alapelveivel ismeretes,
belátja, nem mulaszthatom el, hogy az említett
cikkekkel válasz nélkül hagyjam.

A szuperfoszfát hatóanyaga a foszforsav. A
foszforsav pedig a foszfornak legmagasabb oxi-
dációs terméke, tehát a szuperfoszfátnak az

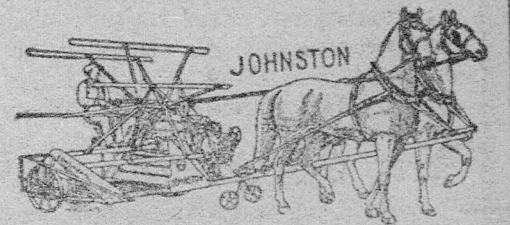
Az amerikai „Johnston” marokrakó és kévekötoóaratógépek

tökéletes munkájuknál, mint egyszerű és tartós szerkezetüknel
fogva minden gazda elismeri, hogy az első helyet foglalják el.

Ajánlattal készeéggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

oxidálása lehetetlenség. Viszont a foszforsav oly állandó vegyület, hogy rendes körülmények között kizárt dolog, hogy a levegő nitrogénje ennek rovására oxidálódna salétromsavvá. Akár, hogyan tekintjük tehát a dolgot, kémiai lehetetlenség, hogy a talajra kiszórt szuperfoszfát a levegő nitrogénjét átalakítsa salétromsavvá. Még furesább ama másik magyarázat, mely szerint a szuperfoszfát nedvszívó képességénél fogva gyűjtí a nitrogént. E magyarázathoz levonható az a következtetés, hogy minél nedvszívóbb valamely anyag, annál inkább szívja magába a levegő nitrogénjét is. Ellenbizonyítékra e kijelentés nem is szorul, mert helytelen volt mindenki belátja, kinek csak kevés kémiai ismeretei is vannak.

A szuperfoszfát nitrogéngyűjtését magyarázó okok ennél fogva elméletileg teljesen helytelenek. E magyarázatokra azonban egyáltalában nincsen is szükségünk, mert azt sem tudjuk még, hogy gyűjt-e egyáltalában a szuperfoszfát nitrogént vagy sem? Abból a tünethöz, hogy a talajon kiszórást után 20—30 nap múlva sárgászöldes réteg keletkezik, vagy abból, hogy a szuperfoszfátot táblákon olykor hihetetlenül fokozódik a termés, egyáltalában nem következtethető az, hogy a szuperfoszfát nitrogént gyűjt. Miért magyarázzunk tehát oly dolgot, melyről egyáltalában nem is tudjuk, hogy bekeveredik-e vagy sem?

Első teendőnk előbb bebizonyítani, hogy a szuperfoszfát gyűjt nitrogént. Ha ezt kétségkívül megállapítottuk, akkor térhetünk csak át a magyarázat keresésére, hogy mi okozza a nitrogén gyűjtését, mely kémiai folyamatok idézik ezt elő. Hogy e kérdéshez ne csak elméleti érvekkel járuljak hozzá, hanem egyszersmint adatokkal is beszélhessek, a következő kísérleteimet ismertetem erre vonatkozólag:

Körülbelül két négyzetméternyi felületre 1 cm. magas réteg szuperfoszfátot szórtam el, melynek összetételét 100 C°-on szárított anyagra vonatkozólag pontosan ismertem. Négy heti szabadon való állás után újból megvizsgáltam a szuperfoszfátot, de nitrogénnövekedést egyáltalában nem tapasztaltam, mint a következő elemzési adataim bizonyítják.

Szuperfoszfát N% tartalma 1910 okt. 25-én:

1. 0.028%
 2. 0.027%
 3. 0.029%
- Átlag 0.028%

Szuperfoszfát N% tartalma 1910 nov. 27-én:

1. 0.030%
 2. 0.026%
 3. 0.026%
- Átlag 0.0273%

A szuperfoszfát tehát négy heti állás után 0.0007%-kal kevesebb nitrogént tartalmazott. Ebből természetesen nem az következik, hogy a nitrogéntartalom csökkent, mert ez a 7 tizedszázalék oly kevés, hogy e különbség már a meghatározás hibáforrásaiból eredhet. Hiszen maguk a parallel elemzések térnek el egymástól 4 ezredszázalékig. E kísérlet alapján pedig határozottan állíthatjuk, hogy a szuper-

foszfát magában kiszórva nitrogént nem gyűjt. Fölveheti azonban valaki azt az ellenvetést e kísérlet ellen, hogy a szuperfoszfát csak akkor gyűjt nitrogént, ha talajjal van érintkezésben. Viszont hogy ezen állítást elfogadhatjuk, ezt be is kell bizonyítani, be kell bizonyítani elemzési adatokkal, mert a talajon történő színváltozásokból legfeljebb azt következtethetjük, hogy a kiszórt trágya elmálik, de semmiesetre sem következtethetjük azt, hogy nitrogént gyűjt. Azt azonban elemzési adatokkal bebizonyítani, hogy egy hektárra kiszórt 600 kg. szuperfoszfát, gyűjtött-e nitrogént vagy sem, ugyszólván lehetetlen. Például egy hektáron 20 cm. mélységű talajmivelés mellett 2.600.000 kg. mivelt talaj fekszik. Ebbe a talajba keverődik a mesterségesen elszórt műtrágya.

Feltéve azt a valószínűtlenséget, hogy egy hektárra elszórt 600 kg. szuperfoszfát 15 kg. nitrogént gyűjt, ami hektáronként igen tekintélyes mennyiségnek, azaz 100 kg. chilisalétromnak felel meg, akkor a talaj nitrogéntartalma százalékokban kifejezve 0.0006% nitrogénnel szaporodna. Mint fentemlített, ily kis mennyiségű változások elemzési eljárásainkkal azonban ki nem mutathatók. Kémiailag tehát teljesen lehetetlen a talajon történő nitrogéngyűjtést kimutatni.

Fölvehető e számítás ellen, hogy a szuperfoszfát nem keverődik bele a talajba, hanem éppen azon idő alatt gyűjt nitrogént, amíg a talaj felszínén van. Feleletül a következő kísérletet ismertetem. A fent fölvetett 20 cm.-es talajréteget 2 cm.-re csökkentve, a földréteg 10-szer vékonyabb lesz és ha ebben a talajrétegben van elosztva a gyűjtött nitrogén, a fentiek szerint a nitrogéntöbblet 0.006% lesz, azaz a kísérleti hiba fölé emelkedik és kimutatható. Egy négyzetméteres területen 2 cm. vastag talajréteget szórtam el és erre 60 gramm szuperfoszfátot (ami 600 kg. hektáronként).

A szuperfoszfát nitrogéntartalma volt:

1. 0.030%
 2. 0.031%
 3. 0.029%
- Átlag 0.030%

A talaj nitrogéntartalma volt:

1. 0.166%
 2. 0.165%
 3. 0.164%
- Átlag 0.164%

A talaj + a kiszórt szuperfoszfát nitrogéntartalma mindjárt kiszóráskor 1910 december 27-én:

1. 0.164%
 2. 0.168%
 3. 0.166%
- Átlag 0.166%

A 60 gramm szuperfoszfáttal a talajba vitt nitrogénmennyiség tehát oly kevés volt, hogy az elemzés nem érezte meg.

E két centiméteres szuperfoszfáttal behintett talajrétegből 1911 január 18-án újból mintát vettem és megvizsgáltam, nitrogéntartalma a következő volt:

1911 január 18-án

1. 0.162%
2. 0.163%
3. 0.164%

Átlag 0.163%

További állás után 1911 február 8-án

1. 0.166%
2. 0.165%
3. 0.161%

Átlag 0.164%

A szuperfoszfát tehát sem egymagában, sem talajjal érintkezésben nitrogént a levegőből nem gyűjt, legalább oly mennyiségeket nem, melyeket rendelkezésünkre álló eszközeinkkel észrevehetnénk. Ezzel azonban nincsen kizárva, hogy a talaj nitrogéntökéjének gyarapításához a szuperfoszfát hozzá ne járuljon, vagy hogy gyorsabb forgásba ne hozná a szuperfoszfát a talaj nitrogénjét. Sőt mint ez a „Mezőgazdasági Szemle” 1904. évi kötet 205. stb. oldalán ismertett kísérletekből kitűnik, bő foszforsavtrágyázás által a területegységről aratható abszolút nitrogén mennyisége tetemesen fokozható. F. Giersberg dr.*) 1898 óta erre vonatkozólag több kísérletet végeztetett. A következő táblából kitűnik, hogy például egy gabonaféléknél a fokozott foszforsavtrágyázás mennyivel több nitrogént termel.

Alaptrágyán kívül hektáronként adott Thomas-salak kg.	Az 1. parcellával szemben fölvetett nitrogéntöbblet		
	szemben	szalmában	összesen
k i l o g r a m m			
1	—	—	—
2	400	11.2	6.34
3	600	16.6	8.06
4	800	24.0	11.33
			35.33

E kísérlet buzával történt és a negyedik parcellán aratott nitrogéntöbblet több mint 200 kg. chilisalétromnak felelt meg. Fokozottabb mértékben tapasztalható a foszforsav, de sokszor a kálitrágyáknak is e nitrogéntermést fokozó hatása a kapásoknál és különösen a pillangósoknál.

A foszforsavnak tehát meg is van a szerepe a nitrogéngyűjtésnél, csak hogy nem közvetlen maga a szuperfoszfát gyűjtí e nitrogénmennyiségeket. Arra, hogy milyképpen segítheti elő pl. a szuperfoszfát a fokozott nitrogéntöbbleteket, három magyarázat hozható fel.

1. A szuperfoszfát mindig tartalmaz kevés mennyiségű szabad kénsavat, mely a talajban lévő nehezen fölvehető nitrogénvegyületekre fel-tárolóan hathat. E hatás azonban valószínűleg elenyésző csekély.

2. A foszforsav a terméseket erősen fokozza, a növények erőteljesen fejlődnek, természetes tehát, erős gyökérzetük több nitrogént vesz ki a talajból, mint egy gyenge növényzet, ugyszólván kizsarolja a talaj nitrogéntartalmát.

3. A foszforsav különösen pillangósoknál nemcsak a növény fejlődésére előnyös, hanem a

1. D. landw. Presse 1902 37. sz.

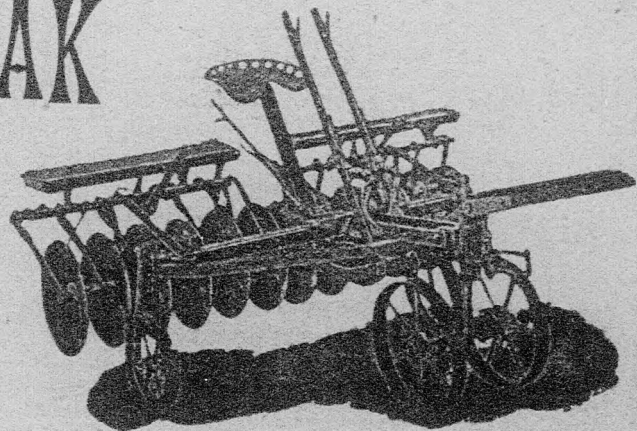
MC CORMICK TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A talajbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONAT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc Cormick Harvesting Maschine Company, Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

talaj baktériumflórájára is. A pillangósok tehát fokozott foszforsavtrágyázás mellett fokozott mértékben képesek a levegő nitrogénjét fölvenni.

Ha tehát azt állítjuk, hogy a szuperfoszfát a levegőből nitrogént gyűjt, akkor ez nem a szuperfoszfát kiváló tulajdonsága, hanem csak másodlagos, esetleg csak harmadlagos hatása, amennyiben a jól fejlődő baktériumok a levegő nitrogénjét lekötik és a növény részére átalakítják. E cél azonban elérhető bármely más módszerrel is, mely alkalmas arra, hogy a baktériumok és a növények fokozott fejlődését biztosítsa.

Végül kiegészítőleg még meg kell említenem, hogy a szuperfoszfát javára nem igen várhat, ha 20—30 napig alászántatlanul hever, mert így oldható foszforsavtartalma tetemesen visszamegy.

Az általam megelezett szuperfoszfát vízben oldható foszforsavtartalma 1910 október 25-én 15.77% P_2O_5 volt, 4 hét múlva szabadon hevervén 14.92% P_2O_5 volt, tehát 0.85% a veszteség.

Vagyis e négy heti idő alatt az összes oldható foszforsavnak közel 6 százaléka visszaalakult vízben oldhatatlan foszforsavvá.

Friedl Gusztáv.

Hogy a szuperfoszfát a levegőből szabad nitrogént nem alakítja salétromsavvá s így nem is köti meg, az nyilvánvaló s efelett még vitakozni sem lehet; ellenben a kísérletező figyelmét elkerülte, hogy a levegőben levő ammoniákat, parányi mennyiségben mindig van a levegőben ammoniák, igenis megköti; de ez oly csekély mennyiség, hogy ezért nem érdemes a szuperfoszfátot alátakaratlanul hagyni. *Rovatvezető.*

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Sporzon Pál.

A Mac Laren gőzekéről.

I.

Örvendetes jelenségnek tekinthetjük a gőzekék bár lassu, de fokozatos elterjedését és ha majd a mezőgazdasági statisztika ki fogja mutatni, hogy csak az utolsó pár évben is hány uradalom és nagyobb gazdaság szerzett be gőzekét, ezt az eredményt büszkén írhatjuk a magyar mezőgazdaság folytonos és hatalmas fejlődésének javára.

A kettős rendszerű gőzekék gyakorlati alkalmazhatósága felől már ismeretes a megállapított vélemény, itt már csak egyéni hajlam, meggyőződés és pénzbeli kérdés döntenek a választásnál. A magánjáró gőzekék ellenben még újak, a gyakorlatban még nem annyira ismeretesek és kipróbáltak, a közérdekben szükséges lenne tehát, ha úgy az egyik, mint a másik féleségű magánjáró gőzekét beszerezett és velük dolgozott gazdátársaink véleményüket, tapasztalataikat e lapok hasábjain közölnék, hogy e fontos, üdvös eredményében oly messze kiható kérdés tisztázódna s hogyha valamely magánjáró gőzeke a gyakorlatban bevált, annak ismertetése

által a bizalom és kedv ilyenek beszerzéséhez fokozódna.

Ezen szempontból foglalom össze a Mac Laren gőzekéről az elmúlt év folyamán szerzett tapasztalataimat és soraimmal elérném célomat, ha szintén e gőzekét beszerezett és azzal már dolgozott, hasonló vagy ellenkező véleményű gazdátársaimat tapasztalataik közlésére bírhatnám.

A Mac Laren gőzeke angol gyártmány, Leedsből való; az elmúlt évben hallomásom szerint 30 gőzeke lett az országba szállítva és működésbe hozva s miután egy ilyen garnitúra a tartozékok összeállítását szerint 26—28 ezer korona és érte így nagy esomó pénz vándorolt ki Angliába, elítélendőnek tartom a magyarországi vezérképviselőség azon éppen nem előzékeny, sőt határozottan bosszantó eljárását, hogy az egyes gőzekék felszereléséhez és munkába állításához Angliából bejött csupán angol nyelvű szerelőket és mérnököket küldött le, tolmács kísérete nélkül. Általános volt a panasz evégett s a babilonai nyelvzavarra volt emlékeztető az a mód, melylyel Albion fia és a magyar gazda, meg gépésze egymást félíg-meddig vagy sehogysem értették meg. Sokszor csak hosszasan, kézzel-lábbal való mutogatás után lehetett egymást megérteni, ilyenkor is tág teret hagyva a merész képzelőtehetségnek és kombináló következtetéseknek.

Hallomásból tudom, hogy a vezérképviselőség az ilyen jövőbeni panaszoknak elejét veendő, 3 magyar gépészt küldött ki Angliába (Leedsbe), hogy ott a gőzeke és kazán összeállítását, működésbe hozatalát megtanulva és begyakorolva, itthon majd az új ekék munkába állításánál az egyes gazdaságok gépészeit magyar nyelven oktathassák a szükséges tudnivalókra.

Nem közlök szakleírást a garnitúráról, aki erre kíváncsi, forduljon a beszerzési forráshoz, csak annyit említek fel, hogy a kazán 60 névleges löerejű, üresen 130 métermázsa, vízzel, szénnel tele, tehát munkaközben 150—160 q lehet a súlya. Szerkezete egyszerű, a gépész és tüzelő hamar feltalálták magukat a gép mellett, nem is volt semmi fennakadás, törés vagy egyéb hiba vele. 12" volt a vele eszközölt legmélyebb szántás, bár helyenként 14"-ra is belement. A három eketestet a talaj és a szántás minősége szerint együttesen, vagy kombinálva használtam. Igen egyszerű és gyors az ekék kiemelése és munkába állítása az emelőmankók segítségével. A kezelőszemélyzet állott egy gépészből, aki egyszersmint tüzelt is, a kormányosból, aki a gépet kormányozta; ide egy egyenesen barázdolni tudó bérést állítottam, miután ennek ügyességétől, illetőleg kormányzásától függ, hogy a fogás kiszántódik-e egészen, vagy marad-e csak a közepén, melyet, miután rajta gőzekével nem érdemes visszajönni, ökörrrel kell kiszántani; a harmadik egyén szintén egy bérés volt, aki az ekéket kiemelte és ismét leresztette a fordulónál. Ez egyuttal segített megállásokkor olajozni és a gépet rendben tartani.

A gép menetsebessége szántáskor percenként 46—50 méter, üresen járva (költözökés-kor) gyorsabb menésre is beállítható. Egy lajt

vizet 7—8 perc alatt szivott fel. Szeles időben nem tanácsos kazalokhoz közel járni vele, mert daczára a kémény szikrafogójának, tüzeset nincs kizárva.

Késő ősszel, felve, hogy megesősödik az idő, acetilénlámpák világítása mellett is dolgoztattam, korábban kezdve és este 9—10 órakor abba-hagyva. A személyzet ekkor pótdíjazásban részesült. Egy nagyobb lámpa lett a kazán kéményéhez oldalt felszerelve, hogy a barázdát és a területet előre jól megvilágosítsa, egy a kazán hátulján volt, hogy a manométer és a vízállásmutató üvegek, az olajozók tisztán láthatók legyenek és egy az első eketesten. A második lámpa állványán forgatható volt, hogy mikor sötétben a vízfordó lajt a kazánhoz közeledett, annak utját megvilágítani lehessen.

Az általam kezelt gazdaság 1000 hold (a 1200 □-öl) kiterjedésű, sik fekvéssel, nehéz munkálatu talajjal. Az egyes táblák 300—315 öl hosszúak, 50 hold nagyságúak. A gőzeke az elmúlt év tavaszán érkezett 3 eketettel (2 eke 4—4 vassal, 1 eke 6 vassal, az egyik 4 vasu eke altalajturóval van felszerelve). A gőzeke kazánja évközben darálásra, aratás után cséplésre, ennek végeztével pedig szántásra volt tervezve. Szóval ezen aránylag kisebb gazdaságban a régi lokomobil rendes munkáit is hivatva volt pótolni.

Meg akarom dönteni azt a csaknem általános nézetet, hogy a gőzeke csupán mélyszántáshoz való. Az igazi, fogatmegtakarító munkája normális időjárás mellett lépten-nyomon, az őszi mélyszántás előtt is tapasztalható volt.

De nem várok magam elé és abban a sorrendben tárgyalom munkáját, ami:nyben azt megérkeztétől a földből való kifagyásig végezte.

Egy pár 42" átmérőjű malomkövel a sertések és a hizómarha részére naponta 60—70 q tengerit darált. A napi szénszükséglet tatai 5 kg.-os brikett-szénből 600 kg. volt, tehát egy métermázsa tengeri megdarálásához 8½—10 kg. szén kellett, ami a vagononkénti helybeni árt: 270 koronát véve alapul, métermázsanként 20—27 fillérnek felel meg.

Junius utolsó hetében elkezdődött a repcecséplés, itt eleinte volt egy kis baj, amennyiben a megkívántató aránya gőzkazán lendkereke és a cséplő dobtárcája között nem volt meg, a kazán lendkereke ugyanis kisebb átmérőjű volt, mint amilyenhez a dobtárcsa készült. Majd mikor ezen segítve, a regulátoron pedig igazítva lett, a cséplés akadály nélkül folyt. Hogy vajjon ezen nagyobb kazán üzemben tartása több szén igényelt-e, mint a lokomobil, megállapítani nem tudom, mert a régi kazán itt, az Alföld ezen bő szalmatermő vidékén szalmával lett tüzelve. A napi szénszükséglet a 2 etető által etetett 10-es cséplő hajtásakor 9—10 q tatai szén volt.

A repcecséplés végeztével, míg csak a buzára nem került a sor, a keresztiek között tarlót buktatott 4" mélyen, 14 vassal. Hosszu, erős lánczokon 2 háromlevelű fogas volt az eketetek ráájára akasztva, így a kifogástalan munkájú szántás mindjárt el is lett fogasolva. Napi munkaképessége ekkor 30 hold volt, holdankénti szénfogyasztás pedig 40 kg. Szükségtelen említeni

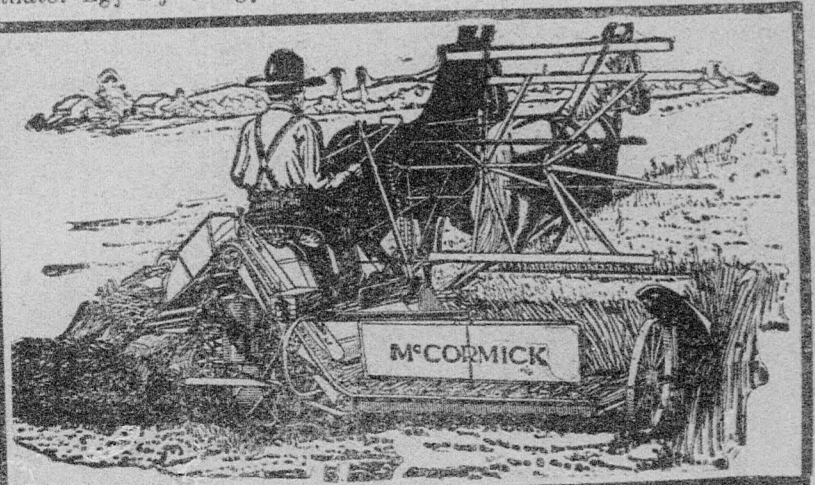
Eredeti amerikai fűkaszálo-,
marokrakó- és kéveköto-
aratógépek

legjobb a világon

jutányo-an kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál

Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

sokféle előnyét a tarló azonnali alábuktatásának, de igazi öröm volt látni, mikor például az alászántott repcetarlót 4 héttel később keresztirányban a gözeke ugyancsak 14 vassal hasonló munkaképesség és szénfogyasztás mellett megszántotta; a föld beérett, omlós volt, rög nélküli, mintha csak kertileg lett volna bemunkálva.

A buzacséplés augusztus 17-ére fogyott el, mikor is a kazán bejött a malomba, 3 napig darált, ennek megtörténte után pedig megkezdte a tavasziak alá való szántást és pedig elsősorban a frissen trágyázott buzatarlót tengeri alá. A munka eleinte nem jól ment, mert dacára annak, hogy a nagy kerekre az összes kapaszkodó körmök fel lettek szerelve (addig csak felével dolgozott), a friss trágyázáson, mivel a jól megérett trágya kissé zsíros volt, helyenként csuszott a kazán kerekre, vagyis álló helyben forgott, anélkül, hogy előrehaladt volna, műnyelven szólva: köszörült. Ilyenkor előbb hátrálni kellett és újból nagyobb gözzel nekiindulni, hogy tovább jusson, ami időpazarló és a kazánt is megerőltető munka volt. Ezt kikerülendő, a trágyahordást úgy irányítottam, hogy mindig legalább 1 napi szántani való terület előre legyen betrágyázva, vagyis a nap szárító melegének kellett segíteni, hogy az érett és sűrű trágyázáson a kazán fennakadás nélkül haladhasson. Ez mindenesetre ellene van annak az okszerű eljárásnak, hogy a friss trágyázás még aznap alászántassék, de miután másképp nem lehetett megoldani a kérdést, ez az eljárás vezetett sikerre. A trágyaalászántásnál 8 vassal 8" mélyen 16—18 holdat végzett naponta, a trágyát nem a barázda fenekére, hanem annak oldalára fordította, fektette, tehát éppen a kívánt mélységre került a trágya.

Ezek után folytatólagosan a többi tarlók szántása került sorra. Ugyanekkor történt a szénfogyasztást megállapító próba: poroszországi (massgrubeni) és magyar (tatai 5 kg.-os téglabriket) szén között. Bár nem tartozik szorosan a tárgyhoz, de mivel azt mégis hasznosan kiegészíti, közlöm az eredményt: a tatai szénből 3¹/₂ óra alatt 8" mélyen 8 vassal 344 kg. kellett, a porosz szénből 3¹/₂ óra alatt 8" mélyen 8 vassal 293 kg. kellett, a felszántott terület mindkettőnél egyformán 4—4 hold volt. 1 holdra kellett a porosz szénből 0.73 q a 3.70 K. = 2.70 K., a tatai szénből 0.86 q a 2.70 K. = 2.32 K., vagyis 1 hold felszántásához a tatai szénből 2 korona 32 fillér értékűre volt szükséges, ellentétben a porosz szénnel, melyből ugyanekkor 2 korona 70 fillér értékű fogyott el. Ezen próbát egy héttel később megismételtem szakértő ellenőrzése mellett s az eredmény hasonló volt.

Miután a tatai szénrel való tüzelés olcsóbb, vele a naponkénti ellenőrzés könnyebb s mivel hazai termék, azóta csakis ezt a szénrel használok. Nem a tatai bányának, de a magyar terméknek akarok jó hírt csinálni, mikor egyidejűleg közlöm, hogy a télen lakásfűtéshez is alkalmaztam, könnyen, gyorsan ég, kevés fogyasztás mellett megfelelő meleget ad, bár hátránya, hogy erősen elkormosítja a kéményt és így valamivel többször van szükség a kéményseprőre, mint a poroszszénrel fűtésnél.

Mivel talajunk jó erőben levő, gondosan átmunkált — azelőtt is szántott itt gözeke — s a feltalaj mindenhol vastagabb 12"-nél, csupán a leendő czukorrépa föld kapott 8"-es szántást

4" altalajturással, míg tengeri, czirok, hagyma stb. alá csak 8" mélyen szántottam. Az altalajturással végzett, tehát 12"-es szántásnál az eke 4 vassal naponta 8 holdat szántott, a szén-szükséglet itt már jóval több 130—150 kg. volt. A szántás megkezdésekor a talaj még nem volt teljesen száraz s a munka nehezebben ment, lassabban haladt, több szénfogyasztással, míg később a talaj száradásával napról-napra javult az állapot.

Időközben esők is voltak, 5 mm. eső után még tudott szántani a gép, 10 mm.-es esapadéknál már szünetelni volt kénytelen, míg a föld teteje meg nem szikkadt. Mindenesetre nagy hátránya a gépnek, hogy mozgási képességét az ilyen kisebb eső is hátrányosan befolyásolja.

Vízfogyasztó képessége naponta, a hosszú nyári napokat véve alapul, 10 lajt viz, ami 100 hektoliternek felel meg. Itt nálunk állandóan és csupán csak artézi vízzel lett táplálva a gép, ez és gépészem lelkiismeretes kezelése mellett a géppel a legkisebb hiba sem volt s az első év befejezése után minden baj és hiba nélkül tért be a malomházba, ahol télen esetről-esetre a szükséges darálást végzi. *Krón Dénés.*

(Folyt. köv.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Casali-féle gözeke munkája. *Második felelet a 127. sz. kérdésre.* A „Köztelek” 16. számában a „Levélszekrény” 127. kérdésére Sporzon Pál tanár ur oly feleletet ad a kérdezőnek, melyet kötelességemnek tartok kiigazítani, amennyiben a Casali-ekét én próbáltam ki legelőször és 3 éve elmúlt, hogy dolgozom vele. A Casali-ekét Sporzon tanár ur csakis a 18—20 cm.-t meg nem haladó szántás céljaira ajánlja beszerezni, pedig a dolog éppen ellenkezőleg áll, mert 18—20 cm.-re alig érdemes szántani vele; ilyen szántás mellett tudniillik alig végez többet, mint a mélyítő (12—14") szántásból. Mélyítő szántása pedig legalább is egyenértékű a kettős gözeke mélyszántásával. Kezelése oly egyszerű, hogy „ügyes” munkásokra egyáltalán nincsen szükség, 10 percz alatt akármelyik napszamos eleget tesz mellette. Erőszükséglete azonban nagyobb, sem hogy akár-miféle 8-as gőzmozdony megfelelő volna.

Rappensberger Károly.

Rappensberger megjegyzésére a következőket tartom szükségesnek kijelenteni: A „Köztelek” 16. számában levő 127. sz. kérdésben határozottan ki van tüntetve, „hogy a hozzá szükséges 8-as számú gőzmozdony megvan”. Mint azt Rappensberger nagyon helyesen megjegyzi, hogy a Casali-féle gözekekészülék kellő működtetésére a 8-as sz., illetve névleg 8 lóerős gőzmozdony nem elegendő, érthető lesz válasznak azon kifogásolt része, amelyben az ily erőforrás feltételezésével a szerkezetet csak ugarolásra vagy legfeljebb 18 cm.-nél nem mélyebb szántásra ajánlom. Ha a kérdésben ki lett volna tüntetve, hogy az illető készüléket mély művelésre is (12—14") akarják használni, akkor önmagától értetődik, hogy a jelzett ugynevezett 8-as gőzmozdonyt nem találtam volna megfelelőnek és nem irhatam volna azt, hogy a berendezés jelzett célra megfelelhet. Ami az ügyes munkásra vonatkozó

megjegyzést illeti, azt kénytelen vagyok fenntartani, mert amennyire meg vagyok győződve arról, hogy Rappensberger vezetése alatt álló gazdaságban más mint ügyes munkás nem maradhat meg, épp annyira tudom azt is, hogy nem minden gazdaságban van e tekintetben olyan fegyelem és rend, mint éppen a Rappensberger által vezetettben. *Ifj. Sporzon Pál.*

Istállófödém szerkezet készítése. *320. kérdés.* Istálló fölé magtár jön, hogy az istálló hideg ne legyen, a födémgerendák alul kozmos-lemezekkel lesznek burkolva. A gerendák közeit 15 cm. vastagon közszenalakkal kevert fűrészporral töltjük ki. Szellőzésre 4 cm. üreg marad. A magtárpadozat szorosan összerakott alsó 3/4" és felső 3/4" deszkázatból készül. Helyesen járunk el?

P. Gy.

Felelet a 320. sz. kérdésre. A tervezett födém szerkezet gondos kivitel esetén teljesen meg fog felelni a rendeltetésének. Hogy a födémgerendák idővel meg ne fulladjanak és el ne korhadjanak, nagy gond fordítandó arra, hogy a födémgerendák teljesen szárazon legyenek beépítve s hogy az elszigetelőanyag (salak, fűrészpor) feletti 4 cm. magas szellőzítés a padlástér levegőjével összeköttetésben s ezáltal a gerendák közt egy kis légáramlás folyamatban legyen. Gerendák szellőztetésére alkalmas berendezés leírása megtalálható a „Köztelek” 1909. évfolyamának 19. számában. Ajánlom továbbá, hogy a kozmos-lemezek csatlakozó hézagai fölé 6—8 cm. széles aszfaltlemez, illetve szalagot fektessenek s a kozmos-lemezek felerősítésére kizárólag horganyzott szegeket alkalmazzanak, mert ellenkező esetben a szegek átrozsdásodása folytán a kozmos-burkolás néhány év múlva lehull a gerendáztól. A gerendákat nem szabad túlságosan megterhelni, mert ha azok erősen áthajolnak, a kozmosburkolatban repedések keletkeznek s az azokban felhatoló istállóparák a gerendákat rövid idő alatt elkorhasztják.

G. G.

Államsegély legelők létesítésére (javítására). *321. kérdés.* Kérem velem közölni, hogy az állam a községeknek minő módon adja a kamatmentes kölcsönt legelőterületek vásárlására és létesítésére? Ki jár el hivatalból ezen ügyben, talán a megyei gazdasági felügyelő? (A volt állattenyésztési.) Van-e erre alap a földművelésügyi minisztérium költségvetésében? *W. K.*

Felelet a 321. sz. kérdésre. E célra a már meglevő közlegelő termőképesebb állapotba juttatására vagy új legelőterület beállítására is kaphatnak a községek, közbirtokosságok (vagy legelőtársulatok) államsegélyt. Eziránt szintén kérvényt kell benyújtani, szintén a gazdasági felügyelőség útján. A helyszínre kiküldendő kerületi legelőjavítási szakértő fogja azután megállapítani a végzendő legelőjavítási munkálatokat és a legelő egy részére kijelölt mintaterület teljes rendbehozatalára, illetve termőképes állapotba juttatására szükséges pénzkidadásokat. A munkálatokat a tulajdonosok végézik és csak a készpénzkidást okozó meliorációs miveletekre szokásos államsegélyt javaslatba hozni. Ezen államsegély nagysága minden esetben más és más és csak a helyi viszonyok alapján lesz meghatározva.

A legelőjavításos községek száma ma már igen tekintélyes és az ideai munkák jó példája után mind több és több község kezdi meg ezen — a falusi népre nagyon áldásos — okos kul-

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alapján bizonyítják, hogy a kőbányai

száritott hizósertéstrágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetéseket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR

Bosányi, Schieffrumpf és Társa cég Budapest, IX., Üllői-út 21. szám.

Ha szives figyelmébe: Minden hirdetéshez új szakvélemény van mellékelve!

Számokban az idén még nem kísérleteztem, de az eredmény határozottan arra vall, hogy elég magas ára mellett is mindennemű trágyát felülmul. Jövőre precíz adatokat igérek. *Bleier Gyula gazdasága, Pta-Mikebuda.*

A Iórczli határban levő homokszőlőmet három év óta az Önöktől beszerzett száritott sertéstrágyával javítottam és hámulatos eredményt értek el. Hámulatos volt különösen az eredmény a legutóbbi két száraz esztendőben, a mikor is átlag magy. holdanként több mint 30 hl.-nyi termésben részesültem. *Dr. Polgár Sándor ügyvéd, Gyöngyös.*

turát. Van község, mely már maga is áldoz a folytatólagos legelőjavítási munkák kiadásaira, mert az első év eredményeiből meggyőződött, hogy ez igen hálás befektetés (Moson megye, Komárom m. stb.)

Államsegély közlegelők vásárlásánál. II. felelet a 321. sz. kérdésre. Közlegelővásárlásnál községeknek, közbirtokosságoknak a földmivélségi miniszter az 1908. évi XLIII. törvény-cikk alapján nyújt — de csak *indokolt esetekben* — segélyt az illetőknek hozzá benyújtott kérelmére. A kérést a vásárlás végleges megkötése előtt tanácsos benyújtani, hogy a kiküldött szakértőnek módjában álljon megbírálni, hogy a vásárlás szükséges-e, a vásárlókra előnyös-e, a megvásárolni szándékolt terület legelőnek alkalmas-e és (főleg erdővidéken) hogy nem esetleg föltétlen erdőtalajon levő letarolt erdő-e, amit esetleg talajvédelmi szempontból újra be kell erdősíteni, tehát legelőnek nem használható. (Erdő vásárlásnál ugyanis államsegély nem adható.) A segély megadása vagy meg nem adása felől és a segély mérve és nagysága felől egy *szakbizottság* bírálja fölül a kiküldött központi legelőszakértő jelentését és ő tesz javaslatot a legfelsőbb fórumnak a dologban. A segélyek lehetnek egyszer s mindenkorra szóló egy összegbeni segélyek, vagy lehetnek a törlesztéses kölcsön évi kamatterheikhez való hozzájárulási, tehát hosszabb időre szóló segélyek. Kamatmentes kölcsönök nem szoktak adományoztatni. A kérvény az illetékes királyi gazdasági felügyelőség útján adandó be 1 koronás bélyeggel a földmivélségi miniszternek címezve.

Faszindelytő átfedése. 322. kérdés. Lakásom teteje faszindelyes, de rossz s újra kell fedetnem. Többen ajánlják az eternittal való átfedést. Milyen fedőanyag az? Nem nagyon drága-e és milyen a tartóssága? Hol lehet azt legcélzerűbben beszerezni? *Sch. L.*

Felelet a 322. sz. kérdésre. Elavult zsindeletők első minőségű aszfaltlemezrel vagy eternittal fedhetők, mely fedőanyagok könnyűek lévén, a tetőszék nem igényel megerősítést. Lakóházak átfedése a nagyobb tartóssága és szebb külsejénél fogva inkább az eternitet ajánlom, mint az olcsóbb, de nem oly tartós aszfaltlemezfedést. Eternitfedés m²-ként, a tetősíkokban mérve, 3-60—4—K.-ba kerül. Eternitlemezek gyártásával foglalkoznak a nyergesujfalusi (Esztergom m.) eternitművek. Leghelyesebb, ha a nyergesujfalusi gyárnak beküldi a befedendő tető rajzát és méreteit, mely esetben azok nemcsak az anyagra, hanem az átfedésre is ajánlatot tesznek. *G. G.*

Istálló átalakítása dohánypajtává. 323. kérdés. Zsindeletetűj ökrisztálló és nádfedeles juhoadály — mindkettőnek fala vályogból — átalakítható-e dohánypajtának és hogyan? Hatéves derleten érdemes-e ezen átalakításokra költeni? Körülbelül mennyibe kerülne folyóméterenként? *P.*

Felelet a 323. sz. kérdésre. Az átalakítás lehetséges, több mint bizonyos azonban, hogy az a jelzett esetben nem fizetné ki magát. Hogy legcélszerűbben hogyan volna eszközölhető az átalakítás, azt az istállók méreteinek s azok földem és földészékszerkezeteinek ismerése nélkül nem lehet megállapítani, ugyszintén az átalakítás költségeit sem. *G. G.*

Cselédlakásoknak mérete. 324. kérdés. A törvény által előírt cselédlakásoknak milyen méreteeknek kell lenni? *K. P.*

Felelet a 324. sz. kérdésre. A cselédtörvény a lakások méreteit nem írja elő. A vármegyék építési szabályrendeletében azonban legtöbb esetben meg van állapítva a cselédlakások mérete s ezért ez a szabályrendelet veendő figyelembe a cselédlakások építésénél. Amennyiben a vármegyei építési szabályrendelet sem tartalmazza ezirányú intézkedést, akkor mint legkisebb méret 16 m² tartandó be, ajánlatos azonban, különösen több gyermekes családok részére 18—20 m² alapterületű szobákat építeni. *G. G.*

Estély Károlyinál.

A tanulmányuton lévő német gazdáknak első és bizonyára emlékezetes állomása volt az Egyetem-utcai gróf Károlyi palota, ahol a német vendégeink tiszteletére Károlyi Mihály gróf kedden fényes estélyt adott.

Sajátságos ez a palota a maga ódon egyszerűségében is. Hatalmas utcai homlokzatát megirigyelhetik a körötte égbenyuló czingár négyemeletes paloták. Daczára annak, hogy egyemeletes, éppenséggel nem törpül el a Belváros többi házai között. A mostanában sűrűn nyitva álló nagy kétszárnyu kapu szinte hívogatja a vendégeit.

Puha szőnyeggel borított széles lépcsőkön érünk fel az első emeletre. Az eltévedni akarót diszruhás hajduk terelik helyes irányba. Fent az emeleten tágas előcsarnok fogad, amelyből jobbra is, balra is óriási szárnyasajtók vezetnek Károlyi Mihály gróf nagyuri eleganciájával berendezett lakosztályába, amely már nagyon sok történelmi nevezetességű pillanatot látott. Az első, ami lekötíti figyelmünket, a palotának igazi díszé és büszkesége, a hatalmas könyvtár. Butorának vörös színe meglepően kellemes harmóniába olvad össze a mennyezetig nyúló könyvtárszekrényekkel, amelyekből ezernyi értékesebb értékesebb diszkótésű könyv tekint felénk. Bennünket azonban nem ez bilincsel le. Jobban szeretjük látni az asztalokon és szekrényeken szanaszét heverő folyóiratokat és füzeteket, Károlyi Mihály gróf napi olvasmányait. Jóleső örömmel látjuk, hogy az agrárpolitikai és szövetkezeti irodalomnak minden számottevő bel- és külföldi alkotása megvan itt. Ugy látszik, hogy valamennyit szorgalmasan olvasgatják is.

A könyvtár után egész sora következik a szobáknak és termeknek. Mindegyikben annyi sok a látnivaló, hogy maradandó impressziókat csak lassan, lassan birunk szerezni. Különösen gyönyörű a két nagyarányu utcai szalon. Az egyiknek arany czirádás hófehér a fala. Apró kis rokokó-butorokkal, hatalmas tükrökkel. A másikban mintázott vörös selyem a tapéta. A padlón kincseket érő szőnyegek, a mennyezetről százkaru óriási csillárok lógnak. Itt-ott egy-egy nagy értékű festmény ölik a szemünkbe. A kisebb szobák butorzata szintén antik és izléses. Az ebédlő melletti kicsiny benyilóban őrzik azt a selyemhuzatu garnitúrát, amelynek a pamlagán ült s fogadta a letartóztatása végett a palotába törő katonákat annak idején *Batthyányi* Lajos gróf, Magyarországnek vértanuhalt szenvedett első miniszterelnöke. Itt e kis benyilóban függ

a falon egy csomó értékesnél értékesebb festmény társaságában életnagyságu arczképe is, amelyre a szemközti falról *Károlyi* György gróf arczképe néz, akinek a telkén épült fel a köztelek. Ahova szem tekint, csupa emlék, csupa értékes műkincs.

Meghatottan állunk meg hosszabb időre Károlyi Mihály gróf dolgozószobájában is. Hatalmas íróasztalra esik a tekintetünk, amelyen parányi kis rézlap hirdeti örök emlékezetűl, hogy azon az asztalon írta alá a gyászos emlékü Haynau a halálos ítéleteit.

Amde gyerünk vissza a könyvtárszobába. A vendégszerető házigazda itt fogadja az érkező társaságot. Erkeznek a német vendégek, *Jeszenszky* Pál kalauzolja őket s bemutatja legelőszőr is önként választott elnököket id. *Vielhaack* Eriket. Eljöttek mind a harminczan. A házigazda szives szavai csakhamar otthonos hangulathoz ringatja őket. Iparkodik mindegyik egy-egy a palotát ismerő embert keríteni magának, azután elmagyaráztatják, megmutogatják maguknak a ház kincseit.

Tüntető szivességgel fogadja a házigazda *Darányi* Ignácot, a Magyar Gazdaszövetség nagynevű elnökét, aki szintén hamarosan megismerkedik a német gazdákkal, majd egy bizalmas sarokba felvonja *Meskó* Pált, a Magyar Gazdaszövetség titkárát és ha sejtelmünk nem csal, referáltat magának az impozánsnak ígérkező kecskeméti gazdagyülesről.

A teremben a szaporodó vendégek között csakhamar feltűnik *Pallavicini* Ede ögróf sugár magas alakja. Rokonszenvesen fogadják a magyar vendégek *Zselénski* Róbert grótot és *Bujanovics* Sándort az OMGE. alelnökeit is. *Serényi* Béla gróf földmivélségi miniszter *Kazy* József államtitkárral érkezik, kívülük azonban a minisztérium képviselőjében ott van *Szomjas* Lajos, *Serbán* János, *Lónyay* Ferencz, *Radács* György, *Deininger* Imre, *Bolla* Mihály, *Darányi* Béla miniszteri tanácsos is. Élénk meglepedést kelt a főváros vezetőembereinek a jelenléte. *Fülepp* Kálmán főpolgármester, *Bárczy* István polgármester, *Vaszilievics* h. polgármester s *Folkusházy* Lajos tanácsos egész otthonosan illeszkednek be az agrárius légkörbe. Különösen az utóbbi, aki élénk érdeklődés közepette ismerteti egy-egy csoportban a fővárosnak a közlelmzés javítására vonatkozó tervét. A Dunántult *Somssich* László gróf és *Hertelendy* Ferencz képviselik. A vidéki gazdasági egyesületi titkárokat pedig *Serfőző* Géza. Nem hiányzik az agrárius sajtó sem. *Jancsó* Dezső és gárdája ott sűrűg-forog a vendégek között. A köztelkiek egy kissé megfogyatkozta. Egyrészüket ugyanis a nemzetközi mezőgazdasági intézet gyűlésére szólította a kötelesség. Mindazáltal ott láttuk *Szilassy* Zoltánt, *Mutschenbacher* Emilt, *Fabricius* Endrét, *Konkoly* Thege Sándort, stb.

Lassanként élénk beszélgetésbe merülő csoportok keletkeznek. Mindenki igyekszik egy-egy német vendéget keríteni magának, akinek aztán magyaráz nemcsak a mezőgazdaságról, de igen sokat Magyarország közjogi viszonyairól is. Csak a házigazda kivétel. Ő mindenütt ott van. Most az egyik csoportnál hallatja lekötőlező nyájás szavát, a következő pillanatban már a harmadik teremben kinalgatja ettel és itallal vendégeit. Egész szolgasereg hordja széjjel a termekben a

Gerle, 1910. évi október hó 2-án.

Gróf Wenckheim Géza uradalmi intézőség

Gerle.

20 lóerejű magánjáró motor.

Tekintetes

Oberurseli motorgyár részvénytársaság bécsi irodája

Bécs, VI/I., Gumpendorferstrasse 72. K.

Folyó év október hó 27-én, méltóságos gróf Wenckheim Géza urhoz intézett becses sorai elintézésül, örömmel értesítjük, hogy az önök által az idén szállított magánjáró motor minden tekintetben bevált.

A cséplést egy 8 lóerejű cséplőszekrényvel könnyen végezte, a cséplőszekrényt úgy száraz, mint nedves időben, egyik cséplőhelyről a másikra könnyen vontá maga után, ugyszinté jelenleg egy kétjárú 42" malom meghajtásánál kitünően működik.

Benzinfogyasztása óránként átlag 5 kilogramm.

Általánosságban, a méltóságos ur, a szállított motorral teljesen meg van elégedve, amiért is felhatalmazzuk, hogy jelen nyilatkozatunkat nyilvánosan felhasználhatják.

Kiváló tisztelettel

gróf Wenckheim Géza

uradalmi intézőség

Blascsok Gyula intéző.

Ezen uradalomban immár 6 darab oberurseli motor van üzemben s e napokban lett a hetedik motor rendelve.

Károlyi-konyha pazar remekeit, a tüzes debrői vörösbort, a gyöngyöző pezsgőt és a hűsítőket.

Késő éjjeli órákban kezd oszladozni a vendégsereg. A hangulata mindenkinek emelkedett. Különösen német vendégeink vannak elragadtatva. Csodálják azt, hogy a nagyuri keret dacára az estély mentes minden rideg ceremóniázástól, csodálják, hogy a társalgás, az érintkezés a meghívottak között annyira bizalmas, bensőséges és meleg. Amíg éjjeli szállásukra kísérjük őket, megmagyarázzuk azt, hogy azok, akiket Károlyi Mihály gróf vendégül látott magánál, azok az ő legközelebbi tisztelői, az ő hűségesei elvtársai: egytől-egyet agráriusok.

Csernay Ödön.

Az OMGE. idei tanulmányutja.

Junius hó 10-én kezdődő idei alpesi tanulmányutunk főcélja — Felső Olaszországon kívül, ahol főképpen a torinói világiállítás nyújt sok érdekes látványt — a legfejlettebb állattenyésztéssel bíró alpesi országok, úgymint Svájc, Tirol és Salzburg általános mezőgazdasági és kivált állattenyésztési és havasgazdálkodási viszonyainak tüzetes tanulmányozása.

A svájci és tiroli tenyésztőkkel régóta rendszeres összeköttetésben álló magyar gazdáköröségét bizonyára érdekelné fogja a legkiválóbb svájci és tiroli tájfajtákat saját hazájukban, a havasi legelőkön megtekinthetni, de emellett a tejgazdaság és a tejfeldolgozó ipar, a szakoktatásügy, a szőlészet, a szövetségügyi, a gyümölcssterilizálás stb. is kellő figyelemmel részese az utiterében.

A torinói kiállítás megtekintésén, valamint Svájc, Tirol és Salzburg gazdasági viszonyainak megismerésén kívül az ideai társas kirándulás utvonalaának legnagyobb része természeti szépségekben is igen sokat nyújt a résztvevőknek, akik a Simplon-pályát, a berni havasokat, Interlakent, a Vierwaldstätti-tavat, a Brennerhágót, a Tauern-hegységet és a Salzkammergutot érintik utjukban.

A junius 10-től július 3-ig tartó, igen érdekesnek, változatosnak és tanulságosnak ígérkező társasutazáson legfeljebb negyven egyesületi tag vehet részt.

A még rendelkezésre álló néhány helyre való jelentkezéseket f. hó 24-ig bezárólag fogad el az OMGE. titkári hivatala. A társasutazás részvételi díja személyenként — teljes ellátást (szállás, reggeli, ebéd és vacsora), kocsiköltségeket, vezetőket, belépőjegyeket, II. oszt. vasúti és I. oszt. hajójegyeket, utikönyvet és jelvényt beleértve — 1000 (egyezer) korona. Ebből 200 (kettőszáz) korona a jelentkezéssel egyidejűleg legkésőbb f. hó 24-ig, a fennmaradó 800 (nyolcszáz) korona pedig f. hó 30-ig bezárólag küldendő az OMGE. pénztárába. A tanulmányozókat

Miklós Ödön főrendiházi tag vezeti, segítségére lesznek munkájában az OMGE. részéről hivatalból kiküldött Krolopp Hugó és Mutschenbacher Emil dr. titkárok, akik a tanulmányut előkészítését is intézik.

A tanulmányut részletes tervezetét lapunk legutóbbi számaiban ismételtén közöltük s újból is felhívjuk rá olvasóink szíves figyelmét. A jelentkezéssel minden szükséges tudnivalót f. hó végén körlevélben fog a rendezőség tudatni.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1249
Egyről-másról	1249
Estély Károlynál	1261
Az OMGE. ideai tanulmányutja	1262
Növénytermesztés és műtrágyázás.	
Campbell szerinti kísérleteim az 1909/1910. gazdasági évben	1250
A műtrágyák hatása az öntözött réteken	1251
Tejgazdaság.	
Tejtermelést ellenőrző egyesületek Magyarországon	1253
Állattenyésztés.	
A hollandi marha tenyésztése Hollandiában	1254
Gazdasági rovartan.	
Cserebogárrítás Abauj-Torna megyében	1253
A kereszties szőlőmoly irtása	1256
Gazdasági vegytan.	
Gyűjt-e a szuperfoszfát nitrogént?	1257
Gazdasági gépészet.	
A Mac Laren gőzekéről	1259
Levélszekrény	1260
Vegyesek	1262
Német gazdák Magyarországon. — Kirándulások Magyaróvárra. — A földbérlet-szövetkezetek a kecskeméti nagygyűlésen. — Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók és gazdasági tanítónők számára. — Tízéves találkozó. — Nemzetközi halászati kongresszus. — Jutalmazott gazdasági cselédek. — Védekezés a peronoszpóra ellen. — Tavaszli telivér-árverés. — Kertészeti intézményeink tanulmányozására. — Országos borértékesítési értekezlet. — A kényesszervágot állatok husa. — Igáslovak kivitele. — Tenyészállatdíjazások. — Lókereslet Berlinben. — Állatvásárok 1911 márczius havában	
Kereskedelem, tőzsde	1264
Szerkesztői üzenetek	1266

Német gazdák Magyarországon. A „Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft“ Magyarországra rándult tanulmányozó társaságának első állomása a bábólnai állami ménesbirtok volt, ahol Deininger Endre udvari tanácsos fogadta a német vendégeket Serényi földmívelésügyi miniszter megbízásából. Deininger üdvözlésében köszönetét fejezte ki a német gazdáknak, hogy tanulmányutjuknak irányát Magyarországra vették. Felkérte a vendégeket, hogy kritikai szemmel vizsgálják a mi

intézményeinket, de ítéletükben vegyék figyelembe, hogy sok század bajának a kiküszöbölését a magyar mezőgazdaság csak most kísérletheti meg erős akarattal. A németek nevében id. Vielhaack Erich köszönetet mond azért a szivességért, hogy ez az ország mezőgazdaságának igazi kincsesházát készséggel nyitja meg az idegenek okulására s háláját tolmácsolva, indítványára a társaság köszönőtáviratot küld Serényi földmívelésügyi miniszternek. Jeszenszky Pál kir. tanácsos átadva az OMGE. üdvözlését, emlékeztet arra, hogy mily barátságosan fogadták hasonló kirándulásokon a németek magyar osztályosaikat. Ohaját fejezi ki, hogy a német gazdák olyan jó benyomásokat szerezzenek az országban, mint aminőkkel a magyar gazdák annak idején hazaérkeztek. Csernay Hugó a Komárom-vármegyei Gazdasági Egyesület nevében üdvözlö a vendégeket. Bieler Ottó Riedorfer László igazgatónak és Fadlallah el Hedad Mihály ezredes parancsnoknak, az uradalom és ménesintézet tisztikarának mond meleg köszönetet azért a szíves készségért, hogy a nagyszabású intézményt részletesen bemutatták. A tanulmányozó társaság az egész napot Bábólnán töltötte s a tisztikar vezetésével azt alaposan megsejmelte.

Kirándulások Magyaróvárra. Az ország legkülönbözőbb vidékeiről sűrű csoportokban keresik fel kis- és nagyobb birtokosaink Magyaróvárt és vidékét gazdasági tanulmányozás céljából. A vidék kisebb-nagyobb gazdasági szép példáját mutatják a fejlődő kulturának, az intenzív tejgazdaságnak, melyen az ott időző vidéki gazdák nem győznek eléggé csodálkozni. A tanulmányozó gazdákat Ujhelyi akadémiai igazgató kalauzolja fáradhatatlan buzgalommal.

A földbérlet-szövetkezetek a kecskeméti nagygyűlésen. A Magyar Gazdaszövetségnek Darányi Ignác elnöke alatt junius 21-én Kecskeméten tartandó nagygyűlése a földbérlet-szövetkezetek kérdésével is foglalkozik. Károlyi Mihály gróf, az OMGE. elnöke, fog a kisgazdák földbérlet-szövetkezeiről előadást tartani, melyben határozottan állást foglal amellyel, hogy a nem házi kezelesben levő nagybirtokok a szövetkezett kisgazdáknak adassanak bérbe. A Magyar Gazdaszövetség már évek óta szervezi a földbérlet-szövetkezeteket s Károlyi Mihály gróf előadása, melyet a gazdatársadalom széles köreiből rendkívüli érdeklődéssel várnak, nagy lépéssel viszi előre a már is eredményesnek mutató mozgalom.

Mezőgazdasági tanfolyam néptanítók és gazdasági tanítónők számára. A földmívelésügyi miniszter az ismétlőkiskolákban a gazdasági tárgyak tanítására hivatott népiskolai tanítók, illetve tanítónők gazdasági kiképzése céljából folyó év július 18-tól aug. 18-ig az algyógyi, adai, békéscsabai, breznóbányai, csikszerepai, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karczagi, lugosi, pápai, rimaszombati, nagyszentmiklósi, somogy-szentimrei, szilágyosmlyói és csáki (csákovári) földmivesiskoláknál 20—20, összesen 320 néptanító, a kecskeméti földmivesiskolánál pedig 20 tanítónő részére mezőgazdasági tanfolyamot rendez. A tanfolyam résztvevői 100 korona általánynak kapnak, melyből 40 korona ellátási költség levonása után 30 kor. a jelentkezéskor, 30 kor. pedig a tanfolyam befejeztével fog kifizettetni. A résztvevők közül a legjobb elő-

A LEGJOBB MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

kaphatók
csász. és kir. udvari
magnagykereskedésében,
IV., Kossuth-Lajos-u. 4. BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 33.
Az ideai árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

meneteliek közt három (egy 100 s két 50 koronás) ösztöndíjat fog kiosztani a vizsgán a miniszter kiküldötte. A tanfolyamra a földmívelésügyi miniszterhez a tanfelügyelőség útján június 5-ig beadott kérvényre s a tanfelügyelőség javaslatára csakis olyan tényleg alkalmazásban lévő tanítókat, illetve tanítónőket vesznek fel, kik mezőgazdasági tanfolyamot még nem végeztek.

Tízéves találkozó. A *Kolozsmonostori gazdasági tanintézet* 1901. évben végzett hallgatóit felkérjük, hogy az akkor kötött megállapodásunkhoz hiven 10 éves találkozóra f. évi június hó 3-án délelőtt 10 óra a gazd. akadémia helyiségében jelenjenek meg. Kovács Jenő Hódmezővásárhely, *Elekes Gyula* Bakonyzentlászló. **Nemzetközi halászati kongresszus.** A Rómában május hónap 25-én kezdődő nemzetközi halászati kongresszuson az összes nemzetek képviseltek magukat. Magyarországot a minisztertanács határozatából *Landgraf János* miniszteri tanácsos és *Kotány Dezső* tengerészeti akadémiai igazgató képviselik. A kongresszus öt napig tart.

Jutalmazott gazdasági cselédek. A rimaszombati m. kir. földmívelésiskola szép ünnepség keretében adta át *Serényi Béla* gróf földmívelésügyi miniszter az iskola két alkalmazottjának: *Pásztor István* kertészbajtár és *Parlag Pál* első kocsisnak egynegyedszázados szolgálataiknak méltatása jutalmul küldött elismerő oklevelet és 100—100 korona jutalmat. Az ünnepségen részt vett az intézet tanári kara teljes számban, a tanulóifjúság, a cselédség, az aratómunkások megbízottjai és a jutalmazottak rokonsága. Az iskola igazgatója, *Fekete Pál*, igen szép tartalmas beszédben méltatta az illetők szorgalmát, tisztességét s becsületes magaviseletét s mintaképp állította fel őket cselédársainak. Ezért *Parlag Pál* egyszerű, keresetlen szavakkal, könyezve mondott köszönetet és kérte az igazgatót, hogy hálás köszönetét tolmácsolja a földesurnak. Ez alkalommal az iskola igazgatósága a cselédséget megvendégelte.

Védekezés a peronoszpóra ellen. Az Ampelológiai Intézet május hó 18-áról a következőket közli: Az ország különböző részéből vizsgálatra tömegesen beküldött szőlőlevelek és hajtások egyenmelyikén a *Peronospora viticola* de Barry a jól ismert veszedelmes szőlőpusztító gomba fellépte állapítottat meg. Világos ebből, hogy a peronoszpóra infekció már néhány nap óta fellépett az országban jelesen: Csongrád, Tolna, Bács, Torontál és Veszprém, Verőce megyék (Szlavónia) egyes járásaiiban s biztosra lehet venni, hogy a tenyészetére kedvező meleg páradus időjárás mellett országszerte fog jelentkezni ott, ahol hiányosan vagy éppen nem védekeztek ellene a rezes védekező szerekkel, vagy talán a védekezésre nem alkalmas anyagokat használtak. Még megijedni nincs okuk a szőlősgazdáknak, mert okszerű védekezéssel a peronoszpóra pusztítását elháríthatjuk, de ezt saját érdekében is foganatosítsák szorgos munkával. Különös gond fordítandó most a fürtök megvédésére és azokat 1%-os bordói lével való permetezés után még rézkénporozni is kell, míg a lombzatnak elég védelmet nyújt a permetezés is. Védő utmutatást a m. kir. Ampelológiai Intézet igazgatósága (Budapest, II., Törökvászdülő, Debrői-ut 15.) díjmentesen küld mindazoknak, kik egy levelező-lapon ezt kéri.

Kertészeti intézményeink tanulmányozására érkezett hozzánk *Portele Károly* udvari tanácsos, az osztrák földmívelésügyi kormány szakosztályi főnöke, aki meglátogatta az Erzsébet királyné gyümölcstelepet, a vásáresarnokot, a budapesti kertészeti tanintézetet. Megtekinti a budafoki pinzemesteri iskolát, azután a bajai kertészegédi szakiskolát és a szekszárdi selyembeváltó főtelepet, valamint a tojástenyészti intézetet. Végül Keckeméten *Molnár István* min. tan. vezetésével meglátogatja a gyümölcs- és zöldségpiacot s egy-egy nagyobb telepen is látogatást tesz. *Portele* nagy érdeklődéssel tanulmányozza kertészeti viszonyainkat, már az eddig látottakról is nagy elismeréssel nyilatkozott.

Országos borértékesítési értekezlet. Folyó hónap 20-án délután 4 órakor tartják meg az OMGE. üléstermében a borértékesítési országos értekezletet, melyen a kiküldött bizottság eddigi munkálatairól jelentést tesz. Az értekezletre az összes létező bortermelői és borértékesítő szervezetek küldötteit meghívták, de résztvehet az ülésen mindenki, aki a korai borértékesítés ügye iránt érdeklődik.

A kényszervágott állatok husa. A földmívelésügyi miniszter körrendeletben utasította az összes törvényhatóságokat, hogy figyelmeztessék a husvizsgálókat arra, miszerint a kényszervágott állatok húsát, amennyiben nem esnek szigorú megítélés alá, ne utasítsák a hatósági husszékbe, hanem azoknak a szomszéd községekbe való szállítását is akadálytalanul engedjék meg.

Igáslovak kivitele. A m. kir. kereskedelmi muzeum berlini levelezője jelenti, hogy ott nagyobb tömegben szállítandó erőspatájú, széles esontvázu igáslovakra van kereslet. Bővebb részletek megtekinthetők a m. kir. Kereskedelmi Muzeumban. (10.556.)

Tavaszi telivérárverés. Most kezdődött meg a tavaszi telivérárverés Alagon, előkelő közönség érdeklődése mellett, igen élénk lefolyással. A két legdrágább csikót, a *Slive Geillon*—*Istriától* származó pej méncsikót s a *Slive Gallion*—*Rózsabimbó*tól származó sötétpej mént *Springer* báró vette meg 31,000 és 28,100 koronáért, ezenkívül még több csikót is vett *Springer*, *Degenfeld* gróf s mások. Az árak 20 és 10 ezer korona közt váltakoztak.

Tenyészállatdíjazások. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi miniszterium anyagi támogatásával a német gazdák magyarországi tanulmányi kirándulásával kapcsolatosan május hónap 23-án (délután) Németperegén tenyészló- és tenyészszarvasmarhakiállítás rendez. Ugyancsak ilyen kiállítást rendez az egyesület június 11-én Erdőhegyen és június 18-án Marosborsán. A díjazásokon kizárólag aradvármegyei tenyésztők vehetnek részt. Pénzdíjakat csakis kigazdák kapnak. A nagybirtokosok okleveleket nyerhetnek. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület május 28-án Végváron, június 11-én Ószényen és június 18-án Alsósztamorán rendez tenyészszarvasmarhadíjazást. Bővebb fölvilágosítással szívesen szolgál az egyesület titkári irodája Temesváron.

Lókereslet Berlinben. A berlini piacon évente körülbelül ezer középtermű, erősesontu lóra van vevő. Akik az eladási feltételek iránt érdeklődnek, *Péter Károly*, a M. kir. Kereskedelmi Muzeum levelezőjéhez fordulhatnak, aki közelebbi

felvilágosítással szívesen szolgál. Nevezetnek czime: Berlin, W. 8. Markgrafenstrasse 39/48.

Állatvásárok 1911. év márczius havában. A m. kir. központi statisztikai hivatal legutóbbi jelentése szerint márczius hóban 379 országos állatvásár tartatott, amelyek forgalma azonban a nagymérvben elterjedt száj- és körömfájás miatt csekélyebb volt a szokottnál. Felhajtottak e vásárokról összesen 324,955 drb lovat, 372,866 drb szarvasmarhát, 31,878 drb juhot és 106,017 sertést. Eladott összesen 125,509 szarvasmarha, 85,818 drb ló, 12,065 drb juh és 55,054 drb sertés. Legtöbb szarvasmarhát hajtottak fel az erzsébetvárosi országos állatvásárra 13,196 drb-ot (eladás 4079 drb), Temesvárra 10,000 drb-ot (eladás 2944 drb) és Tordára 9542 drb-ot (eladás 2471 drb). Legtöbb lovat: Temesvárra 20,000 drb-ot (eladás 862 drb), Hódmezővásárhelyre 4634 drb-ot (eladás 581), Nagyváradra 3860 drb-ot (eladás 1233). Legtöbb juhot: Kiskunhalasra 1155 drb-ot (eladás 852) és Temesvárra 1000 drb-ot (eladás 232). Legtöbb sertést: Temesvárra 4000 darabot (eladás 2205) és Nagyváradra 2590 drb-ot (eladás 1350).

Lapunk mai számához van mellékelve az *Első magyar pamut-, teveszőr- és balata-hajtószijgyár, Levy James, Pozsony* cégé prospectusa, melyre felhívjuk olvasóink szíves figyelmét.

Szőlőtermelőink b. figyelmébe. A múlt évben szőlősgazdáink nagyrésze tetemes kárt szenvedett a peronospora által, mert elmulasztotta szőlőjét idejében és megfelelő anyaggal bepermetezni. Míg azok, akik már májusban láttak hozzá a permetezéshez, de különösen akik ezt a munkát felváltva rézkénporozással kapcsolták össze, semmi, vagy csak igen csekély kárt szenvedtek. Azért senki el ne mulassza az idén a védekezéshez szükséges bordói port és rézkénport, mely szerekeknek vezérképviselője a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete (Budapest), de amely a legtöbb vidéki fűszerkereskedőnél is kapható, beszerezni és ezzel szőlője természet biztosítani.

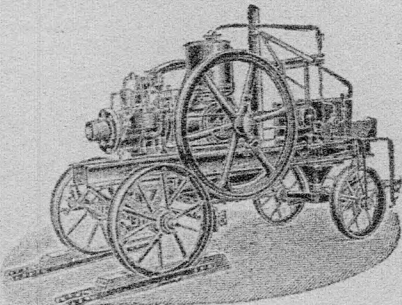
Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt haladnak az élettel és a tudományval. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elmélettel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Ujabbán az OMGE. könyvkiadó vállalatában következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I. évfolyamának 12 füzeté 5 K., a II. évfolyam előfizetési

Uradalmaknak a „Rekord” nyersolajeséplőkészlet a legmegfelelőbb!

Máv. gépgyári golyos csapágyas cséplőgépekkel!

Üzeme legolcsóbb! Gépezttartás felesleges! Tűzveszély kizárva!

Régi cséplőkészleteket cserébe veszünk.

Motorárjegyzékünket ingyen és bérmentve küldjük.

FEHÉR MIKLÓS gépgyár részv.-társ. Budapest, V., Váci-ut 80.

ára 5 korona. — Campbell H. W.: *Okszerű talajművelés.* Magyarra átdolgozta: K. Ruffy Pál. Füzve 3 K 50 f, vászonkötésben 4 K 50 f. Praznovszky Á.: *Dohánytermelés és kezelése.* II. kiad. Füzve 2 K, vászonkötésben 3 K. Károly Rezső: *Mezőgazdasági üzemszabályok és eredmények.* Füzve 9 K, vászonkötésben 10 K. Rodiczky Jenő dr.: *Die Bienenzucht in der Nusschale.* II. kiadás 1 K 20 f. Cselkó István: *Szarvasmarhatenyésztés.* Füzve 7 K, vászonkötésben 8 K. Grabner Emil: *A gazdasági növények nemesítése.* Füzve 5 K, vászonkötésben 6 K. Szilárd Gyula: *Szőlőművelés és borgazdaság.* Vászonkötésben 10 K. Vantsó Gyula dr.: *A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony 3 K. Az új végrehajtási törvény.* Kérdés és feleletekben 50 f. Kovács Imre: *A gyapjú minősítése 3 K 50 f.* Cselkó István: *Takarmányozás.* Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K. Sierbán János és Koerfer István dr.: *Tejgazdaság.* Kézikönyv gyakorló gazdák és tejszövetkezetek részére. Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. Népszerű kiadás (Magyar és német nyelven.) Egyenként 2 K. Kovácsi Béla és Monostory Károly: *A ló és tenyésztése 12 K, vászonkötésben 15 K.* Rodiczky Jenő dr.: *A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányairól.* Vászonkötésben 3 K. *A kecske tenyésztése és hasznosítása 1 K 50 f.* Molnár István: *A mezőgazdasági gyümölcs- és értékesítés.* Vászonkötésben 5 K. Kardos Árpád: *Házi és udvarkertek berendezése.* Vászonkötésben 3 K. Suschka Richárd: *Egyszerű gazdasági számvitel.* Vászonkötésben 6 K. Cserháti Sándor: *Talajismeret.* Füzve 4 K, vászonkötésben 5 K. Péter Béla: *A vadon termő növények.* Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. Tormay Béla: *Általános állattenyésztés.* Vászonkötésben 7 K. Hreblay Emil: *A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése 1 K 50 f.* Wiener Moskó: *Az utlakai uradalom üzleti berendezése 1 K.*

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg posta-utalványon küldöm.

Kérem postafordulitával alantit címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve: _____

_____ ár _____ K.

_____ „ _____ „

_____ „ _____ „

_____ „ _____ „

Olvasható aláírás: _____

Lakóhely: _____

Utolsó posta: _____

NYILTTÉR.

B rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelőséget nem vállal.

Patkány- és egerirtóbacillus.

„Rattin” (mezel egér, bűzös és ürgeknél is) fertőző betegséget plántál közöttük és teljesen kipusztítja. Más állatra avagy emberre ártalmatlan. Prospektus ingyen küldi a „Rattin” Bakteriológiai Laboratorium vezérképviselője

Budapest, Rottenbiller-u. 30.

FELHIVÁS!

Keresek szabadalom kihasználására, mely eddig okirattal beigazolható több mint fél millió koronát jövedelmezett, jövőben még legalább 5-6 milliót fog jövedelmezni, betéti társaság alapításához négy egyént, fejenként 40.000 kor. részesedéssel, esetleg egy egyént

160,000 korona hozzájárulással.

Az egész befektetés megfelelő értékkel biztosítva van. Ajánlatokat „Feltétlen reális” jellege alatt a kiadóhivataltba kéretnek.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek első sorozata f. é. július hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjúküldemények ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály—Gyapjuárverések

V. ker., Hádor-utca 12. sz.

Biztos tőkebefektetés!

Egy világszabadalom tulajdonosai között kitért személyi ellentétek miatt ritka alkalom kínálkozik — a tulajdonukat képező világszabadalmat, amely eddig kezdetleges munkával — okmányokkal igazolható

Fél milliót jövedelmezett

remélhetőleg körülbelül 150.000 koronáért megvenni. Keresek gyors elhatározású oly vállalkozó egyéneket, a kik 40.000—50.000 korona vagy esetleg az egész 150.000 korona tőkével a szabadalmat megvennék. E szabadalommal itt Magyarországon még egy milliót, míg a többi 15 államban a legrosszabb esetben is legalább 4—5 milliót kereshetünk. A kik erre vállalkoznak, küldjék a legsürgősebben ajánlataikat „Gyors elhatározás 743” jelűe alatt a kiadóhivataltba.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 17.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlt heti állapot			
	K.	U.	K.	U.	K.	U.
Lépfene	173	185	175	181	194	202
Vesztaesség	235	244	231	239	286	308
Takonykór	59	65	56	61	63	66
Száj- és körömfájás	1148	4601	1195	4390	—	—
Juhhimlő	24	32	21	33	25	95
Ivarsz. hóly. kiütés	61	131	59	128	80	212
Rühkór	332	689	345	705	314	713
Bivalyvész	5	5	11	4	8	12
Sertésorbáncz	139	236	101	160	149	278
Sertésvész	308	672	265	601	459	1178

Ausztriában 1911. év május 3-án fertőzve volt: vesztettséggel 24 k. 28 u., takonykórral 10 k. 11 u., rag. száj- és körömfájással 784 k. 5028 u., sertésvészszel 96 k. 487 u.

Németországban 1911. év április 30-án fertőzve volt: takonykórral 26 k. 31 u., rag. száj- és körömfájással 3150 k. 12505 u., sertésvészszel 800 k. 1032 u., rag. tüdőbólyal — k. — u.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől. 1911 május 19.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezése gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 15,000 q buza 10—20 fillérrel magasabb árban. Rozsban az üzlet változatlan maradt. Budapest paritásában 18-20—18-30 koronát fizettek. Takarmányárpiában nem volt üzlet.

Zabban az irányzat kissé ellanyhult. A fogyasztók a magas árakra való tekintettel tartózkodók voltak vásárlásaikban. Budapest paritásában 18-30—20-20 koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet szintén lanyhább volt és főképp a határidőpiac hatása alatt állott. Budapest kocsira rakva 12-90 koronát fizettek.

- Eladatott:**
- Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 25-35 K., 400 mm. 78-3 k. 25-60 K., 400 mm. 78 k. 25-60 K., 3000 mm. 77 k. 25-40 K.
 - Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 25-40 K. 350 mm. 77 k. 25-10 K., 100 mm. 77 k. 24-90 K.
 - Bánsági: 350 mm. 75-4 k. 24-40 K., 100 mm. 74-8 k. 24-40 K., 1960 mm. 74-8 k. 24-70 K., 2050 mm. 76 k. 24-70 K., 200 mm. 77-5 k. 24-85 K.
 - Bácskai: 100 mm. 77 k. 24-70 K., 100 mm. 76 k. 24-70 K.
 - Fejérmegyei: 100 mm. 76 k. 24-70 K.
 - Dunai: 4100 mm. 77 k. 25-26 K.
 - Bihari: 200 mm. 77-5 k. 24-90 K.
 - Kaloccai: 1750 mm. 75 k. 24-74 K.
 - Rozs: 150 mm. 18-20 K. kp. p., 200 mm. 18-20 K. kp. p., 200 mm. 18-30 K. kp. p., 150 mm. 18-30 K. kp. p., 100 mm. 18-20 K. kp. p.
 - Zab: 100 mm. 19-20 K. kp., 100 mm. 18-90 K. kp., 100 mm. 19-30 K. kp., 100 mm. 19-20 K. kp., 100 mm. 19-50 K. kp.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

- Buza 1911 májusra — — — — 24-88 K.
- Buza 1911 októberre — — — — 22-80 "
- Rozs 1911 októberre — — — — 18-84 "
- Zab 1911 októberre — — — — 15-52 "
- Zab 1911 májusra — — — — 12-86 "
- Tengeri 1911 júliusra — — — — 13-12 "
- Tengeri 1911 augusztusra — — — — 13-36 "

A liverpooli gabonapiac.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

Liverpool, 1911 május 16.

Az itteni piac nagyon változó volt az elmúlt hét alatt. A hét első felében a piac hangulata nagyon gyenge volt, később azonban határozottan szilárd hangulat állott be, mely főleg az orosz időjárásról szóló hírek következménye volt, azonban egyéb körülmények is közreműködtek. A főtényező mindenestre az időjárás és e tekintetben, mint már említettük, Oroszország vitte a vezető szerepet és a piac állandóan nagyon érzékeny volt az ottani hírekkel szemben. Mint-hogy ezen hírek a hét elején kedvezőek voltak és még gyengébb amerikai és argentinai hírek is járultak hozzá, az itteni piac is gyenge volt és noha a helybeli készletek erősen lefogytak, a vevők egyáltalában nem siettek a fedezéssel, aminek következtében lassu vételkedv volt észrevehető, mely azonban végredményben mégis elég jelentékeny forgalomhoz vezetett, különösen ausztráliai buzában. A hét közepe táján Dél-Oroszországban beállott száraz, meleg idő és az ezzel szoros összeköttetésben levő fölélmek a vetések miatt, szilárd hangulatot keltettek itt is. Tegnap azonban újra gyengült, melynek oka a rendkívül nagyotmegű multheti orosz elhajózásokban keresendő, valamint néhány gyenge esőről szóló hírből, melyekre ma újra panaszok érkeztek szárazságról és esőhiányról, amire piacunk ma nagyon szilárd volt. A forgalom nagyon gyöngye, mert általában mégis közepes természetű a világ. Ehhez még hozzá kell vennünk, hogy Északamerikában a bevetett terület 2 millió acre-val több, mint a múlt évben és az ottani vetések állása jobb a közepesnél. Ezek a jó kilátások nagyon tartózkodóvá teszik az itteni vevőket, emellett a kontinens se mutat oly nagy keresletet, mint a múlt héten. Franciaországnak ugyan még nagy mennyiségekre van szüksége, az ország azonban lassan látja el magát, hogy elkerülje az árak emelkedését, melyek már amúgy is nagyon nyomasztók. A szükséglet Franciaországban hónapról-hónapra emelkedik, amit legjobban mutatnak a következő adatok: áprilisban a buzábevétel 2.964.000 q volt, míg márciusban csak 2.676.000 q, februárban 2.280.000 q és januárban 2.181.000 q. Mindazonáltal általános tartózkodás mutatkozik, mert minden figyelem az új termésre irányul és különben is a jelenlegi látható készletek elég bőségesek arra, hogy még hónapokig kielégítse a világ szükségletét. Azonkívül a nyugateurópai államokban is átlag mindennél jó termésre van kilátás. Indiában hivatalos jelentés alapján csak közepes volt az aratás eredménye. Argentínából nagyon kedvező híreket kapunk, ugyiszintén Ausztráliából is.

Mai jegyzéseink részszállítványra c. i. f. Liverpool métermázsánként:

- É.-Macitoba 2. sz. máj.-jun.-ra máj. 16. máj. 9.
- Dél-Ausztráliai máj.-jun.-ra 18-84 K. 18-84 K.
- Barusso 78 kg. ápr.-máj.-ra 18-70 K. 18-84 K.
- 18-01 K. 17-87 K.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1911. máj. hó 19-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 140 szekér réti széna, 28 szekér muhar, 11 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 19 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabos-bükköny, köles stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 500—800, muhar 740—860, zsupszalma 400—500, alomszalma 320—400, takarmányszalma —, kőve tengeriszár —, egyéb takarmány uj —, zabos-bükköny 740—840, lóhere —, luczerna 400—600, köles —, sarju —, szalmaszecska 440—520. Összes kocsiszám 215. Összes súly 258,000 kg.

Nyerseszukor.

Aussigból... 24— K.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Muhar és kölesre állandóan nagyszámban érkeznek be a megrendelések pohánka és csillagfürt is keresett. Biborheremag iránt élénk az érdeklődés, a kínálat azonban tartózkodó és daczára, hogy 85—90 koronát ígérnek, üzletkötés alig jött létre.

Nyersárúért az árak 100 kg.-ként a következők:

Köles, vörös	15.50—18.00
Muhar	15.25—15.75
Biborheremag	85.00—90.00

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom e héten nem volt kielégítő és nagyobb kínálat folytán a szeszárak főleg azonnali és májusi szállításra olcsóbban zárnak.

Elkelt finomított szesz adózáva nagyban 177—177.50 K., adózatlanul 58—58.50 K., míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb ajánlatok vannak.

Élesztőszesz adózáva 176.50—176.75 K. kelt kisebb tételekben.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 47 K. kelt és 47—47.50 K. zárul.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 52.50—53 K. kelt el fix árkban és 2—2.50 K. jegyzésen alól.

Ek kontingens szesz is olcsóbban volt ajánlva.

Budapestben a kontingens nyersszesz ára 54—55 K.

Budapesti jegyzés

Kontingens nyersszesz	177.00—177.50
Finomított szesz adózáva	58.00—58.50
Élesztőszesz adózáva	176.50—176.75
Nyersszesz adózáva	175.00—175.50
Denaturált szesz	47.00—47.50

Luiza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1911 május hó 18. Netto-árak 50 kg.-ként Budapestben, elegysúly tiszta súlyként, zsákostul. Kötélezettség nélkül.

Takarmányliszt:

Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7	Ár K.: 19.30 18.80 18.30 17.80 17.30 16.50 15.70 14.90
7 ¹ / ₂ 7 ³ / ₄ 8	Korpa: F. G.
	14.40 12.20 8.30 Ár korona: 6.— 6.10

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége abraktakarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzalisztjegyzesei 100 kilogrammonként Budapestben, elegysúly tisztasúlyként, zsákostul.

Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7	Ár K.: 37.40 36.40 35.40 34.40 33.40 32.40 30.80 28.80
7 ¹ / ₂ 7 ³ / ₄ 8	25.20 21.40 15.20

Rozslisztárak:

Szám: 0 0/1 1 WR. II. II/B. III.	Ár K.: 30.40 29.— 27.60 26.40 22.40 20.40 18.80
----------------------------------	---

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapestben zsákkal, teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom korpa 1911 azonnali száll.	11.—11.10
Goromba korpa 1911 azonnali száll.	11.10—11.20
Goromba korpa 1911 május száll.	11.—11.10
Finom korpa 1911 május száll.	10.60—10.70
Rozskorpa	11.50—11.60
Árpadara és árpaderceze	12.—12.10
Malomkonkoly	9.80—9.90
Budapesti gyári repeszegőgácsa	12.—12.20
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony	10.25—10.35
Szárított moslék zsák nélkül ab Budapest	12.50—12.70
Szárított répaszelet zsák nélkül ab Hatvan	11.50—11.70
csukorgyár	7.00—7.80
Szöplő 48—50% csukortart. hordó nélkül	
ab csukorgyár	

Budapesti lóvásár.

1911 május 18.

Főlhajtott:	Árak (drb.-ként kor.)
Jobb minőségű hátsió	8 drb 320—600
Könnyű kocsi (jukker)	16 „ 300—950
Nehéz (hintós)	40 „ 400—900
Igás kocsi (nyugati vér)	30 „ 240—700
Ponny	2 „ 240—
Fuvaroslovak	250 „ 180—350
Parasztlovak	540 „ 80—300
Alárendelt minőség	178 „ 40—100
Összesen	1084 drb

Eladatlan maradt... 380 drb
Irányzat: élénk. Székesfőváros levégásra vásárolt 125 drb 92—191 K.-ig.

Budapesti szurómarhavásár.

1911 május 18.

Főlhajtott:	Árak (kilogrammonként élősúlyban fillérekben)
Magyarországból élő borjú	658 db 104—132 86—104
Ausztriából leszurt gödölye	— „ —

Magyarországból élő bárány	— drb
Ausztriából leszurt „	— „
Galicziából rugott borjú	— „
Ausztriából élő borjú	— „
Összesen	658 drb

Eladatlan maradt 152 drb élő borjú, — drb leszurt borjú, — drb élő bárány, — drb leszurt bárány. Irányzat: élénk. Az árak 4—8 fillérel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavásár.

1911 május 18.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Uj felhajtás — 2536 drb	Elsőrendű hizott 573 drb
Mult vásárról visszamaradt —	Másodrendű 1790 „
Összeg — 2536 drb	Alárendelt minőség 62 „
Eladatlan maradt —	Növendékmarha 66 „
	Bivaly 45 „
	Összeg — 2536 drb
Származási hely szerint:	Nem szerint:
Magyar eredeti 1271 drb	Bika — 225 drb
Magyar tarka — 1220 „	Ökör — 1638 „
Magyar bivaly — 45 „	Tehén — 673 „
Horvátors. marhák —	Növendék-bivaly —
Boszniai marhák —	Összeg — 2536 drb
Összeg — 2536 drb	

Nemzetközi gabonapiac 1911 május 12-től 1911 május 19-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos-Ayres	Odessa		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	19	25.30**	18.20*	27.—	26.20	25.92	27.48	18.30	—	17.10	17.—	Május	24.72	18.12 ¹	24.48	27.48	17.96	17.48
	12	25.05**	17.60*	26.70	26.50	25.33	26.20	18.40	—	16.78	16.50	Okt.	22.72	17.63	24.19 ¹	25.92 ¹	17.68 ¹	16.36 ¹
Rozs	19	18.65	—	20.—	20.—	21.49	18.44	—	—	—	12.97	Május	—	—	18.44	—	—	—
	12	18.30	—	19.80	20.10	21.20	17.94	—	—	—	12.74	Okt.	18.84	—	19.60 ¹	18.29 ¹	—	—
Zab	19	20.20	—	21.—	20.90	21.79	—	—	—	—	—	Május	—	—	—	—	—	—
	12	20.40	—	21.30	21.20	22.09	—	—	—	—	—	Okt.	15.80	—	16.24 ¹	—	—	—
Tengeri	19	12.90	13.58	14.20	15.80	17.96	—	—	—	—	—	Május	12.90	12.29 ¹	—	—	12.06	10.82
	12	12.90	13.77	14.—	16.—	17.67	—	—	—	—	—	Okt.	13.20 ¹	12.57	16.24 ¹	—	11.88 ¹	—
Árpa	19	17.30	—	—	—	22.08	—	—	—	—	—	Május	12.72	12.40 ¹	16.44	—	12.16	10.74
	12	17.30	—	—	—	22.08	—	—	—	—	—	Okt.	13.04 ¹	12.68 ²	16.56 ¹	—	12.06 ¹	—

Jegyzet: *) Orosz. **) 78 kg. tisztavidéki.
1) Julius.
2) Szeptember

SZIVATTYUK ÉS MÉRLEGEK
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

nyhult. A fogyasztók tartózkodók voltak 18.30—20.20 koronánál volt és főképp Budapeston kocsiára...
 k. 25.35 K., 400
 k. 25.60 K., 3000
 K. 350 mm. 77 k.
 K., 100 mm. 74.8
 K., 2050 mm. 76
 K.
 K., 100 mm. 76 k.
 0 K.
 K.
 200 mm. 18.20 K.
 mm. 18.30 K. kp. p.,
 mm. 18.90 K. kp.,
 9.20 K. kp., 100
 24.88 K.
 22.80 „
 18.84 „
 15.52 „
 12.86 „
 13.12 „
 13.38 „
 ACZ.
 részére.)
 1911 május 16.
 it az elmúlt hét
 angulata nagyon
 itan szilárd han-
 időjárásról szóló
 réb körülmények
 enesetre az idő-
 nitették, Orosz-
 piacz állandóan
 szemben. Mint-
 k voltak és még
 járultak hozzá,
 a helybeli kész-
 rálatalában nem
 ebben lassu vétel-
 égeredményben
 zetetett, különö-
 Dál-
 dő és az ezzel
 vetések miatt,
 gnap azonban
 l nagytömegű
 ndő, valamint
 melyekre ma
 es esőhiányról,
 lt. A forgalom
 zőzapas termést
 ennünk, hogy
 millió acre-val
 vetések állása
 nagyon tartóz-
 a kontinens
 a mult héten.
 mennyiségekre
 látja el magát,
 ek már amogy
 ranciaország-
 gjobban mu-
 buzabevitel
 2.876,000 q.
 2.181,000 q.
 lkozik, mert
 és különben
 égések arra,
 szükségletét.
 n is átlag
 ban hivatalos
 aratás ered-
 eteket kapunk,
 t. Liverpool
 máj. 9.
 18.84 K.
 18.84 K.
 17.87 K.

Árak

(100 kg.-ként élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben)

1911 május 4.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	86-100	72-84	58-70
Tarka hizott ökör	90-108	80-88	64-78
Bosnyák ökör	---	---	---
Tehén	80-98	70-78	54-66
Bika	86-98	78-84	72-76
Növendékmarha	---	74-92	---
Bivaly	---	60-74	---

Irányzat: élénk. Az árak némely esetben 1-2 K.-val emelkedtek, egyébként változatlanok.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 18.

Heti felhajtás összege	Értékesített vagon	Értékesített összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
május 12-től május 18-ig	145	5552	5287	522

Napi árak fillérben

N a p	Öreg ne- höz páron- ként 250-350	Páronként 300 kg.-on felül	Páronként 220-300 kg.	Könnnyű 220 kg.	Husos fejta
1) május 12.	---	---	---	---	---
május 18.	---	---	---	---	---
2) május 12.	158-160	166-170	170-188	170-188	---
május 18.	152-158	164-172	164-180	176-182	---

1) Az árak élőszuliban levonás nélkül értendők.

2) Az árak élőszuliban páronként 45 kg. élőszul és 4% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: A vásár közepes, az árak 4 fillérrel csökkentek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendők.)

Öreg nehéz	páronként 400 kg. felül	fillérig
Öreg közép	300-400 kg.	---
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly	167-168
Fiatál közép	250-300 kg.	170-172
Fiatál könnnyű	250 kg.-ig	---

A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1911 május 17.

Sertésvészen átment	kilogrammig	fillér
---	60-100	280-290
---	100-120	230-200
---	120-160	200-180
---	160-200	180-160
Sertésvészen át nem ment	60-100	230-180
---	100-120	180-170
---	120-160	170-160
---	160-200	160-150

Árak élőszuliban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: lanya.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 18.

Fölhozatal:

	Árak	
	(kg.-ként fillérekben élőszuliban)	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borju	708	162-176 142-160
Ausztriából élő borju	1113	132-152 100-130
Magyarországból élő bárány	2345	162-176 142-160
Ausztriából élő	11	K. párja
Magyarországból leölt	771	20-48 K. párja
Ausztriából leölt	193	K. párja
Magyarországból leölt sertés	60	148-156 zsirsert.
Ausztriából	1543	130-148 hussertés
Magyarországból leölt juh	---	---
Ausztriából	141	112-132

Összesen: 6880 drb

Irányzat: lanya, prima és középminőségű borju a múlt heti árt megtartotta, ellenben harmadrendű minőség valamivel drágább. Sertés kg.-ként 4 fillérrel drágább. Juh és bárány ugyyszólván változatlan.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 16.

Fölhajtás:

Minőség szerint:	Magyarországból	Származás szerint:	drb
Hussertés	8694	Magyarországból	155
Zsirsertés	3828	Magyarországból	3315
Összesen	12522	Galicziából	8682
		Osztr. tartományokból	370
		Olaszországból	---
Eladatlan maradt	200	Összesen	12522

Árak: (kilogrammonként élőszuliban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Elsőrendű magyar zsirsertés	145-147	kiv. 148
Középsertés	136-142	---
Öreg sertés	132-140	---
Könnnyű és szedett sertés	124-132	---
Süldő (lengyel, erdélyi)	100-128	kiv. 132

Irányzat: szilárd, összes minőségű zsirsertés a múlt heti árt megtartotta. Hussertés egyes esetekben 1-2 fillérrel drágább.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1911 május 18.

Fölhajtás:

	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	661	Angol husos ürük	---
Galicziából	---	Első. hizl. ürü	68-71
Osztrák tartományokból	---	Gyapjas	---
nyokból	---	Középm. hizottürü	64-66
Összesen	661	Nyirott juh	---

Irányzat: lanya, kg.-ként 2 fillérrel olcsóbb.

Folyó hó 19-én megtartott wien-szt-marxi vesztégmarhavásáron felhajtott:

	Ökör	Bika	Tehén	Bivaly	Összesen
Magyarországból	1791	64	---	---	1855 drb
Galicziából	165	---	54	11	180 "
Ausztriából	246	1	15	262	526 "
Összesen	2202	65	69	273	2561 drb

Osztályozva:

Hizómarha	2172 drb
Legelőmarha	---
Osontómarha	136 "
Összesen	2308 drb
A vásárra bejelentett	---
Eladatlan maradt	---

Irányzat: A múlt heti árak változatlanul megmaradtak.

Szerkesztői üzenetek.

F. A. Pozsony. Közigazgatási ügyekben bíróküldés nincs. Sz. F.

R. E. Béla. Ha azt tettezzük föl, hogy tehenei azelőtt 15 kg. takarmánylisztet, 0.5 kg. korpát, 1 kg. napraforgópogácsát, 1 kg. szárított tengerimosléket, 5 kg. tépelt tengeriszórat, 5 kg. leveles cukorrépafejet (utóbbi kettőt együttesen besavanyítva érve), 2 kg. zabosbük-könszénát és 3 kg. árpaszalmát kaptak, most pedig 1 kg. lisztet, 1 kg. mosléket, 1 kg. pogácsát, 3 kg. árpaszalmaszecskát, 3 kg. zöld luczornát és 25 kg. zöld rozsosbükkönyt kapnak, akkor e két adagolás tartalmaz 10% illetve 11% kg. szárazanyagot, 0.8 illetve 0.9 kg. emészthető fehérjét és 4.9, illetve 5.0 kg. keményítőértéket. Ha föltevésünk megközelíti a valót, akkor a két adagolás táptartalmában esetleg a különbség, mi miatt a tej mennyiségének apadását azért sem vagyunk hajlandók a zöldtakarmánynak tulajdonítani, mert a luczerna s a rozsosbükköny egyaránt jó tej-takarmányok. Az apadás tehát vagy a laktációban való előrehaladástól, vagy a zöldtakarmányra való hirtelen átmenettől, vagy végre attól származhat, hogy a mostani adagolást illető föltevésünk nem felel meg a valóságnak, mert ha a tehének kevesebb zöldtakarmányt kapnak, mint ahogy feltételeztük, akkor a mostani adagolás gyengébb, mint a régi. Egyébként pedig megjegyezzük, hogy 90 tehen még akkor is adhat 710 liter tejet, ha tisztán csak néhány % árpaszalmával kevert zöld luczernával, vagy rozsosbükkönyvel laktatjuk jól. Mi csak azt tanácsolhatjuk, hogy a luczernát ne keverje ugyanannyi szalmaszecskával, hanem csak 1/10 annyival, mert ez elegendő arra, hogy a luczerna puffadást ne okozzon. Cs. I.

R. A. Polgárdi. A gazdasági segédtsízt, tekintet nélkül arra, hogy milyen minősítése van és hogy havijás-e avagy sem, alkalmazásának minősége folytán gazdasízt és így hathónapi fölmondáshoz van joga, amelyet szerződéssel rövidebb időre lehet korlátozni, de egy hónapnál kevesebbre nem. (1900. évi XXVII. t.-cz. 1. és 15. §-ai.) Ebben az esetben ilyen kikötés nem történt, tehát csak hat óra lehet neki fölmondani, A fölmondás bármely napon történhetik. Sz. F.

N. N. Járóháza. A sérv jogi természete egy sokat vitatott kérdés. Általában a bíróságoknál is az a fel-fogás uralkodik, hogy a sérv nem baleset, ámbár ezt az elvet így mereven felállítani a mi nézetünk szerint is helytelen, mert noha a sérv igen gyakran egyéni hajlamból és egyéb olyan okokból származik, amelyek balesetnek nem minősíthetők, a kérdésben foglalt esethez hasonlóban a bajt feltétlenül baleset következményének kellene minősíteni. Sz. F.

L. M. Nagyváradi. Az eset a kereskedelmi törvény alapján ítélendő meg. Tulajdonképpen a minőségi kifogást az eredeti eladóval szemben kellene érvényesíteni, de itt, úgy látszik, a malommal szemben is érvényesíthető, mert az a kötés átrubázását tudomásul vette. Követelheti azt az árkülönbözetet, amennyivel az árunak máshonnan való beszerzése többbe kerül. Arról, hogy az árut máshonnan szerzi be, a malmot kellően értesítenie kell. A követelés a törvény rendes útján érvényesíthető, ha valamely külön bíróság illetősége ki nem köttetett. Követelheti még mindazon kárának megtérítését is, amely a szállítás elmaradása folytán netán származott. Hogy romlott áru kepezze a vétel tárgyát, az kizárva nincs. azonban az eladó természetesen csak akkor szállíthat romlott árut, ha kifejezetten ilyent adott el. Sz. F.

Szénkereskedelmi Részvénytársaság

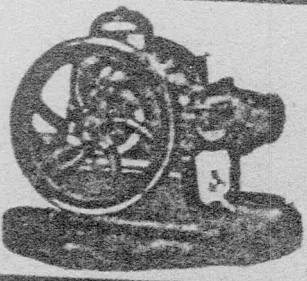
Budapest, VI., Terezh-körút 3. sz.
Telefon (interurban): 171-32.
Sürgőnyozim: KOHAG.

A legkedvezőbb feltételek mellett szállít elsőrendű porosz és szenet és pirszenet, faszenet ostrai

ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági célokra.

Több szénbánya kizárólagos eladási irodája.

Legelősebb beszerzési forrás gazdák részére.

SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA BUDAPEST, VI., Terezh körút 46. (Bejárat Gyár-utca 2)

BOLINDER NYERSOLAJMOTOR

Kevés nyersolajszükséglet.

Feltétlenül megbízható üzem.

Nincs korom, hűz, füst!

en biröküldés
Sz. F.
tehenét azelőtt
1 kg. napra-
szelést, 5 kg.
mefejét (utóbbi
g. zabosbük-
most pedig
zúszát, 3 kg.
át és 25 kg.
köt adagolás
rot, 0,8. illetve
50 kg. ke-
elíti a valót,
éy a különb-
sát azért sem
tulajdonítani,
varánt jó tej-
lakkozásban
nyra való bír-
zhat, hogy a
felel meg a
zöldtakar-
akkor a mos-
ékként pedig
or is adhat
áraszálmá-
nikkönyvel
gy a luczer-
ával, hanem
ra, hogy a
Cs. I.

sz. tekintet
s hogy hasi-
égo folytán
van joga,
korlátozni,
évi XXVII.
ven kikötés
felmondani,
Sz. F.
egy sokat
s az a fel-
ámbár ezt
ünk szerint
an egyómi
k, amelyek
en foglalt
ket követ-
Sz. F.
mi törvény
minőségi
ge érvénye-
zében is
tudomásul
amennyivel
bbe kerül.
a malmot
ny rendes
óság illető-
lazon kár-
adása foly-
képezze a
eladó toc-
t, ha ki-
Sz. F.

mi
ág
rendü
renet
okra.
zere.

Utólagosan teljesítésben és könnyű járásban!

Uj gabona-aratógép „Handy“

Szénaforgatók — Lógeréblyék
Uj fűkaszáló „Darling“

kedvence minden tulajdonos-
nak, szolidabb az amerikai gyárt-
mányoknál.

UMRATH és TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplő 452 HP-ig Ipari szergonyok 200 HP-ig

Mangolicza-fajsértések

nagybani megvételre kerestetnek,

lehetőleg fiatal, 1-2 éves, felbugatott tenyész-
állatokra lenne szükségünk; az árak kgr.-ként elősúlyban
ajánlandók, az ajánlatok a **Bácsbodrogvármegyei Gazda-
sági Egyesület igazgatóság** címére, Zomborba kül-
dendők be.

Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület, Zombor.

Elsőrendű gép- és henger- olajok, süritett zsiradék

Mindenmü műhely- és szerszámok és szerszám-
és gazdasági szerszámok gépek...

Ia. géphajtószijak.

Víz- és gőz- villamos
szerelevények, csapágyfémek, cikkek.

Összes malomszükségleti cikkek.

Ruggyantaárak, zsákok, kötelek,
tömlők, tömitések, trieurók, stb.

Kocsikenőcs, kékkő. Pinczészeti és kertészeti cikkek, borpresek, taloskák,

sodronykerítések.

Szivattyúk, mérlegek, emelő-
gépek, velemagpázológépek.

BÁNYAI LÁSZLÓ

műszaki üzlet

Budapest, V., Zoltán-utca 9.

Telefon: 168-73. 3856 Sürgőnyczim: Bányai L.

WOHANKA FELE HONI GYÁRTMÁNY!

NYERSOLAJ MOTOROK
és **LOKOMOBILOK.**
-ÜZEMKÖLTSÉGEK-
NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINC S ROBBANÓ-
és TŰZ-VESZÉLY! -MINDEN PENZÜGYÖRI
ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.
WOHANKA és TARSJA BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.

Gyász esetben 504-c

ruhák soronkívül festetnek feketére
Haltenberger Béla ruhafestőgyá-
rában, Kassa. Alapítva 1810. évben.

Erdőbirtokok,
faállományok és fatermekék

adásvételét legelőnyösebben közvetíti

SZÉKELY IGNÁCZ
a „Magyar Fekereskedő“ szerkesztője 729

Budapest, V., Nagykorona-u. 32.

Növendékállatkiállítás.

A gazdaközönység szíves figyelmébe ajánljuk
a Szabadkán, Schwartz-féle telepen (a vasúti
állomáshoz 5 percnyire) levő

állandó növendékállatkiállitást.

A kiállításban állandóan 250 drb (1 évestől
2 évesig) elsőrendű tenyésztésre és nevelésre
alkalmas tarka bikák és üszök, valamint fehér
tinóborjúk megtekinthetők és kerülnek eladásra

Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt: 653
CSÁKY TESTVÉREK, SZABADKA, Erzsébet-szálloda.

A száj- és körömtájás elhárítására

Stephanis
TIX

nélkülözhetetlen!

Bevált modellek minden árban.
Kérje az I. számú prospektust

KRÁSA RUDOLF-tól
Wien, VII., Kirchengasse 29/177.

HOMOKÉRTÉKESÍTÉS.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok eszmösült beton-
árak előállításához,
- F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontéglá-
és alingesgyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cement-
cserepgyártás,
- B. B. 1. Az íreges építőkövek (betonblokkok)
gyártása,
- C. S. 1. A cement- és mozzalklapok gyártása

szintű árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje
anyagának díjtalan megvizsgálását mérnökünk látoga-
lását és tekintse meg üzemből mintatábláinkon összes
cementipari homokértékesítő gépeinket.

SZÁNTÓ és BECK
mérnök

ezementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. szám.

GRAEPEL HUGO, Betéti Társaság

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár, Marschall Sons & Co. Ltd. vezérigynöksége

BUDAPEST, V., VACZI-ÚT 40-46. SZ.

Ajánlja páratlan szab. lemeztörekrostait

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglévő fakeretbe illeszhető. Tartósabb minden más törekrostánál.
Magvesztéseget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen
fokozza. Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 10.000 drból több kifogástalan
használatban. Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

MARHAVÉSZ, száj- és körömfájás, valamint egyéb járványos és ragadós betegségek ellen legjobb és legolcsóbb fertőtlenítőszer a „SUBLOFORM“ 100 liter oldat 5 kor., nagyobb mennyiségbe nagy árengedmény.

KENDE és SZALITER vegyészeti laboratórium, BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 79.

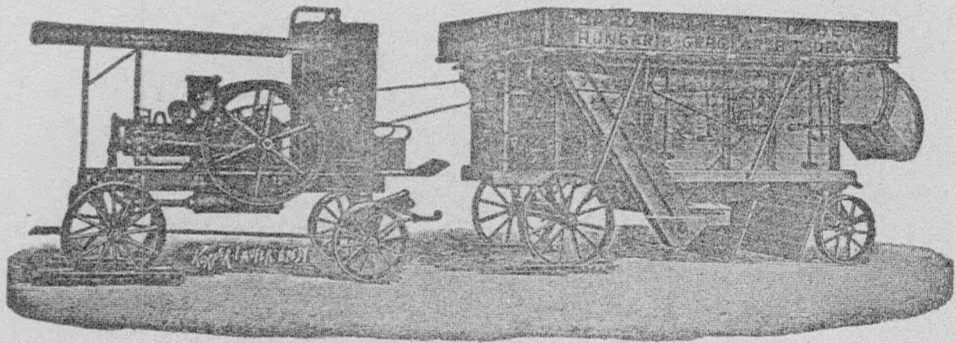
Elsőrendű **MUHARMAGOT,** borsót,
valamint egyéb takarmányvetőmagvakat
a legjutányosabban ajánl

HERNFELD ADOLF
magnagykereskedése, Wien 2/2.

PRITZ és POPELKA okl.mérn.
mérnöki irodája
Budapest, VIII. József körút 18.

Gazdasági
épületeket és üzemberendezéseket, mezei vasutakat, sodronykötélpályákat, vizierőműveket, vízvezetéki és világítási telepeket tervez és épít.
Parcellázásokat és felméréseket is elvállal.

Br. Kemény József **HUNGARIA GÉPGYÁR B.-T. DÉVA.**

Ajánlja a következő legújabb rendszerű és elsőrendűnek elismert gyártmányait:

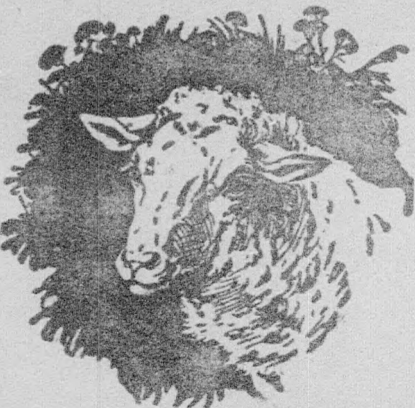
Benzin- és nyersolajmotorok és cséplőkészletek. **Szivógázgenerator-lokomobilok**, legújabb rendszer. **Szivógázgenerator-telepek.** Gőzgépek, gőzkazánok, vitzartályok, szivattyúk, közlőművek, villamos-világítási és erőátviteli telepek.

Daráló-, őrlő- és fűrészmalmok tervezése és építése.

Autogén-hegesztések elvállalása, kazánok javítása, törött öntvények hegesztése. Honi gyártmány! Olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek! Pontos és szolid kiszolgálás!

Nyersolajmotoraink nem **gyújtó-golyóval** dolgoznak, hanem süritett levegővel.

ELSŐ MAGYAR GYAJPUMOSO ÉS BIZOMÁNYI R.-T.
BUDAPEST, V., KÁRPÁT-UTCZA 9. SZ.

Negyvenharmadik üzemév!

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt **legelőnyösebb** a gyapju **GYÁRI MOSATÁSA.**

A gyapjunyírás közeledtével a t. cz.

juhtenyésztő gazdák és gyapjukereskedők figyelmét

gyapjumosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, Orosz- stb. országba.

Csomagolózsákokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyersgyapjubizományi osztályunk

elvállalja mindennemű zsiros (szennyes) és usztatott (háton mosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legmérsékeltebb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket.

Kimerítő felvilágosítással és prospektussal szívesen szolgálunk. **AZ IGAZGATÓSÁG.**

Ujdonság!

Ujdonság!

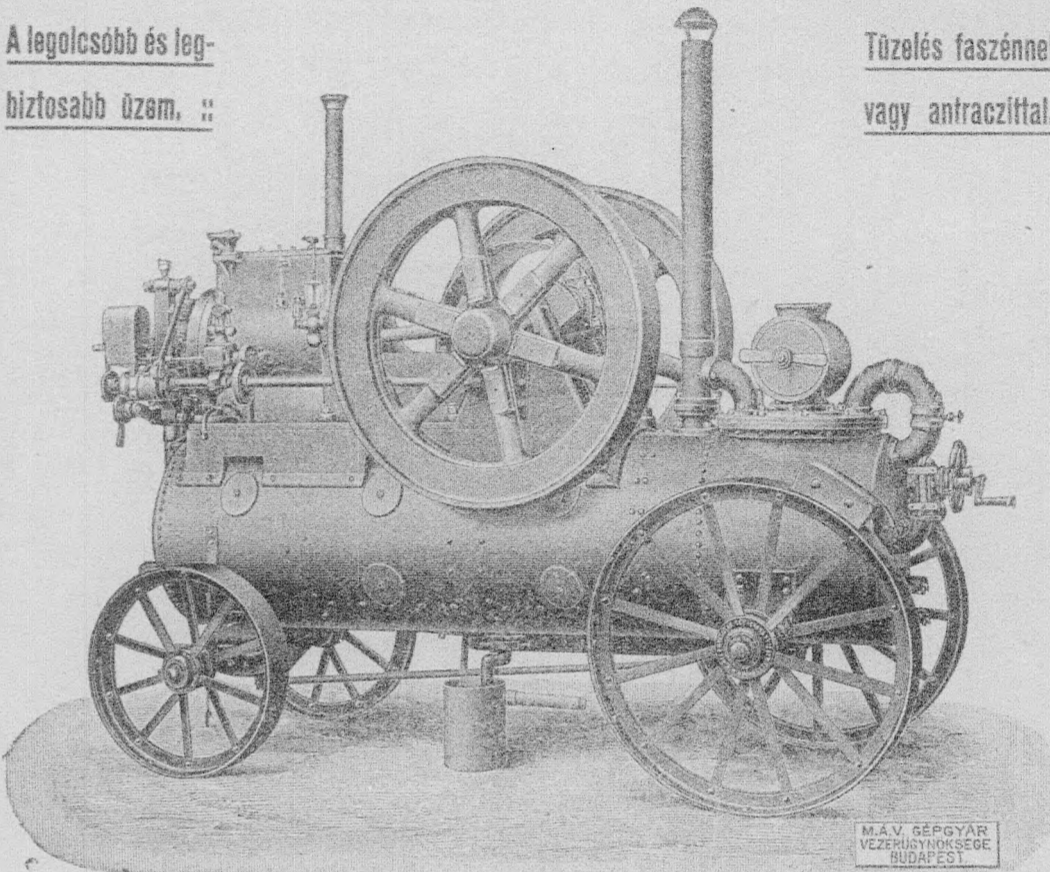
**Legújabb szerkezetű cséplő-
készlet. :: Szabadalmazott**

SZIVÓGÁZLOKOMOBIL

A legolcsóbb és leg-
biztosabb üzem. ::

Tüzelés faszénnel
vagy antracszittal.

**golyóscsapágyrendszerű
cséplőgéppel.**

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST

Saját érdekében felkérjük a
t. gazdaközönseget, hogy az
Államvasutak Gépgyáranak
ezen legújabb gépeire vonat-
kozó bővebb felvilágosítások-
ért hozzánk fordulni szives-
kedjék. ::

**A Magy. Kir. Államvasutak Gép-
gyáranak Vezérügynöksége**

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480-500 gramm.

Budapest, V., Váci-körút 32.

**Komló- és
szalmakötőzsineget,
szőlőkötőspárgát,
zsákmadzagot,
csomagolóvásznat,**

zsákot: gabona, liszt, korpa, burgonya,
hagyma, szilva stb. célra

gyári áron szállítanak:

Egyesült Jutagárak

Budapest, V., Aulich-utca 8. szám.

Vevő közönység szives figyelmébe.

A rimaszombati kereskedelmi és közgazdasági bank Rt.
**Rimaszombatban egy újonnan épült és
teljesen felszerelt gépgyárat létesített.**

Akinek tehát gőzgépe, benzin-, nyersolajmotor garnitúra vagy malom-
berendezésre van szüksége, forduljon teljes bizalommal a rimaszombati
kereskedelmi és közgazdasági bank Rt.-hoz Rimaszombatba, mert itt szolid
és jó gépet kap.

Hengerrovátkolások gyorsan és pontosan eszközöltetnek, ugyancsak bármiféle
motor és gépjávitások is. Aulogén gyorsforrasztás, tengely, vagy bármilyen
öntöttvas alkatrészekre 24 órán belül eszközöltek. Csere üzletek a
legmáltányosabban eszközöltetnek.

Kellő biztositék ellenében 10-15 évi hitelt nyújtunk.
Csak komoly érdeklődőket kérünk.

Ami jó, az olcsó!

Eredeti svédországi

MUNKTELL

NYERSOLAJMOTOROK

és cséplőkészletek az elismert legjobbak.

Igen olcsó árak! Kedvező fizetési feltételek! Legnagyobb jótállás!

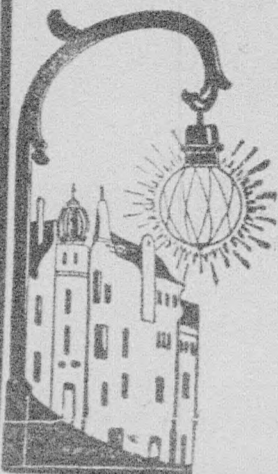
Érdeklődőknek árjegyzékét költségmentesen küldi:

MUNKTELL GÉPKERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., Váci-ut 6. sz. a nyugati pályá-
udvarral szemben.

Ami jó, az olcsó!

Gazdaságok villanyvilágítása, vizellátása

és takarmánycsarnok

üzeme egy motorral végezhető. ::

Olcso üzem! Olcso ár! Egyszeru kezelés!

Azonnali szállítás.

Elekes és Társai

okl. gépészmérnökök

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.

TELEFON: 102-24.

TELEFON: 102-24.

A somogytárnócai uradalomban van 25 darab 8, 9, 10 és 12 hónapos Yorkshiri

tenyészkán

eladó. Közlebbi felvilágosítás nyerhető uradalmi intézőségénél, Somogytárnóczán.

706

Haszonbérleti hirdetmény

A felsőes uralkodó család alapítványa ráozkevei uradalomhoz tartozó **felsőszunyoghi gazdaság 2316 hold 206 négyezögöl** (Pest megye, vasuti állomás: Kiskunlaczháza) 1912. évi október 1-től 12 évi időtartamra haszonbérbe adatik.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával 1911. évi július 31-ig alulírott főtiszttséghez nyújtandók be, ahol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Cs. és kir. uradalmi főtiszttség:

Grassel, s. k.

es. és kir. főtisztartó.

735

LÁNG L. gépgyára,
Budapest, 56.

SULZER-DIESEL-

RENDSZERŰ **NYERSOLAJMOTOROK**

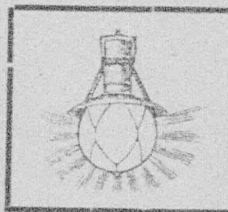
20-2000 lóerőegységig

minden üzemre.

1300 motor több mint 110.000 lóerővel üzemben.

Egyéb gyártmányok: gőzgépek, gőzturbinák, gőzsűrítők, nagy gázmotorok, bányaszállítógépek, légsűrítők, előmelegítők, tulhevitők és közlőművek.

5085

Villanyvilágítási és erőátviteli telepeket

gazdaságok és kastélyok számára legmodernebb kivitelben specialitásként szerel

SIGNER F. és R. mérnöki és elektrotechnikai vállalat
Budapest, V., Kálmán-utca 9.

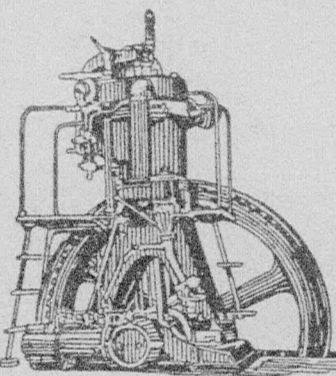
Ismertetést előkelő referenciákkal bérmentve küldünk.

■■■

Alapított 1903.

■■■

Eredeti „Otto” motorok

DIESEL-nyersolajmotorok

Benzinmotorok

Benzinlokomobilok

Teljes cséplőkészletek

Famegmunkálógépek

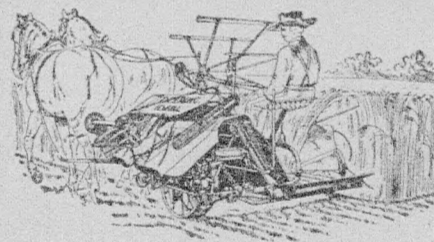
Hűtő- és jéggyártógépek

LANGEN és WOLF
motorgyár

BUDAPEST, VI., Váci-körut 59.

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52.

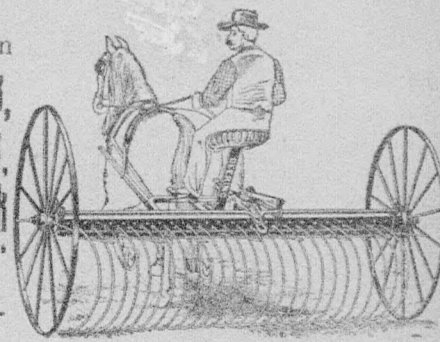

„DEERING”-féle kévekető-aratógép.

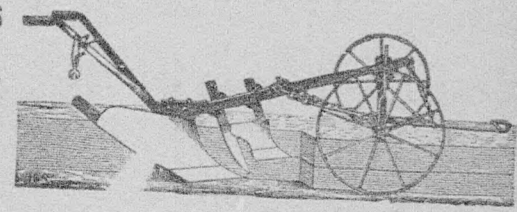
nagy választékban és előnyös áron kap-
hatók a **Deering-féle** eredeti
amerikai
kévekető-arató-gépek, marok-
rakó arató-gépek, fűkaszálo-
gépek, gyűjtőgépek és tárcsás-

boronák legkitűnőbb minőségben továbbá a valódi „SACK”-féle ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint szőlőmívelési eszközök kitűnő „WESTFALIA”-ugyszintén javított eredeti „WESTFALIA”-mütrágyaszóró gépek, nemkülönben legkitűnőbb

szecskavágó- és répavágógépek, eredeti „Ohio”-amerikai kukoricaszártépő-gépek, (Shredder),

„DEERING”-féle gyűjtőgép.

Valódi „SACK”-féle aczéleke.

Kayser-féle gabonacentrifugák, „APOLLO”-meszelő- és permetezőgépek, szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

10125

Gazdasági ponyvák :: lótakarók :: len- és jutazsákok a legjutányosabb gyári áron beszerezhetők
FISCHER ÉS REISS zsák- és ponyva gyári raktárában, BUDAPEST, V. ker., Arany János-utca 12/K. szám.

Legjobb a valódi angol medve-jegyű manila-kéveközőzsineg, melynek hossza 340-380 méterig terjed és szakítóképesége a legnagyobb, amely egyáltalában manila-zsinegnél elképzelhető.
 Kapható egyedül **Klár Andor** cégénél, **Debreczen.** Telefon 445. **Tessék ajánlatot kérni, míg a készlet tart.**

Birtok kerestetik

az országnak nyugati részén, körülbelül 1000 hold, szép beisőséggel, röglőni vagy őszi átvételre, készpénzfizetés mellett.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.
 Telefon 12-85, 220, Telefon 12-85.

40 darab vészen átment 1 1/2 éves, szőke, tisztavérű,

manálicza tenyészkán

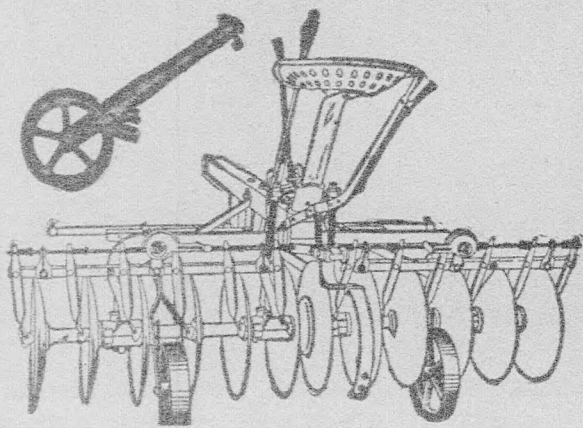
eladó Schwarz Lajos okányi tenyészetéből. Vevők forduljanak a számtartóshoz, **Okány, Bihar megye.**

Törlesztéses jelzálogkölesönöket

földbirtokra, valamint fővárosi és törvényszéki székhellyel bíró városokban épült vagy épülő házakra 4-4 1/2% kamatra, továbbá 11-ik helyű jelzálogkölesönöket a legelőnyösebb feltételek mellett a legmagasabb összegig előleges díjazás nélkül **sürgősen** folyósítatunk és felvilágosítással díjtalanul szolgálunk.
 Propper és Orlei bank és váltóüzlete, Bpest, Andrassy-ut 32.

Bérlevelek

magyar, német és tót szöveggel állandóan raktáron vannak a „PATRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomtatványkezelő osztályában Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

≡ Legújabb rendszerű amerikai ≡

TÁRCSÁSBORONÁK

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Fükaszáló, marokrakó és kéveköző

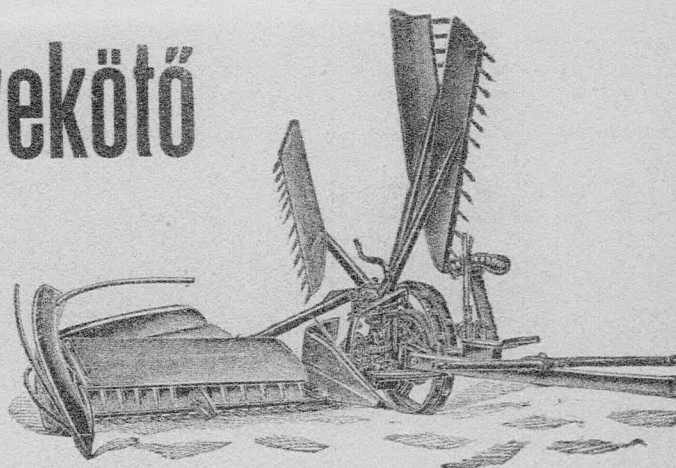
aratógépeink

a legjobbaknak vannak elismerve.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Gazdaságok vizellátása

motoros szivattyúval! A motor takarmánykamrához, daráláshoz, villanyvilágításhoz stb. is használható! Egyszerű kezelés! Olcsó ár! Azonnali szállítás!

ELEKES és TÁRSAI ökl. gépészmérnökök,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 4.

Telefon
102-24

Főúri birtokot

10—15.000 holdig keresek főúri megbízóm részére. Továbbá egy **nagyobb nyitramegyei birtokot**, melynek nagyobb-része erdő, szép kastélyal és vadászattal 1 millió koronán felül; végül egy 5000 holdas birtokot, mely főleg szántóból áll. Ajánlatokat, melyek a legnagyobb díszkrézióval kezeltetnek, **Angyal Ignác földbirtokos** címére **Budapest, II., Margit-körút 7. szám** kérek.

V-ik évfolyam. **Budapesti** V-ik évfolyam.

Marha- és Sertéskereskedelmi Közlöny

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.**

Nélkülözhetlen minden földbirtokosnak, ki állathizlálással, állattenyésztéssel foglalkozik.

Egyszerű szakközlöny, melyben az állatértékesítés statisztikai adatai olvashatók.

Előfizetési ára egész évre 10 korona.

680 kilogramm tiszta

buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztlől álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétes géppel, szakértő bizottság előtt utáncsépeltünk. **Penz, időt és munkát** takarítanak meg a **Stern-féle szab. dobkosárbetétléczezel.**

Kérdésközlésre ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

BÁRDOS és BRACHFELD BUDAPEST, VI., Gyár-u. 5.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeci Co. és kiz. bizottságosan
mérés- és mérési feladatára
a cementárú ipari vállalatok
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZÉK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Ónitató berendezéseket

lovak és szarvasmarhák számára készít Küng Braunschweig rendszer szerint

Hanak Gyula Budapest, VI. ker., Szondy-utca 56.

Gyárt és szállít: zománczott itatókagylókat, szabályozó tartályokat, uszógyógyselepeket stb., 415

amerikai juh- és lónyirógépeket, melyek munkateljesítése földművelésnél.

Ajánlatok, tervek és költségvetések díjtalanul kidolgoztatnak.

Napszámosjegyzékek.

Zsebben hordozható alak, 100 lapos terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 1.60
Zsebben hordozható, 2 heti beosztással, darabja	K 2.—
15 × 20 cm. nagyságban, 50 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 3.—
15 × 20 cm. nagyságban, 100 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabja	K 4.20
19 × 26 cm. nagyságban, 50 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabonkint	K 3.20
19 × 26 cm. nagyságban, 100 ives terjedelemben, vászonba kötve, darabonkint	K 4.80
Napszámosj-gyézékek, 8-ad alakban, ivenkint	K —.03
Napszámosjegyzékek, 0-ás alakban, ivenkint	K —.05
Napszámosjegyzékek, rendes ivnagságban	K —.13

Kaphatók a „Patria” r.-t. nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alapi

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360 K — f
Tartalékok	2,401.687 „ 53 „
Összesen	4,383.047 K 53 f

1901. évi fölösleg	90.349 „ — „
1902. „	59.782 „ 26 „
1903. „	109.331 „ 73 „
1904. „	72.438 „ 23 „
1905. „	61.730 „ 60 „
1906. „	39.243 „ 65 „
1907. „	41.877 „ 32 „
1908. „	81.088 „ 76 „
1909. „	106.589 „ 64 „
1910. „	120.164 „ 38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisintén az ember életére, különféle módzatok szerint. — Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből, ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy az 1910. év végén a tartalékok 2,401.687.53 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

AZ IGÁZGATÓSÁG.

Elvállaljuk

gazdasági vasutak

teljes **kléplését** és hozzá-
tartozó anyagok **szállítását.**

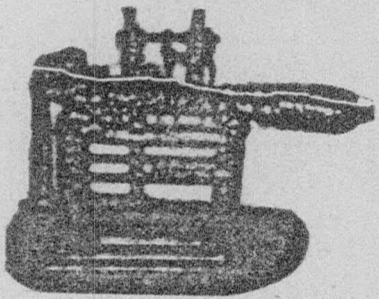
Allandó nagy raktár új és hasz-
nált iparvasuti anyagokban.

Vétel, eladás, bérbeadás!

KISVASUTI FORGALMI R.-T.
BUDAPEST,
V., Kálmán-utca 24. sz.
Telefon 132-83.

259

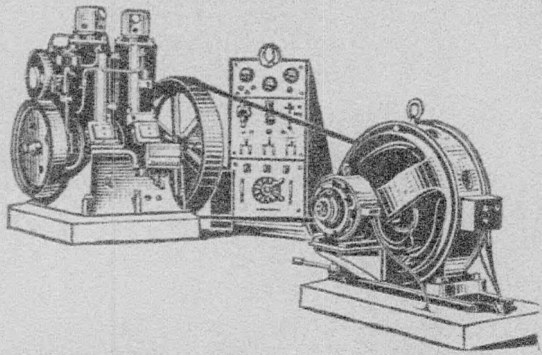
Téglagyári gépeket, téglagyári teljes berendezéseket
szállít mint különlegességet
Ludwig Hinterschweiger jun.

vasöntőde és
gépgyár
Marie
Valerie-Hütte
Lichtenegg 6.
bei Wels
Felső-Ausztria

Próbásztolások és égetések minden főben a legteljes-
retekben és gyorsan végeztenek. Ajánlatok és prospek-
tusok ingyen és bérmentve. Magyarországi vezér-
képvisező: ERDELYI HENRIK és TÁRSA Buda-
pest, VI., Liszt-Ferencz tér 14. 257

**Villamos világítás
saját teleppel**
nyersolajmotor-üzemre
gazdaságok, kastélyok stb. részére.
Szivattyutelepek.
Olcso árak. Gyors szállítás.
Legolcsobb üzem. 478

ELEKTRA villamos és erőtelepeket építő r.-t.
Budapest, VI., Gyár-utca 11/K.

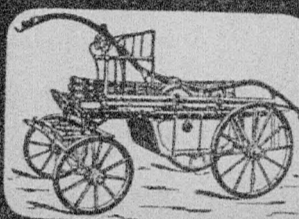
**Minden gazdaságnak,
ipartelepnek, Kastélynak,
lakóháznak** stb. lehet ma már olcsón

saját **villanyvilágítása
és vízvezetéke,**

melyet modern gépekkel ju-
tányosan létesítünk. ::
Költségvetés ingyen és bérmentve.
BARDOS és BRACHFELD
műszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI., Gyár-utca 7/B.

SÜRGÖNY-
CZIM:
WALSER
CSÁNGÓUTCA
BUDAPEST

TELEFON:
BUDAPEST
95-50

WALSER FERENCZ

CÉGTELJELŐJELEK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, Győző Gyula
TÜZOLTÁSI SZEREK- és SZIVATTYÚK-GYÁRA.
HARANG- és FÉMÖNTŐDE
BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6.

VILLAMOS MEGÁLLÓ:
VÁCIÚT,
A RÉGI VÁM
KÖZELÉBEN.

7823. sz. 1911.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Pünkösdi

országos vásár

folyó évi június hó 1-étől bezárólag június
hó 5-éig fog megtartatni.

Temesvárott, 1911. évi május hó 16-án.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz főkapitány.

Figyelmeztetés. Hasított körmű állatok (szarvas-
marha, sertés, juh) felhajtása ezen vásár alkalmával
nincs megengedve. A lóvásár ellenben megtartatik. Bánáti
lő-, gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és ipar-
vásár. 740 (Utányomás nem díjazatik.)

Most jelent meg a Köztelek Olcsó
Könyvtárának két legújabb füzeté:

A méhészet vezérfonala

Írta: **DR. RODICZKY JENŐ.**
33 képpel. Ára 60 fillér

Marha-, juh- és sertéshizlalás

Írta: **Cselkó István.**
Ára bérmentes küldéssel 60 fillér.

Megrendelés esetén a kívánt füzetnek
ára előre bekiüldendő, melynek vétele
után bérmentve szállítja a „Patria”
részvény-társaság könyvkereskedése,
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

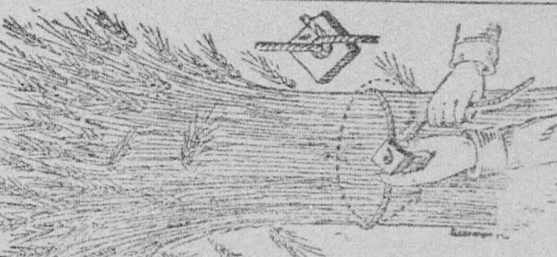
I^a jutakévekötelek

piros □ fával és végekkel,
valamint szalmakötelek és zsákmadzagok
folyó évi május-július havi szállításra

Sürgönyczim:
**RUDOLF
LIGETFALU**

legolcsobbban **RUDOLF TESTVÉREK**
beszerezhetők
pozsonyligetfalui kévekötelegyárunkban 574

Kéveköteleket

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre
festve készít és szállít elsőrendű minő-
ségben nagyban és kicsinyben legol-
csobb árakon.

HELLE O. kötélárugyár
Pozsony, Eötvös-utca 6.

623

TELEFON 42-80
MUNKÁCSY GYULA
BUDAPEST
VI. KIRÁLY-UTCA 102
A SZAB. SARKÁNY KÉMÉNYTÖLDŐK ÉS
FALAZÁS MŰVÉNY TŰZHELYEK MA MÁR ORSZÁGOS
MŰVÉNYEK.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Mindenfajta szárított

gyógynövényt,

különösen **szilfűvirágot** (kamillát)
veszünk bármily mennyiségben. Szárítási utasítások-
kal szívesen szolgálunk 688

SCHWAB E. gyógyszerész és **TÁRSA**
gyógynövénykiviteli
társaság. MOKRIN, Torontál megye.

PATKÁNY és EGÉR

rettenetes csapás!

Hatásos
pusztító-
szer a

DANYSZ-VIRUS

felfedezte: **Dr. DANYSZ**, a párisi Pasteur-Institutban.
Emberekre, háziállatokra és madarakra stb. neve ártal-
matlan. 1 cső 250 K, 5 cső 10 K. — Kapható minden
gyógyszertárban és drogeriában. Nagybani főraktár:
TÓRÓK JÓZSEF Budapest, Király-utca 12. 608

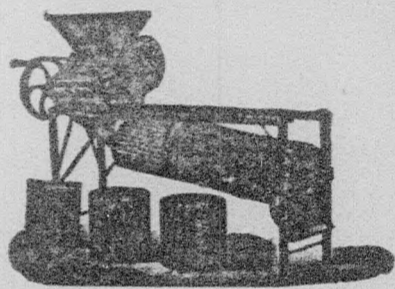
**Uj és egyszer használt
zsákok, ponyvák, kölesön és eladás,
amerikai manillazsineg, kévekötelek** kartellen
kívül.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-utca 10. szám.

Táviratezím **NAGELA.**

■■■■■

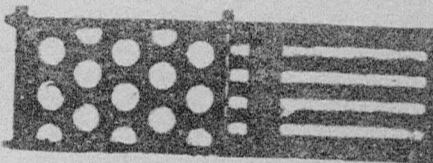
Telefon **35-92.**

STAHEL ÉS LENNER

trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár Budapest,
VI., Angyalföld, Országbiro-ú. 4446.

AJÁNLJUK: Trieurjelnek, marott vagy
szított hengerelemekkel, minden gabona
tisztítására. :: 5 kg. nyertermény bekül-
dése mellett különleges trieur készítmék.

Tőrekreaták és mindenféle gázcséplőgép-
szíták, zink-, vas- vagy acél-lemez-
trieur-javitások mindenekelőtt azonos és
legolcsóbb árak mellett készíthetők.

AZ OMGE. KÖNYVKIADÓVÁLLALATA FOLYÓ ÉV ŐSZÉN
zsitvabessenyői **RUBINEK GYULA**, az OMGE. igazgatója szerkesztésében

Magyarországi Gazdaczimtár

czimmel, a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter Ő excel-
lenciája rendeletére, a m. kir. pénzügyigazgatóságok útján
beküldött hivatalos adatok alapján egy kb. **50 iv ter-
jedelmű**, nagy kvart-alaku művet ad ki (kb. 27 cm.
széles, 33 cm. magas), mely az **összas magyar-,
horvát- és szlavonországi 100 holdon felüli
birtokosok és bérlők** nevét, lakhelyét, utolsó postáját,
**birtokuk nagyságát és a terület művelési
megosztását**, valamint a **kataszteri jövedelmi
kimutatást** stb. tartalmazza. Azonkívül minden megyé-
nél monografikus alakban arról is tájékoztat, hogy az egyes
különleges mezőgazdasági termelési ágakkal nagyobb mér-
tékben mely gazdaságok foglalkoznak.

A **Magyarországi Gazdaczimtár** ezéja egy-
részt tájékoztatóul szolgál arra nézve, hogy az egyes
gazdasági termények hol szerezhetők be közvetlenül vagyis
az érdeklődőt közvetlen a forráshoz vezetni, másrészt pedig
az ország földbirtokosainak mintegy törzskönyvét nyújtani,
ugy hogy a munka befejező részét képező névmutatóból
a 100 holdon felüli birtokosok bárhol fekvő ingatlanára vonat-
kozó tájékoztató a Magyarországi Gazdaczimtárban fellelhető.

A czimtár előfizetési ára 35 kor.

(Megjelenés után a mű bolti ára 45-55 korona lesz.)

A **Magyarországi Gazdaczimtár** nélkülöz-
hetetlen segédeszköze lesz a mezőgazdasági termények for-
galombahozatalával foglalkozó kereskedelemnek, továbbá az
egyes gazdaságoknak is, melyek e forrásból szerezhetnek
közelebbi tájékozódást a **beszerzendő tenyészállatok, vető-
magvak** stb. forrásai iránt. Elterjedési körénél fogva tehát
kiválóan alkalmas lesz arra, hogy a gyáros a gyártmányait,
a kereskedő áruit, a **gazda terményeit** ott minél szélesebb
körben megismertesse, ezért bátrak vagyunk a t. gazda-
közönség figyelmét felhívni a „**Magyarországi
Gzadaczimtár**”-ban való hirdetésre.

A hirdetési árak a következők:

1 oldal példánnyal együtt	120 kor.,	példány nélkül	85 kor.
1/2 "	85 kor.,	" "	50 kor.
1/4 "	65 kor.,	" "	30 kor.
1/8 "	55 kor.,	" "	20 kor.

Megrendelhető a "PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

MAGYAR-BELGA FÉMIPARGYÁR R.-T.
 Budapest, Hungária-körut 118-117.
GAZDASÁGI VASUTAK
 nyomjelzése, építése és anyagok szállítása.
Eladás — bérlet.
 Költségvetés, katalogus díjtalan.
Állandó nagy raktár.

GŐZEKÉK,
 gőz utihengerek és utimozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohó-
 művek társaság vasútjából. A készülékek vá-
 lasztását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosai
 készséggel szolgálunk.

Szíves magkeresések az „osztrák bánya- és kohá-
 szati társaság” magyarországi képviselőéhez,
MAYER PÁL FŐHECCEZŐI ÉS
 FŐFELEGYELŐ
 BUDAPEST, VIII., József-u.
 16-18., földszint 3. kéretnek.

Házigomba ellen egyetlen pusztítószert a
SERPULIT
MEGÖLI a házigombát és
 megvéd ellene.
 Hatása biztos. Ára olcsó.
 Gyártja és eladja:
SERPULIT R.-T. Budapest, VII. kerület,
 Damjanich-utca 12. sz.
 Telefon 81-80. Kérjen prospektust.

Stevens
Ointment

STEVENS HENRY állatorvostól, London,
 előállított legrégibb és leghatékonyabb eredeti angol vörös blister,
 melynek az állatorvosok hasonló praeparátumok
 fölött előnyt adnak, mert ez az egyedüli blister, mely bármilyen
 gyakran lesz is alkalmazva, soha sebhelyet nem hagy maga után.
 A Stevens Ointment csakis állatorvosi rendelésre kapható. Kicsiny-
 bent ár: 1/2 eredeti doboz 4 kor., 1/1 eredeti doboz 8 korona.

Radian-Dural

RADIAN, ezelőtt **Radiol** név alatt készíti **The Radiol & Co.,**
 London. Legjobb szer lovakkal, kutyákkal stb. előforduló min-
 denemű dagadtok eltávolítására; ezretil vagy vízzel keverve
 felülmulthatatlan szer a lovak lábainak és csontjainak erősítésére.
 Kicsinybent ára egy eredeti hódogítványnak 8 korona.
Stevens & Co., London, DURAL-ja ideális praepará-
 tum patáspótlásra, mely a patának mindenkor szép és fényes
 külsőt ad, azt tartósan és jobban védi, mint az összes eddig ismert,
 olajból vagy zsírból álló konzerválószerek, azonkívül nem mosódik
 le. Kicsinybent ára eredeti dobozontent, hozzá való falappal
 5 korona.

Minta és röpirat véleményezésekkel ingyen. Viszont-
 eladók és állatorvosok rabtatban részesülnek. Kapható
 a monarchia minden nagyobb gyógyszerárban, ha nem,
 úgy kéréstik a főraktárhoz fordulni.

Richters Adler Apotheke, Wels Ober Oest.
 Állatorvosi szerek különlegességi kereskedése.
 a Stevens & Co., London 212, Westminster Bridge Road
 Prop. Henry R. Stevens, Veterinary Surgeon, Ausztria-
 Magyarországi vezérképviselője. 737

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Marka védjegyű
THOMASSALAK
 a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Valódi csak
 zsákban van
 ólomzár van

ha ilyen
 és eredeti
 rajta.

Minden zsák
 jelzéssel

tartalom-
 van ellátva.

Óvakodjunk a
 hamisításoktól

Thomasschlacke

Kalmár Vilmos
 a Thomaspohosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
 Budapest, VI., Andrásy-ut 49. szám.

STABIL ÉS FÉLSTABIL
GŐZGÉPEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 141.
 — ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE —

A peronospora ellen idejében permetezzünk
 valódi **Brixeni Kristály-Azurinnal,**
 mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer mint
 a kékkő-mészkeverék. Kapható mindenütt. Kér-
 jen ingyen-prospektust. Magyarországi főraktár:
Molnár M. és Társai
 műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykeres-
 kedése Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.
 Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva,
 gépolaj, gépszij stb legolcsóbb beszerzési forrása.

Kocsigyártás
 Budapesti kovács- és
 kocsigyártó - ipartestület
 védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
 Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
 Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
 részvény-társulat ::
 Budapesten, X. kerület, Kőbányai-ut 31.

Motorok benzin-, gáz-, szivógáz- és kohógáz-
 üzemre. Emelődaruk. Közúti hengerlógépek.
 Gőzekék. Mindenféle vasúti kocsik. Vasúti
 fűtőberendezések. Kéregöntésű kerekek (Griffin
 rendszere). Hengerezékek. Malomgépek.
 Egész malmok berendezése és fűtőberendezése.
 Transzmissziók. Turbinák. Gyári berendezé-
 sek. Téglagyári gépek. Betonkeverő gépek.

Arjegyzekekkel és költségveté-
 sekkel szívesen szolgálunk.

Ganz-féle villamossági r.-t.
 Budapesten, II. ker., Lövőház-utca 39.

Budapest-Buda-
 pestvidéki üzlet: IV., Koronaherczeg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli beren-
 dezések egyen- és váltakozóáramra. Kolibri
 ivilámpák reklámcélokra. Elektromos
 üzemek berendezése uradalmakban. Meg-
 lévő berendezések átalakítása. Elektromos
 üzemű szivattyúk, tejgazdasági berende-
 zések, emelőgépek, ventilátorok, mezei
 vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takar-
 mányozó-berendezések. Elektromos kis és
 nagy vasutak. Bányavasutak.

Arjegyzekekkel és költségzsámi-
 tásokkal szívesen szolgálunk.

Hutter és Schrantz
Részvénytársaság.

Az osztr.-magyar monarchia legrégibb szakma-
 bell cége. Alapították 1824-ben. — Ajánlja elsőbbséggel,
 többszörösen csavart, kész állapotban
 tűzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében
 páratlan gyártmány! — Nem tévesztendő össze a négyzet-
 letes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámzott szalak-
 ból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak!
! 26 fillértől feljebb !

És nagyobb vételnél még magas engedmény. —
 Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm.
 tükretávolságu) horganyozott tűskedrót méterje 5 fillér. —
 Egyszerű fűtési feltételek! — Kerítésrácok ková-
 csolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen
 csinos kivitelben és minden e szakmához tartozó cikkek
 kitűnő minőségben legolcsóbb árak mellett. — Legmaga-
 sabb kifizetések. — Eszrekre menő elismeré-
 levelek! — Arjegyzekek és minták bérmentve és díjtalanul

Magyarországi telep:
BUDAPEST, Váci-körut 61/7.
 Levélczim: **Hutter és Schrantz r.-t.**

A kész szőlővédelmi porok közt a legrégebbek és ma is legáltalánosabban elvannak terjedve a

Dr. ASCHENBRANDT-POROK

és pedig a

Bordói por

a levelek és vesszők peronosporája és a

Rézkénpor

a fűtperonospora és lisztharmat ellen.

Ezen utóbbi szer segítségével a múlt évben sikerült sok ezer hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A bordói por ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 64 fill.
Kisebb zsákokban 68 „
A rézkénpor ára kg.-ként 50 kg.-os zsákokban 44 „
Kisebb zsákokban 48 „

VEZÉRKÉPVISELET A

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM.

☛ Kapható ezenkívül a „HANGYÁ“-hoz tartozó összes szövetkezeteknél és számos fűszerkereskedőnél. ☛

741

Fontos minden gazdának!!!

Most jelent meg!

Ujdonság!

Kukoriczaterméseink fokozása

Írta: ÁBRAI LAJOS.

Ára I korona.

Szerzőnek e művében foglalt fejtegetései szerint a kukoriczatermés fejlesztése önmagában is elsőrendű gazdasági érdek, de fontosságát még magasabbra fokozza az a körülmény, hogy a művelt gazdák által már elfogadott Campbell-féle talajművelést semmiféle más gazd. növény-nyel nem lehet gyorsabban és biztosabban a nép tudatába átvinni, mint éppen a kukoriczával. Szerző utolsó szavaiban is azt hangsúlyozza, hogy a magyar népies gazdálkodás sikerének érdekében minden érőket elsősorban a kukorica okszerű művelésére kell koncentrálnunk. A könyv tartalmának főbb fejezetei: I. Előszó, II. A kukorica nevezetesebb tulajdonságai. III. Egyéb tudnivalók: IV. Megállapodás a termelői fajtaiban. V. Várható változások.

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. gazd. könyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

FONTOS!

 FONTOS!

MAGYAR OXIGÉNGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, VI. ker., Petneházy-utca 21. szám.

Vasutállomás budapest-lipótvárosi pályaudvar.

Minden gazdaságban, gyárban, műhelyben gyakori eset, hogy egy géprész törése következtében az egész üzem megáll, vagy az egész gépet el kell dobni vagy újat venni, ami sok időt vesz igénybe és sok pénzbe kerül.

! Ezentul törött gépeket és géprészeket nem kell eldobni !

Vállalatunk, mint az egyetlen oxigéngyár az országban, foglalkozik

autogén hegesztéssel

és elvállaljuk bármily törött géprésznek összehesztését **kezeség** mellett úgy hogy a hegesztett tárgy ugyanolyan jó, mint az új és egészen mindegy, hogy a törött tárgy **öntöttvasból, kovácsoltvasból vagy rézből** van-e, mert bármit és bármely nagyságot tudunk hegeszteni. Tisztelettel kérjük az ilyen törött dolgokat czimünkre beküldeni és mi azokat

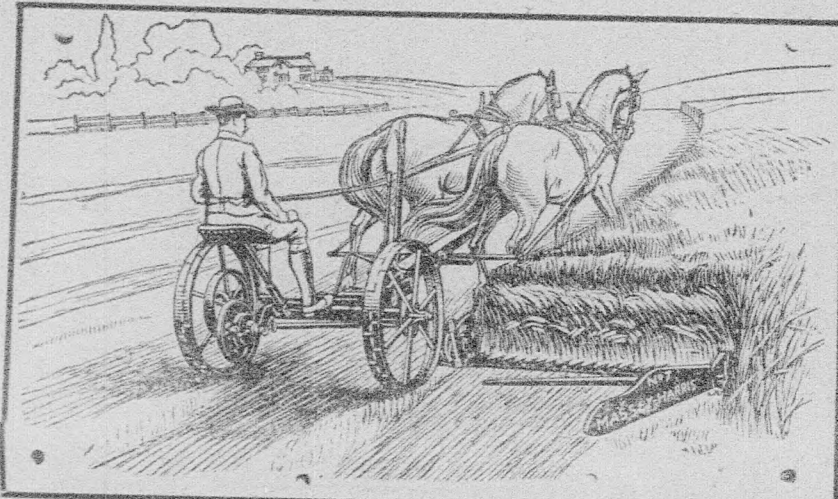
legolesőbb árban hegesztjük meg

Olyan tárgyak hegesztését, melyeket ideszállítani nem lehet, a helyszínen végeztetjük saját szerelónkkal. **Szállítunk teljes autogén hegesztőberendezéseket is!**

560

Szíves megkeresésekre azonnal válaszolunk.

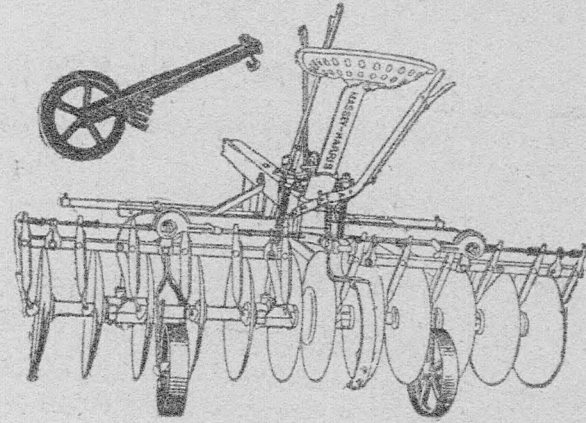
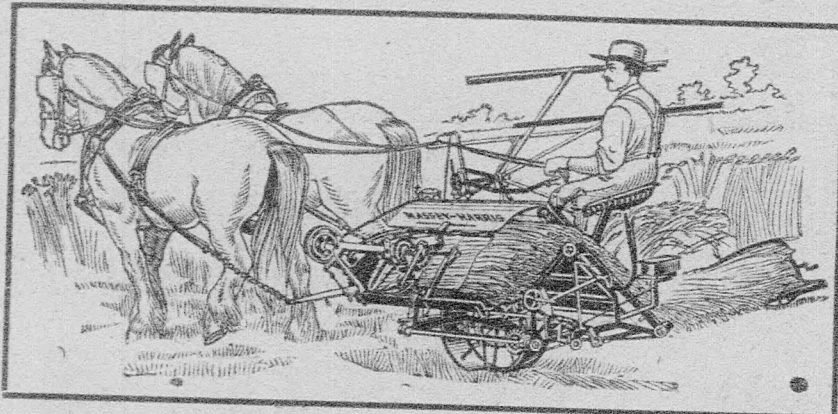
MASSEY-HARRIS C. R. T.

fűkaszaló aratógép és föld-
:: mívelő eszközök gyára ::

TORONTO, ÉSZAK-
AMERIKA.

A világ legjobb gyártmányai.

Tárcsásborona.

Árjegyzéket kívá-
natra ingyen küld

Massey-Harris C. R. T. Budapest, V., Alkotmány-utcza 23.

GAZDASÁGI KOCSIGYÁR

MERŐCZE, Nyitra megye.

gyárt gazdasági, teher-
és mindennemű szeke-
reket, kerekeket, kerék-
és szekéralkatrészeket.

KIVÁLÓ MINŐSÉG! :: ELŐNYÖS ÁR!

Cséplési mázsakönyv
Cséplési mázsakönyv
Cséplési értesítő

200 lapos füzet, minden második lap kitép-
hető, puha barna borítékkal, drbjja K 1.50

50 lapos füzet, közepén perforálva, kemény
kötésben, darabja K 1.20

100 lapos füzet, puha kötésben, darabja . . . K .90

Beszerezhetők a „Pátria“ r.-t. nyomtatványkezelői osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Legjobb eredeti amerikai manilazsineget

ajánlunk **100 kg.-ként 95.- K árban** bérmentve bármely állomásra szállítva.

Ajánlunk továbbá **TELJESEN ÚJ KÖLCSÖNPONYVÁKAT ÉS HASZNÁLT ZSÁKOKAT,** legkitűnőbb minőségű **raffiát, zsákokat, ponyvákat, gazdasági kötélárut, kócot** és a szakmába vágó többi cikket **eredeti gyári árban** és kívánatra szívesen szolgálunk legolcsóbb árajánlattal.

BERGER TESTVÉREK BUDAPEST, V., AULICH-U. 4-6.
 Telefon: 39-83. és 115-15. 00

Fajebek! Ritka alkalmi vétel!

A telep elhelyezése folytán rövid ideig felette olcsón kaphatók **fajebek**, mesés szép, sokszor díjazott **fajbaromfi-törzsek** és ezek **tojásai, diszgalambok, méhek**, krajnai, olasz és magyar anyakkal, Dzierzon kaptárakban. **Méhészeti gépek és eszközök.** Nélkülözhetetlen érdekes árjegyzék bérmentve küldetik. 5841

DIANA-TELEP, TAR, Heves megye.

LŐHEREFÉJTŐ GÉPEK
 EGYSZERŰ és KETTŐS
 TISZTÍTÓ-SZERKEZETTEL 650%-1250%
 DOBSZÉLESEGIG, GŐZGÉP MOTOR-S JÁRGÁNYOS HAJTÁSRA

SZABADALMAZOTT
 EGYSÍTETT
 LŐHERECSEPLŐ
 FEJTŐ-TISZTÍTÓ
 GÉP

OLCSÓÁRAK
 KEDVEZŐ FIZETÉSI
 FELTÉTELEK
 ÁRJEGYZÉKET
 FELHÍVÁSRA
 DIJMENTESEN

Szücs ÖDÖN
 — BUDAPEST —
 VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

Telefon a marhavásártéren: 57-76.

A Budapesti Allatvásár-pénztár Részv.-Társaság

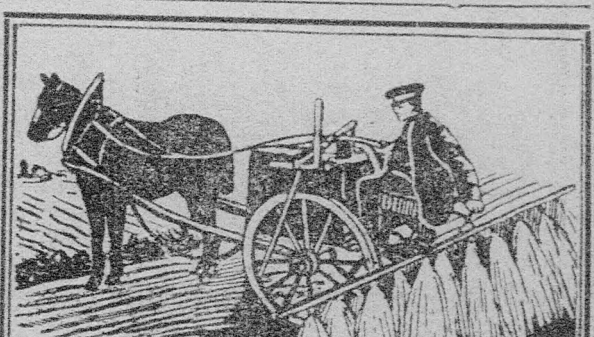
Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett. A felküldendő állatokhoz kísérő nem kell. Vasuti küldemények címzése: **Budapest-Ferencváros.**

Telefon a portaszékházban: 285-92.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országos méltán kedvelt elsőrendű baglyasaljai és józsefaknai tömörszénünket ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Részvény-Társaság
 BUDAPESTEN, V., ARANY JÁNOS-UTCA 29. SZ.

Önműködő növénypermetező

vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa- és burgonya permetezésre gyári áron szállít 15

IG. HELLER
 BÉCS, II/8., Schrotzbergstrasse I.

Előnyei: Mázolást nem igényel, nem csepeg, vízátthatlan, tűzbiztos, kátránymentes, szagtalan.

Szigetelő-képessége jelentékeny, tehát deszkázatok borításának szigetelésére sikeresen alkalmazható.

Továbbá:
 Kátránymentes „GLORIA” cementszfalt fedéllemez
 Kátrány papírlémez
 Elszigetelőlemezek
 olombetéttel
 Carbolineum, Carbolsav
 Szurokfaklya
 Golorit piros fedéllemez
 Hővédő elszigetelőanyag
 Szurokfaklya

Vállalnak: Fedéllemez- és facementtetőzéseket.
 Aszfaltmunkálatokat fémcszes aszfalttal.

POSNANSKY és STRELITZ
 BUDAPEST, V. ker. Lipót-körút 27. sz.
 TELEFON 28-29. Gyár: ERZSÉBETFALVA. TELEFON 28-29.

Legjobb minőségű **méhkaptárakat** szállít **Meister Testvérek** faárugyára, Budapest, VII., Dongó-utca 3-5. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1910 augusztus havában Budapesten megtartott méhészeti kiállítás alkalmával **Aranyéremmel** kitüntetve.

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsmüst sajtolására, nagyüzem számára, 1, 2 vagy 3 kitolható kosárral, „Herkules” szőlő- és gyümölcspresek **kettősnyomó készülékkel**, kézlerőre, gyártja mint különlegességet különböző nagyságban és szerkezetben és kitűnő minőségben.

Mayfarth Ph. és Tsa
 Wien, II/1.
 gépgyár és vasöntöde.

Különleges gyár gyümölcsészeti és szőlészeti gépekben.

1900. évi párisi világiállításán „GRAND PRIX” II

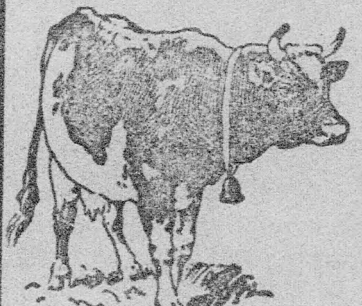
Kwizda-féle korneuburgi marha-por.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

1 doboz ára K 1-40, 1/2 doboz 70 fillér.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-por csak is ezen védjeggyel valódi

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerértára, Budapest, VI., Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

H. HAUPTNER gyártmányai
legjobb csiptető- és lyukasztófók sertéseknek és juhoknak, előírt kivágással.

7125. sz. Tetővágó 1 mező, 1 betolható betűvel	K 15.50
7208. sz. Csipető és lyukasztófó juhoknak Rneff szerint	K 18.20
7210. sz. Jelőfó juhoknak 5 különböző kíméssel	K 27.75
50065. sz. Jelőfó oaró- vagy szivjegyvel	K 12.60
50066. sz. Lyukasztófó, betűk kivágására, minden betű raktáron	K 14.50
50075. sz. Lyukasztófó 6 különböző kivágással darabonként	K 14.50
50080. sz. Lyukasztófó juhok számára	K 14.50
50070. sz. Lyukasztófó a fül szélén, különböző kivágásra	K 14.50

Kaphatók a magyarországi vezérképviseletnél
GEITTNER és RAUSCH cégnél
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 8/K.

TRAUZL & Co. BÉCS, IV/2.
Magyarországi vezérképviselet **FARKAS BÉLA** okl. gépészmérnök, Budapest, VI., Teréz-körut 8.

Négyütemű egyennyomású nyersolajmotorok, fekvő elrendezésű és javított **Diesel-rendszer** szerint működő motorok, nehezen gyuló, olajos olajok számára.

Előnyök: A jelenkor legbiztosabb, legegyszerűbb, legtekélyesebb szerkezete. Porlasztókészülék, gyújtókészülék, előmelegítés nincsen. Bármikor azonnal üzembe hozható. A gép minden része könnyen áttekinthető és hozzáférhető, olaj- és hűtővízszükséglete kicsiny. Malmok számára különösen alkalmas, miután szakadatlanul üzemben tartható.

Üzemeltetés óránként és tényleges löerőnként 1-1/2 fillér.

Állategészségtan
Állatorvos és Állattartó gazdák használatára. Irta: **Monostori Károly**, 228 ábrával. Ára 7 korona. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.
Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítóköröngök, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása **új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.**
Nyomjelzés, tervezés, építés!
A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.
Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytárs. Keskenyvágányu Vasutosztály
Budapest, V., Váci-körut 32.

Szénagereblyéket, Fűkaszalógépeket és Osborne-aratógépeket szállít:
„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN.
Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a. Flókraktárak: Debreczen. Kaposvár. Temesvár.
Uj gyártási ág: MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETEK 3-20 lóerőig.

A szakkörök véleménye szerint
homlokzatok és belső helyiségek festésére

BAZALTFESTÉK

a legjobb és a legtökéletesebb.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és Tsa

festékgyára

Budapest, VII., Örnagy-utca 4.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb kutszivattyuja

az „**OMEGA**“ **LÁNCZKUT**

mert rendkívül sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve. **BARDOS és BRACHFELD**, Budapest, VI., Gyár-u. 5.

Földbirtokosok

kik birtokaikat legjobb árban készpénzfizetés mellett minél előbb eladni kívánják, forduljanak ez ügyben bizalommal az eladó birtokra vonatkozó főbb adatok közlése mellett cégünkhez. A megvett birtokok parcellázásra kerülnek és az eladó birtokost a megállapított vételáron felül a parcellázásnál elért haszonban is részesítjük. E célra több millió korona áll rendelkezésünkre és az ügyletek pénzügyi és egyéb részzeit is cégünk legkedvezőbbben elintézi.

Bővebb felvilágosítást készséggel és díjmentesen nyújt:

FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, VI., Eötvös-utca 19. szám (Eötvös-udvar) saját ház.
TELEFONSZÁM: 25-40. TELEFONSZÁM: 25-40.

PÉNZ - KLÁR

Debreczeni—budapesti és bécsi elsőrendű pénzintézetekkel fennálló összeköttetése folytán gyorsan és eredményesen bonyolít le **finanszírozásokat, kölcsönügyleteket, alapításokat és mindenféle bankügyletet**

KLÁR ANDOR bankirodója, Debreczen. Interurbán. Telefon 445.

.. Kivánatra díjmentesen a helyszínre utazik. ..

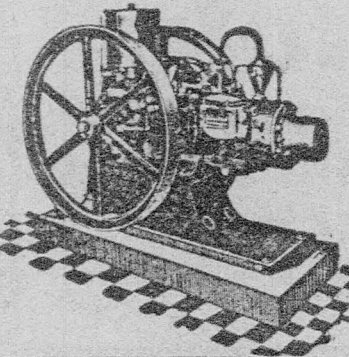
CLIMAX ÉS ECLIPSE

NYERSOLAJ-MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés.

ELSŐRANGU REFERENCIÁK.

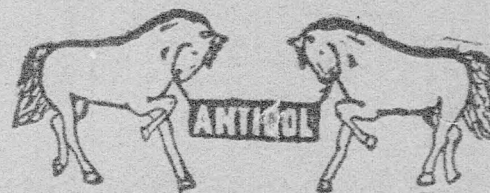
BACHRICH és TÁRSA
BUDAPEST-HAMBURG-BÉCS.

Motorgyár: Bécs, XIX/5., Heiligenstaedterstrasse 83.

Mintaraktár és iroda: Budapest, V., Szabadság-tér 17. (Börzsepalota.)

Szenzációs találmány.

Szabadalmazva:
3956. sz. a.

Törvényesen védve:
141. sz. a.

ANTICOL.

Páratlan hatású szer a lovak **kólika** betegségének megszüntetésére. Ezen **Anticol** szerrel az 1. sz. huszárezrednél két éven folytatott kísérletek teljesen beigazolták, hogy ennél jobb szer nem létezik a kólika gyors és biztos megszüntetésére, mert **minden esetben már egy adag után is a baj teljesen megszűnt.**

Egy doboz (mely 2 Anticol adagot tartalmaz) ára 4 korona; négy adag 8 korona, hat adag 12 korona.

Megrendelhető a feltalálónál:

„**ANTICOL**“-laboratorium

Mayer Ignác kir. főállatorvosnál, Brassó.

Kaiseri. und Königl. Husaren-Regiment Kaiser Nr. 1.

Elismervény.

Alulírott, a Mayer Ignác kerületi m. kir. állami állatorvos ur általa lovak kólikás megbetegedései ellen feltalált és összeállított gyógyszerét úgy a saját, mint az ezred lovainál meglepő gyógyeredményeivel használtam, ugyan azért azt gyors és biztos hatásánál, valamint alakjánál és könnyen kezelhetőségénél fogva mindenkinek melegen ajánlom.

Brassó, 1896. április hó 21-én.
(P. H.)

Lüttke, Oberst, s. k.

474

A mezőgazdasági cukorgyár r.-t., Szered, elad egy automatikusan működő

chronosmérleget

400 kg. egyszeri befogadó képességgel. A mérleg 3 üzeméven át volt használatban és teljesen jó karban és üzemképes állapotban van. Ajánlatok fenti cég címére intézendők. 730

TEHENÉSZETEINK

SZERVEZÉSE
ÉS VEZETÉSE

SZASZ FERENCZ gazdatiszt be-
szárolt műve megrendelhető a
"Patria" r.-t. könyvkereskedésénél,
Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.
(Köztelek) Ára fűzve 5 korona,
vázsonkötésben 6 korona.

Peronospora, Oidium és Fusieladium

védekezésére ajánlok szavatolt legjobb minőségben

	5 kiló	25 kiló	100 kiló
Rézmészport (bordói por) ..	3-50	15-—	55-—
Rézkénport	3-—	12-—	40-—

azonnali vagy későbbi megrendelésre szállítva. Más gyümölcsfabetegség vagy rovarkárok védekezése ellen pontos utasítást adok és a szükséges készítményt szintén szállítom.

MEZOGAZDASÁGI VEGYI LABORATORIUM

Detsinyi Frigyes Budapest, V., Marokkói-utca 2.

690

**Préselt
buzaszalmát
és
zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben
és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
ZOMBOR
(Bácska).

Soríesvész mikénti gyógy-
tására megtanít
Brommel Gyula állatorvos
könyve. Gazdák részére nélkül-
ülhetetlen! 3 kor. 20 fill. előze-
tes beiktatása mellett bérmentve
szállítja a „Patria” r.-t. könyv-
kereskedése, Budapest, IX.,
Üllői-ut 25.

**DOBKOSÁR-
BETÉT**

gőzcseplőgépek számára
kapható, melylyel a gazda ter-
ményétől a károsító károsítót, nem
hordhatja ki a gabonáját, a
miért felelősséget vállalok.
Van eset rá, hogy egy napi
munka kifizeti a befektetett tőkét

12 lóerős gép	56-90 kor.
10 " "	60-80 " "
8 " "	54-70 " "
6 " "	48-60 " "
4 " "	38-40 " "

Megrendelés esetén a Kosár
szélességének méretét kérem
megkírdeni.

BAJZÁTH IGNÁCZ
Székelyhidon. 648

**Amerikai nagy-
hozamu tengerimű-
veléshez való vető-
magvak és gépek**
nagy választékban
GRÓF TELER! ARVÉD
uradalmában 875
Posta **KONCZA**

A baromfi okserű tenyés-
téséről Kövy József
137 ábrával tarkított szakkönyve
értekezni legjobban. E könyv
tanulmányozása mellett a mester-
séges keltetést valószínű nagy-
számmal fokozhatja. Kapható
a „Patria” könyvkereskedésé-
ben, Budapest, IX., Köztelek
könye 5 kor.-ér t

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világhírű szabadalom
18 államban.

**Stádel-Torkos
FÖLDMÉRŐ-TALIGA**
kapható
Stádel gépgyárban, Győrött

Vétel

Dunántul síkvidéken, vasut-
vonal közelében mo-
dern uriak és megfelelő gazda-
sági épületekkel ellátott erdő-
birtok keresetlik megvételre
300-tól 1500 holdig. Részletes
ajánlatokat közvetlenül a tulajdo-
nosoktól kérek. Czim megtad-
ható a kiadóhivatalban. 7515

Használt jó karban lévő 6 ló-
erős, egyedül a cséplő-
szekrény megvételre keresetlik.
Hofherr és Schranz gyártmány-
nak előny adatik. Ajánlatok az
ár feltüntetésével. Grottkaus
Ernö-féle gazdaság intézőségé-
nek Margonya, Sáros megye
kéretnek. 7500

Cseplő-garnitúrát 6-8 ló-
erőset, teljes jókar-
ban lévő Clayton és Shuttle-
worth, esetleg MÁV. gyártmá-
nyát keresek megvételre. Aján-
latban a garnitúra ára a hogy-
mióta áll használatban, meg-
említendő. Raab és Agoston bir-
tokos Sárospatak, u. p. Csikolla-
sziget, Pozsony m. 7514

Lenmagot

minden vidéki állomáson
mindenkor a legmagasabb
napiárban vásárol és min-
tázott ajánlatokra rögtön
válaszol

KRAUSZ HUGÓ
terménykivitel üzlet
Budapest, V. Szabadság-tér 6

**Tejet
veszek**

bármely mennyiséget,
azonnali vagy későbbi
szállításra, évi kötésre.

Győri Jenő
Budapest, Szondi-u. 76. 896

Bérlet

Keresek 500 hold körüli, város-
hoz közeli földet prima
bérletet, hol tejgazdaság lehet-
sége; esetleg nagyobb ilyen
urú birtokot venném bérbe, hol
az elő- és holtfelszárítás ingal-
lanra való bekebelezés mellett
közös beosztás alapján 5% kama-
tozással átadatik. Ajánlatok
„Produktív erő 7486” jelleg
alatt a kiadóhivatalba kéretnek.
7486

Bérlet, Bihar megyében, 11
Váradi község határában
Vajna testvérek tulajdonát ké-
pező 1100 □-alével számított
514 holdas birtok 10 évi
haszonbérbe kiadó. Ebből
430 hold szántó, 84 hold legelő.
A birtok jó minőségű, teljesen
sík terület. Less vasútállomás-
hoz 10 percz, állami kövesgát
5 percz. Igen jó karban lévő
épületekkel és elegendő jó víz-
z. Előleges bejelentés mellett
bármikor megtekinthető. Érte-
kezni lehet Vajna testvérek,
Nagyvárad, Körös-utca
39. szám alatt. Ugyanők nem
díjaztatnak. 7577

Bérletet keresek,

ezer hold körüli prima
síki fekvésű földet. Le-
hetőleg köut mellett,
városhoz közel. Aján-
latokat

Szép Zsigmond bérlo,
Pusztá-Csudaballa,
posta Turkeve kérek.

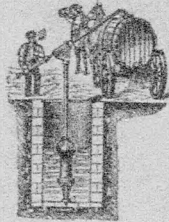
BIRTOKEPADÁS!

Budapesttől 1 1/2 órányira, Budapest-Pozsony —
bécsi fővonalon gyorsvonati állomásnál 1000 m.
holdas legjobb minőségű, tehermentes,
síki fekvésű, cukorrépatermő, fekete szántó-
földből álló birtok kastélyval, sok gazdasági
épülettel, akár egy tagban, akár 200-300-500
holdas részekben holdanként 900 koronáért
azonnal eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál
csakis komoly, közvetlen vevőknek a

Magyar Házépítő és Párcellázó Bank.
Budapest, V., Szabadság-tér 5. Telefon 166-00.

Néhány száz koronával többet vesz be, ha
a trágyalének nagyobb figyelmet szentel!

**Trágyalészivattyúk, trágyalé-
osztók és trágyaléhordók**

ugyszintén minden fajú szivattyút,
vízvezetőket a legkiválóbb szer-
kezettel készit

ANT. KUNZ
cs. és kir. udvari szállító,
M. Weisskirchen (Morvaország).
Prospektusok ingyen és bérmentve,
Ausztria-Magyarország legnagyobb víz-
vezeték és szivattyúk speciális gyára.
600

**Szálas takarmánynövények
termesztése.**

**Szilassy Zoltán és
Grabner Emil** e hízag-
pótló és egyedül álló mű-
vények beszerzése minden gazdának fontos. Ára tartós
vászkonkötésben 10 korona. „Patria” r.-t. gazdasági
könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

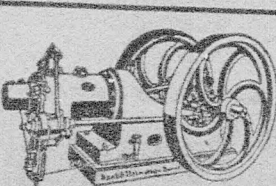
Rambouillet törzsjuhászat, Perutz

(posta és vasutállomás Perutz) Csehország.
Jól kifejlett fésűsgyapjas kosok, nagy, széles ter-
mettel. Ár 170-250 koronáig darabonként. Felvilá-
gosítást ad: 408

HEYNE JÁNOS Frankfurter-
juhászat felügyelő LEIPZIG, strasse 4.
gr. Thun-Hohenstein Ferenoz urad. igazgatósága, Perutz.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

A W. J. Bates und Co. Lmtd Manchester
gépgyárának legújabb rendszerű angol
nyersolaj-, benzín- és szivógázmotorjai
takarmányos, malomhajtási, valamint cséplési
célokra kaphatók: Szabó Béla utódánál Budapest,

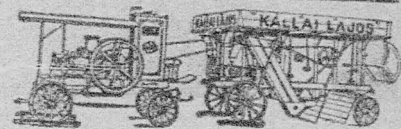
Váczi-körut 59. szám,
Üzemköltség 2 fillér
lóerő és óránként.
Allandó nagy raktár.

Czementipari gépeket,

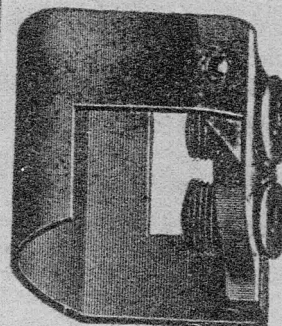
betonszótformákat, színes czementlapprest gyárt és teljes czementgyárakat berendez
a Hazai fémlemezhadogipar és konzervgyár r.-t.
czementipari gépek osztálya,
BUDAPEST, VI. kerület, Tassi-utca 66. szám.
Telefon 93-13. 5844

„A köztudatba ment át”,

hogyan oszka
KÁLLAI LAJOS
motorgyára Budapest, VI. Gyár-utca 28. szállítja
teljes jótállás mellett
a leghíresebb motorcséplőkészle-
teket és malomberendezéseket

Valódi Kállai Lajos motorkészletek az elismert,
legkiválóbbak az országban. Kérjen fűlapokat!
Figyelmeztetés! Kállai Lajos hírneves motor-
gyára nem tévesztendő össze
más KÁLLAI czégekkel!

**Kaszagyürü
Praktikus**

lehetővé teszi a veszé-
lyes nyitott kaszának
összezsukását egész a
nyélig. 263/c

HÜFFEL & Co., Wien, IV., Blechthurgasse 14.

Alkalmi vétel lokomobilokban!

Egy lokomobil, vontatható, 20 P. S.
Egy lokomobil, vontatható, 6 P. S.
Egy lokomobil, nem vontatható 13 P. S.

nagyon jó, hasz-
náható, hely-
szűke miatt fel-
tűné olcsó áron
eladók.

Felvilágosítást ad:
Bruckebauanstalt R. Ph. Waagner, Graz.
739

**GŐZEKALKATRÉSZEKET,
minden egyéb gazdasági
gépalkatrészt,**

kovácsolható lágyvasöntvényt, Temper-
aczelöntvényt, ökörpatkót
szürkeöntvényt, a legjobb minőségben szállit a
**Hazai kovácsolható vas- és
aczelöntvénygyár**
WERKNER ARTUR
UJPEST,
Váczi-ut 39. szám.
TELEFON 85-20. 5697

1000 magy. hold körüli
birtokot
hórbe vagy 500 magy. hold
körüli
vételre keresek
magam részére

mielőbbi átvételre, mely tulajdonban
szántóföld. Czim a kiadóhivatalban.
725

Lábizzadás ellen legjobb a Rácz-féle Pedia. Pénz előzetes beki...

Birtokrendezést, felosztást, lejtmerést, magánutak kiépítését és gazdasági tervek kidolgozását, területkimutatással együtt elvállal ezen szakmában 80 évi prakt...

Sok prima réti és mesterséges takarmánnyal, ozukorépával és burgonyával rendelkező gazdaság, prezentálási részesedékre járható állandó birtokosok. Uradalmi intézőség, Poltár. 7503

Szeszgyári iroda FREY LAJOS

okl. vegyész, szeszgyáros, Reichel és Meisler vegyipari gépgyár részvénytársaság volt műszaki felügyelője. Elfogad futányos feltevételek mellett minden szakbavágó munkát, mint üzemi ellenőrzést, átalakítást stb. Továbbá szeszgyárak, szeszfinomítók tervezését, építését, költségvetéseket, be-...

Tekintetes Olgai Molnár Pál urnak Budapest, IX., Rákos-utca 3. Kérem sziveskedjék 8 literes üveggel az ismert disznóvész elleni óvszeréből, mely együttal egy himlő, valamint orbáncz ellen is, nemkülönbön baromfi-vész ellen is jó hatásúnak bizonyult, posta fordultával mielőbb küldeni kérem. Tisztelettel Haffner Károly urad. kasznár.

Főurak, földbirtokosok és katonatisztek legjobban értékesíthetik levetett polgári és katonai ruhájukat Polacsek és Társánál Bpest, Ankerpalota, V., Ankerkőz 1. szám felemelet. Meghívásra hához jövőnk. 717

Eladás. Eladó. Sikszita, Podvinchez-féle 1900x800 milliméteres szitálókeretekkel, két-féle formájúra, bevonatokkal, fénygönggyel, felcsavarléssal, hibátlan, jó egészen új, csak 3 hétig használt, ugyerintén 3 kétrészes szitkerék 1900x230x105 milliméteres gözmalmom átalakítása végett olcsón eladó. Sztygy, Nográd m. vasutállomás. 7591

Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighofer, Kern-Wirel kiváló mesterek gyártmányai 200 forinttól feljebb. Pianók 100 forint, új zongora vagy pianó 250 firtól feljebb minden árbán. Zongora, ezimbalomhangolások helyben és vidéken, szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöztetnek. REMÉNYI MIHÁLY a Magy. Kir. Zeneakadémia szitlője. BUDAPEST, VI., Király-n. 53. sz. 1139

Eladó egy 6 HP. MÁV. Jókárban levő cséplőkészlet löherfejűvel, egy Osborne köveket és egy marokrák aratógépet. Esedeg átörördem választott malozokra vagy éven felül tinóborjúkra. Bachwald Ödön birtokos, Kőrosbánya. 7289

Azonnal szállítható kipróbált, kitűnő járású, 36 tényleges lóerejű, álló típusú Bolinder-nyerrelajtmotor, készsélen Schwarz József és Társa cégénél Budapest, VI., Váci-körút 53. sz. 7041

Cséplőkészletek. Heifer és Schwanitz gyártmány, 5 éves, expressz magajáró. Marshall 6 HP. Lokomobil magajáró. Máv. 6 HP. teljes készlet. Előnyös feltételek. Cz. u. Zentai János, Szabcska. 7466

Eladó egy Clayton és Shuttleworth 4 1/2 HP. nagyobbféle, teljesen jókarban levő cséplőszekrény jutányos áron eladó Honig Dávidnál, Csúz, Komárom megye, vasutállomás Krt. 7538

Eladó cséplőgép. Teljesen új karban levő, magyar államvasutak gépgyárából ki-került nagy 6 lóerejű gözcséplőgép 6500 koronáért azonnal eladó. Czim: Nagy Eleméné Rozsnyó, Gömör m. 7544

Benzinmotor. 12 lóerős, 1000 csm-es, Nibelson cséplő, 30"-es és 28"-es malomszerkezetik, sáropataki kövekkel, transzmissióval; csak két évet használtak, igen jó karban eladó. Czim: Jós András Kisborsosnyó, Háromszék m. 7499

Prima birtok. Szatmártól félóra, 450 hold, épületekkel, egészben 80, részletekben 100 fr. leltetéssel eladó. Megváltó gyógyszerár, Békés. 7543

Csongrád megyében 258 kishold földem, 616 és holt felszereléssel, vótéssel együtt elkötözés folytán eladó, esetleg bérbe adó. Bóvabbat Székács János Balasszály, Erdély. Ugnök díjazatik. 7546

Homoki birtok, 120 hold, 75-76 vonalon 2 állomáshoz közel, szőlővel, kasoményvász-terő kiválóan alkalmas, 25,000 korona átrehető fahérré 45,000 koronáért eladó. Tulajdonos Varga János, Solvadkert. 7545

Fényképezőgépek. Kedvező tele már 10-15 firtól feljebb. Götz, Zeiss, Busch, Voigtlander és ugyanilyen prizmas látócsövek, valamint tükkör reflexkamrák, Stereogépek olcsórangu és híres objektívvel, állványos és utazógépek igen olcsón kaphatók Radó sport- és fegyverüzletében, Budapest, Egyetem-tér 5. Jó fényképezőgépet és jó vadászpuskát veszek és beszerlek. Drilling, ejectores Hammerles, távcsöves Hanlcher-Schönbauer, finom Mauser és Winchester, 16-os új Browning és Sjögrén szintén olcsón. 7592

6 vasúti szántógéphez. Barrels-gyártmány, teljesen jó karban, ázemképes állapotban, tartalékassal eladó. Jakabfy Sándor, Pusztacseleg, szolnokmegyei gazdaságában. 7574

Szölőkaró, hegyezett, erdőlyl darab 3 láb hosszú, 25,000 drb 6 láb hosszú, jutányos áron azonnal szállításra eladó. Czim: Hoffmann, Budapesty Csák-utca 38. 7575

Eladó 100 lóerejű verseny-motorhajó. Ugy tengeren, mint folyokon kirándulásokra is kiválóan használható, hely van 4 személyre, rendkívül gyors, 4 hengeres kitűnő géppel. Levelek Versenymotor 7573-4 jellege alatt a lap hirdetésben. 7573

Szénát, szalmát, luczrát, löherét és zabos búkkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern lö- és gőzpreseim adom. Ajánlatok: 895

Schreier Béla takarmánynagykereskedő Budapest, Népszínház-utca 26. Telefon 20-52.

Clayton Shuttleworth B 4 1/2 HP. nagyobbféle, teljesen jókarban levő cséplőszekrény jutányos áron eladó Honig Dávidnál, Csúz, Komárom megye, vasutállomás Krt. 7538

Enying és Mezőkomárom uradalmak főbirtokosánál, Wehrheim M. Flainál 120 minőségű paprikakészlet, franco Enying vasutállomásra, a vevő zeákjába szállítva, minzánkint 20 koronáért kapható. 7572

Eladó olcsó birtok. Ront megyében, vasutnál 750 magy. hold 8 szobás urilakkal, jó épületekkel, 616 és holt felszereléssel, terméssel ára 76,500 forint 20000 forinttal megvehető. Gianone Budapest-Zugló Hajósár-ut 135. Válaszbélyeg. 7576

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdáknak nélkülözhetetlen Dr. Hutya Ferenc: Törvénysszéki állatorvostan

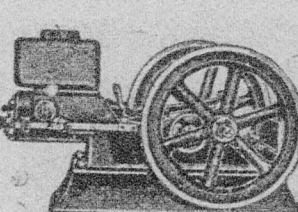
ezimű szakkönyve, mely részletesen ismerteti a különböző ügyleteknél köve-tendő eljárásokat és főleg tájékoztatja a gazdaközön-séget a szavatosságból folyólag őket terhelő kötelezettségek, illetve az őket megillető jogok terjedelme és utóbbiak érvényesíté-sének módzatai felől.

A könyv ára vászonba kötve 10 korona. Megrendelhető a „Patria” r-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Legolcsóbb, legjobb pótlása a drága olajfestékeknek csakis a SZINES Karbolineum.

Izlésesen takar, nagyon kiadós. 20 színárnyalatban, mázólásra készen szállítható és kitűnően konzerválja a befestett faanyagokat. Mintakártyák ingyen. M. Barthel & Co., Wien, X/1.

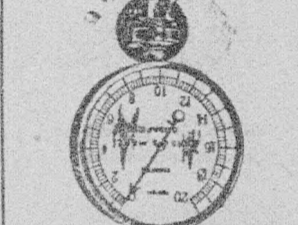
Szalmasajtoló kevésbé használt állapotban igen előnyös árbán eladásra ajánlatik Szüics Odön cég által, Budapest, VI., Nagymező-u. 66. sz. 7387

Waterloo benzinmotor

amerikai elsőrendű gyártmány! Egyszerű! Kifogástalan! Compl. mágnos elektromos gyújtással, vízűtővel, csövezetékekkel, szereléssel franco bármely magyarországi állomásra szállítva 2 HP fekvő motor - K 1200.- 4 - - - - - 2000.- 6 - - - - - 2500.- 8 - - - - - 3800.- 12 - - - - - 5200.- 2 - álló Alamo - - - - - 1100.- 3 - - - - - 1500.- 6 - - - - - 2200.-

Dénes B. motorspecialista Budapest, Lipót-körút 15. sz. Készpénzfizetésnél 10% engedmény Árjegyzék ingyen és bérmentve.

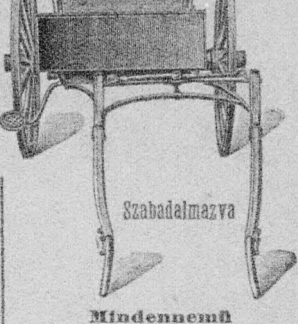

MARX és MÉREI tudományos műszerek gyára

BUDAPEST, VI., Bulcsu-utca 7 Telefon 21-06. 5219 Gyártanak: fessmérőt, 16 gramérot, vízszintmérőt, förtellenőrző órákat, hőmérőt. Külön osztály fizikai és laboratoriumi műszerek gyártására. 16 HP. 90 munkás.

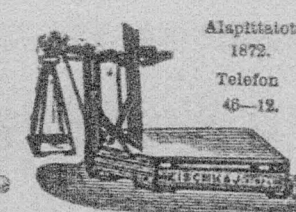

szállító kannák, szeparátorok, hűtő készülékek, Kópulók stb. KLEINERES-FLEISCHMANN Vas-és fémáru gyárából MODLING BECS mellett Árjegyzék ingyen.

Mindennemű ruganyos kocsik szolid kivitelben ARMBRUST LAJOSNÁL GYOR.

Szabadalmazott oldalt járó gíggelím utérhetetlen előnye az eddigtekkel szemben, hogy teljes egyensúlyban fut, minden kibálgatás nélkül, és ez által a lovat sem terheli. A legrosszabb utakon kellemes utazást nyújt. Kifogástalan kiállítáú, könnyű és feldőléstől védett. 44

ZISKA JÓZSEF utóda ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros.

Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegét, tizedes és százados, valamint gazdasági szekér, híd és marhamérlegét. A budapesti, fumei és győri gabonabazsók szállítója, ugyerintén számtalan nagy gözmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becsereztetnek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadtnak és pontosan eszközöztetnek. Kiváló uradalomba is kiűköt szerelt. 650

Szobal edényes növénytenyésztes. Virágkedvelők, kertészek, de kiválóan a művelt magyar földgyökösök használatára. Irta: Czapáry Albert. Számos ábrával. Ára vászonkötésben 2 korona 50 filler. Megrendelhető a „Patria” r-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25

Prairie királyné tengeri ... 16 K. Óriás fehér lófogu csalamádétengeri .. 16 K. Székelytengeri .. 18 K. Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában, posta: Koncza. 551

Lótenyésztés és a hadsereg lóállományának kiegészítése Poroszországban, Magyarországon, Ausztriában és Bosznia-Hercegovinában. Irta: Prihradny Elek. Ára 6 korona. Megrendelhető a „Patria” r-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz nyerslenkórót szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel cséplelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernaui) orosz lenmagot.

Zsir és szalonna Berez Károly zsiradékbizományi üzlete PÉCSETT.

Ajánlja a tisztelt uradalmaknak és a nagyérdemű gazdaközön-ségnek nála kapható zsir és szalonna készletét. Megkeresésre ajánlatokkal szivesen szolgál irodája. 694

Somoogyi Viktor Budapest, VI., Lehel-utca 5. szállít kartellen kívül mindennemű gazdasági

lánczot, sodronykötelet és csigasort. Szilárd Gyula a oskávri földm.-lek. tanárának gyakorlati kézikönyvei: Mezőgazdaságtan. I. Általános és különleges növénytermelés. Fűzve K 3.-, kötve K 4.- Mezőgazdaságtan. II. Állattenyésztés. - Üzletvitel. Fűzve K 3.-, kötve K 4.- Szőlő és pincze. 71 Ábrával. Fűzve K 4.-, kötve K 5.- Szőlőművelés és borgazdaság. 161 Ábrával. - Kötve K 10.- A pinczegazdaság mellékkelnek értékesítése. Fűzve K 1-50 Méhészet. 19 Ábrával. Fűzve K 1.- Kaphatók a „Patria” részv.-társ könyvkereskedésében Budapest IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

RATTO Phosphor-pasta PATKANYOK teljes kipisztításra aszvatosság mellett üvegokban 1 korona, 2 korona és 4 korona. DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Marakkól-s. 2

CUKOR KÁLMÁN okl. gépészmérnök és **SÁNDOR IMRE**
erdő- és tuskóirtó vállalata

Telefon 170-08. BUDAPEST, II., ZSIGMOND-U., 20. Telefon 170-08.

Elvállalják tuskóknak géppel való kiemelését! A gépek a munkát függetlenül a munkásviszonyoktól bármilyen időszakban gyorsan végzik. Hasznavehetetlen területek, amelyek írása kézierővel évtizedekig eltartana, a vállalat gépeivel a legrövidebb idő alatt termő szántófölddé válnak.

Részletes felvilágosításért tessék a vállalati irodájához fordulni.

733

ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., GIZELLA-TÉR 1. (Hans-palota)

(Arztell: Forrasz Mézes-tér.)

Ajánl gazdaságok részére legjutányosabb árban ablakokhoz és melegágyakhoz való

üvegtáblákat

eredeti gyári ládában. Üvegvágó gyémántok legolcsóbban kaphatók. Mézes-üvegek különféle kivitelben, fémszárral és anélkül. Kristályüveg asztali készletek.

Arztell: Forrasz Mézes-tér.

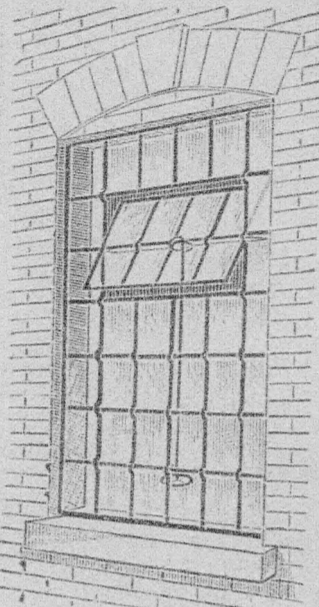
LEPTER JÁNOS

vasszerkezetek és lakatosárúk gyára
Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

Alapított 1885. Sürögönczim LEPTER, Budapest, Pékerdő. Telefon 55-22.
A JELENKOR LEGTÖKÉLE-
TESEBB ÉS LEGOLCSÓBB **IDOMVASABLAKA.**

Újdonság!

Újdonság!

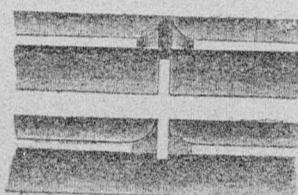
KÖPPLINGER
szabadalmazott
IDOMVASABLAKA.

**14 MÚVELT AL-
LAMBAN SZA-
BADALMAZVA**

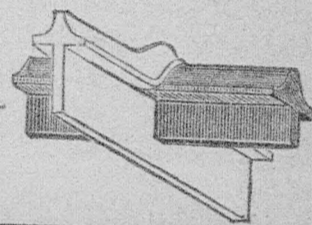
Raktárak, magtárak, gyári épületek, istállók, gazdasági mellék-
épületek, üvegházak, verandák stb. részére kiválóan alkalmas

Régi rendszer.

Köpplinger rendszer.

Megkeresésekre
költségvetéssel
készséggel szol-
gálok.

Számok beszélnek!

EGY MILLIÓ

Alfa Laval Separator

az egész világon használatban.

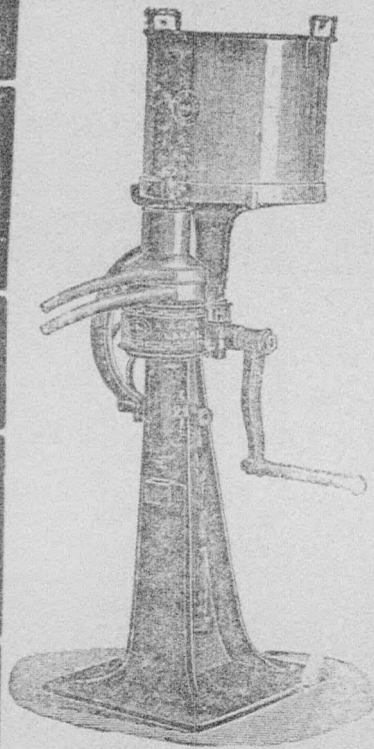
850 első díj! Mult évi eladás 110.000 darab.

Több mint 60.000 idegen fölözögép lett eddig
„ALFA LAVALRA“ becserélve.

Az „ALFA“ Separatorok, tejgazdasági eszközök és gépek,
valamint a világhírű „ASTRA“ gépek biztosítják egyedül a
tejgazdaság legnagyobb jövedelmezőségét.

Felvilágosítással szolgál az

ALFA SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V 56.

Földmivésiskolát jelenen végzett, 6 hónapi gyakorlati bír., szerény igényű, jár. gyakornok, szonakra állást keres. Szives megismerését kér Hleyer Ernő, Nagyszalonca, posta restanté. 7589

Állatok

SOVÁNY ÉS HIZOTT sertéseket legjobb értékesít és beszeres **BAUER B. GYULA** sertésbizományos Bpest, VIII., Rákóczi-ut 73. TELEFON 79-41. Mindon felvilágosítás díjtalanul készséggel adtuk.

Sajjú zati készlet és tenyészanyagok 10 korona. 7286

Két 4 éves, 150 cm. magas, világosszürke arabs kanca csikó eladó, szépen járnak kosokban, épek és nagyon sebeselek. Czin: Józsa Gyula, havas-aljai gazdasága. Inocel, u. p. Nagy-Kalocsa. 7432

Eladó dukák Takách Ferenc gazdaságában Duka Vas megye, 4 drb 11-12 hónapos telivér Yorkshire tenyészkan, továbbá fiatalabb koca és kanok és elsőrendű tenyészanyag. 7461

Lipizzai 2 darab, 6 éves, 102 cm. magas, vörösderecs kanca ló, jukker, gróf, Hadik János nr Öngyermelőségi szervezeti állományában eladó. Továbbá felvilágosítás ad az intézőség. Posta és vasútközmű Serégyes, Fejér m. 7516

11 drb muraközi csikó (2-3/4 éves) és pedig 9 drb kanca és 2 drb caadó eladó, Schühoff Lajos, Padé-i (Török megye) gazdaságában. 7518

Kitűnő fejődésű szimmenthali és bonyhádi tenyész-bikák eladók Szeider Samuel kiserédei gazdaságában. Posta Nagyréde, vasútközmű Győr-megye. 7423

Husz drb szarvatlan rambouillet tenyészkos, teljesen benőt, gyönyörű példányok eladók Lovász Nándornál, Cserhátszentivány, Nógrád vm. 7498

Igen szép yorkshirei emák kg-ként 2 kor. árban. 7 hetes választott malacok darabonként 24 koronáért azonnali szállításra eladók. Hittbizományi urad. intézőség Galgóc, Nyitra megye. 7535

Egy és fél éves mangalica tenyészkanok eladók. Darabonkénti árak 180 korona. Czin Gazdasági Akadémia, Kolozsvár. 7532

Kocszamalac, ötven darab, régi Bihar megyei mangalica tenyészkosokból, kilogrammja 330 filléret, százkilogrammá mértől eladó. Jelenlegi súly példónként 34-38 kilogramm. Eladó Dely Imre, posta Furta, állomás Horvátújfalun, hol kocsit mindig kapható. 7536

Hollandi, öt-hat darab garantált jó fejőstenet, esetleg fel-folytatott üszőt veszek. Ajánlatok Czirke Ivan Zsédény, Hegy-falu czimzandék. 7537

Eladó, Angliából importált szürke lóknál után származó, 10 drb 9-10 hónapos yorkshire tenyészkan kilogrammonként 2 korona, valamint több 3-4 hónapos yorkshire malacz, Eitner Sándor salom-várt gazdaságában, Zala megye. 7541

2-300 drb gyorsfejődött Merino precocoo, vagy rambouillet tenyészbárny megvételre kereseték. Czin a kiadóhivatalban. 7537

Hecht és Grosz sajószent-keresztből 300 drb választott prima 4 hónapos rambouillet fajta ürül és jerke bárny eladókra kerül. 7538

Tóth-ferenczházi gazdaságban (Győr m., Állomása Fel-pöcz-Hall) eladták két darab nemes szimmenthali tenyészbika, 170 drb elsőrendű 2-3 éves anyabika, 60 drb elsőrendű 2-3 éves ürül, 12 drb elsőrendű 2 éves kos rambouillet fajta. 7542

Megvételre kereseték két drb két éves jó hágo-képes szimmenthali tenyész-bika. Ajánlatok ár megjelölésével pusztábillet bér gazdaság, Mende, Pest m. kéretnek. 7547

Hintósló. A balatonlellei gazdaságban egy pár sárga és sötétprű 167-180 cm. magas, erős, kitűnő járó, jól behajtvá eladó. Koruk 5 éves. Ár 2400 korona. Érdeklődhetni Kemény József intézőnél balatonlel. 7539

Fajtiszta Merluó tenyész-kanok 20 drb, kiállításra kitűntetve eladó. Czin: Mikkel uradalom, Somogy megye. 7540

Eladó egy pár teljesen meg-bizaltató hibátlan nagyon figuráns sötét almászfürkö 166 cm. magas 5-6 éves kanca és herét lipizzai kocsiló 2000 kor-ért, Baró Puteánál, István, Balaton-Ederics. 7568

Elsőrendű 3/4 éves, részén át-ment mangalica tenyészkanok darabonként 200 korona árban Baying Mező-komárom uradalmak főbérlet-ségénél, Wertheim M. Fialnál Baying, kaphatók. 7571

Az üregvári bér gazdaságban posta Tolnacsá-kály, vasútközmű Szakály-högyész, 110 drb 2 1/2 éves jól fejlett ürül eladó. Ugyanitt eladó egy pár kitűnően járó kocsiló, mindgyik kanca, egyik pej, a másik fekete, áruk 1500 korona. 7564

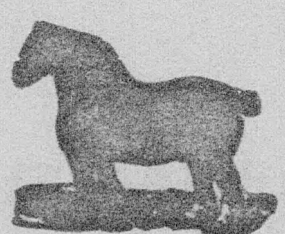
Berkshire kan, 4-5 drb. Tenyészkosok, lehetőleg 1 1/4-1 1/2 éves kereseték megvételre, esetleg mangoliza tenyészkanokkal elcsereleásra. Szives ajánlatokat kér Lóc-zavart bér gazdaság, Alsó-Lóc u. p. Nagybresztovány. 7567

Eladó egy orosz, töröknyelvű-zett magas lesztmázású 178 cm. magas, teljesen hibátlan, jól belovagolt, báránycselű, 5 éves, sötét prű, legyőzött angol telivér ménlő. Kívánatra ki-herélve. Czin a kiadóhivatalban. 7670

Eladó kifűnő jó, 4 éves német vizsla, ára 60 korona egy 7 hónapos szukakölykével együtt vadászat felhagyása miatt, már a kölyök szobanál-táson igen jól viseli magát. Zednik Emil urad. főkeretész Dég, Veszprém m. 7569

Kiválóan csontos, ne-mes és jó fejlődésű Bonyhád-simmenthali keresztezésből eredő 1 1/2-2 éves 10 tenyész-bikák

eladók. Fedezetés kipró-bálva. Yorkshirei tenyész-tet. Boldogasszony, Moson megye. Az intéző. 302

Muraközi hidegvérű (nori) Igás tenyészlovak választott csikók és tenyészmenek vásárlásánál közvetlen a tenyészköztől, segédkezé-semet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegy-zékét kívánatra szivesen küldöm: Elsőrendű referen-cziák rendelkezésre állnak.

Czinem: IDŐSB HEINRICH MÓR lóvásárlói ügynöksége Csáktornya (Muraköz). Törv. bej. czég. Stürgönczin: **Heinrich Senior, Csáktornya.** Interurban - Telefon 33. szám. 572

Első- tiszta erdélyi-magyar fajta 1-2-3 éves **ökörborjúk** bármily mennyiségben, jutányos áron, állandóan kaphatók **Nyegrucz és Társa** legelőgazdaságában Szamosujvárt. Czin: NYEGRUCZ TÓDOR SZAMOSUJVÁRT. 743

Eladó 9 darab szépen fejlődött 1 éves telivér yorkshirei tenyészkan kg-ként 2 kor. 20 fill-ért **Osváld Jenő** gazdaságá-ban Dömötöri, Vas megye. Budapesti orsz. állatkiallításra II. díjjal kitüntetett tenyész, ahol tenyész-állatok állandóan beszerez-hetők. Kívánatra vasutra kocsit küldök. 0472

A juhászat felhagyása miatt eladó továbbtenyész-tésre 50 darabból álló, a kolozsvári kiállítás díja-zott, 2-3 éves friz-raczká keresztezésű fehér

anya-nyáj. Levélczim: NAGY DENES földbirtokos TORDA, Torda-Aranyos megye. 721

Általánosan elismert leg-első-rendű jármos magyar-faju erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak s beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók: 672

PAPP TESTVÉREKNÉL SZAMOSUJVÁR (Szolnok-Doboka m.)

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas teheneit és mindenféle tenyészállatot szállítok a legjutányosabb árban, a legjobb minőségben és bármily mennyiségben: a tehozamra nézve garancziát vállalok és a legszolidabb kiszolgálást biztosítom. — Istállómban állatok állandóan kaphatók. 635

Hoffmann Dávid pusztaszentgyörgyi bérő Bonyhád, Tolna megye

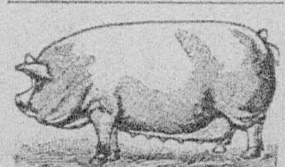

Elsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat vagy bor-jasokat bármely időben, bármely mennyiségben kulans áron szállít **BAUER MÓR** tenyész-és haszonállatkeres-kező BUDAPEST. Iroda VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Újpest, Károly-u. 11. Telefon 93-95. 566

SCHWARZENBERG hercegi eredeti merinói törzsjuhászat BARAU (Kgr. Böhmen) posta és vasútközmű Barau vagy Wodnan, Budweis-Wodnan-Barau-i vonal.

Koseladás megkezdett. Nemes posztógyapju, erős alkat és dus gyapju-bírás.

Vezetőség: JOHS. HEYNE, juhászati igazgató, Leipzig. Schwarzenberg hercegi kerületi kezelőség, Barau, posta Barau. 738 Mudroch, kezelő.

Zudtvieh-Etablissement "SURWÜRDEN" Alapított 1860-ban. Tulajdonos: LÜBBEN H.

Oldenburi tenyészmenek, kanczák, csikók, telivér Shortorn-szarvasmarha, telivér Oxfordshirei down-juhok, telivér Yorkshiresertések.

Megrendelések másfaju tenyészállatokra (pl. Olden-burgi Wesermarsch-, ost-friesi Wilstermarsch-szarvas-marha stb. stb.), a leggon-dosabban eszközölköttek. Kivitel! Behozatal!

Tenyészeteim Európa, Amerika, Ausztrália és Afrikában számos tisztelet-díjat stb. nyertek.

Sürwürden vasut, posta és távirtelek a Bréma-Hude-Nordenham vona-lon, Oldenburg nagyher-czégységben, Németország. Vezérképviselő Magyarorszá-g és Ausztria részére:

Baró WIMMERSPERG EGON LAXENBURG

köszöni, vasuti, posta- és távirtelek WIEN mellett. 41

Elsőrendű magyarfaju erdélyi jármos-ökrök, 2 éves magyar-faju erdélyi ökor-borjúk minden időben kaphatók nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt,** Szolnok-Doboka megye. 679

Vöröstarca tinó és üsző

előző prima, 1-2, esetleg 3 éves nálán minden mennyiségben kapható első áron. Kétszázúgyvintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállal

Kitűnő friss fejős teheneik előleges jelentés után, nálán mindenkor megtekinthetők kö-telvezettség nélkül. Vevő tel-vezése szerint választat. 4785

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Legelsőrendű bonyhádi eredeti teheneket, friss borja-sokat, hasasokat s tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyi-ségben kulansul és leg-olcsóbb áron szállít:

Fenyves Fiaschner Sándor tehénkereskedő.

Levél- és sürgönyczim Budapest, VII., Elemér-u. 17. Telefon: 170-18. Istálló: Kispeszt, Üllői-ut 4. Telefon „Kispeszt“ 38.

Elsőrendű eredeti **bonyhádi teheneket** hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulans áron szállítok 3145

KLINGER MÓR

tenyész-és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istálló: Kispeszt, Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sürgönyczim ugyanott. Telefon Kispeszt 85. Haját házban

Vegyesek

Felhívás a gazdaközön-séghez. Mely föld-birtokos vagy bérő volna haj-landó egy már koros, de jó egészségben levő okleveles gaz-dát a nyári hónapokban magához venni, a ki neki tehetsége sze-rint a gazdaságban segíteni is, a miért nem kívánna más, mint egy külön szabát és teljes ellátást, melyért azonban még haj-landó volna mérsékelt díjat is fizetni. Vállalkozók irjanak Hal-den Elemérnek, Keszthelyre. 7575

la RAFFIA legjobb magas csirakéességű mohar és paprikaköles SZEMERE és GYÖRGY magkereskedésében Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

SZEGEDI KENDERFONOGYAR R.-T. SZEGED.

Ajánlunk a közeledő aratási időnyre

minden szerkezetű aratógépekhez való

MANILA-KÉVEKÖTŐFONALAT

kg.-ként kb. 350 folyómétertartalom és 45—50 kg. hordképesség garantálásával
100 kg.-ként . . 95 korona árban

bérmentve bármely állomásra szállítva, a legkedvezőbb fizetési feltételekkel.

Fonalunknak akármely külföldivel egyenlő, kifogástalan használhatóságáért teljes szavatosságot vállalunk, mert már a múlt évben is kb. **2200 métermázsa manilafonalat**adtunk el, melylyel vevőink annyira meg voltak elégedve, hogy alatt felsorolt nyilatkozatokkal **elismerték, miszerint fonalunkkal tökéletesen úgy dolgozhattak, mint bármely külföldi fonallal.**

Elismerő nyilatkozatok:

„Kívánságukhoz képest ezennel szívesen igazoljuk, hogy a folyó évi aratási időnyben aratógépeinkhez önkéntől beszerzett manila-kévekötőfonal **minden tekintetben teljesen bevált és avval teljes megelégedésünkre épügy dolgozhattunk, mint a külföldi fonallal.**“

Pécsi püspöki uradalom, Pécs,
 Bartal-féle birtokkezelőség, Fadd,
 Gróf Bethlen István uradalma, Magyarfráta,
 Gróf Nákó Sándor uradalma, Nagyszentmiklós,
 Gróf Teleky László uradalma, Szedinka,
 M. kir. telepítési felügyelőség, Kolozsvár,
 Gróf Zselénski Róbert urad., Kakasszék,
 Gróf Blanckenstein urad., Pa-Nagy-Mérges,
 Győri káptalan urad., Védény,
 Gróf Wilczek Vilmos urad., Százd,
 Aradvármegyei G. E. fogy. és ért. szöv., Arad,
 Gróf Berchtold Lipótné urad., Árpádhalom,
 Szászbereki urad., Szászberek,

Lévai uradalom, Léva,
 Emödi Vilmos és Testv. gazd., Szécsény,
 Vállaji urad. bérgazdaság, Vállaj,
 Jakabfy Sándor, Pa-Ecseg,
 Fogarassy Aurél, Tisza-Farkasfalva,
 Polákovics Mátyás gazd., Rudna,
 Deutsch Andor, Temesbuttyin,
 Székely gazdák szöv., Marosvásárhely,
 Hatvany-Deutsch Sándor és József gazd.,
 Nagytelek,
 Fürst Ödön, Nagyhát,
 Kohner Adolf fiai gazd., Munkács,
 Strasser Izidor, Máriamajor,

Léderer László, Pa-Bábocza,
 Csabacsüdi uradalom, Csabacsüd,
 Vámi uradalom, Vám,
 Nemetegyházi uradalom,
 Schwarcz Lajos urad., Oroszlámos,
 Veress Sándor urad., Mezősályi,
 Meller Rudolf urad., Törökbálint,
 Tótvázsonyi urad., Tótvázsony,
 Réthy Kálmán, Berettyó-Ujfalu,
 Schwarcz Lajos urad., Okány,
 Farkas Miksa, Szamosfalva,
 Mocsáry Dénes, Fegyvernek,
 Gyapolyi uradalom, Gyapoly.

Ajánlunk továbbá saját kendergyárainkban előállított **kenderből készített**, legnagyobb hordképességű

istráng, kötőfék, rudaló, marhakötél, kézikévekötőket stb.

gazdasági kenderzsákokat,

➡ továbbá legjobb **angol** tégelyaczélsodronyból készült ➡

gőzekesodronyköteleket

➡ **a legolcsóbb árak mellett.** ➡

Alapított 1858-ban.

EREDETI FOWLER-féle GŐZEKÉK páratlanok

munkafeljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékosságban.

JOHN FOWLER & CO.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútállomásnál szembe

ELADÓ

10 drb 3 éves ardenni-muraközi csikoló
keresztvezésű, szépen fejlett
és 2 drb 1½-2 éves szimmenthali hágóképes, szépen fejlett bika.

A 10 drb csikó kétegyházi állomás mellett fekvő legelőn, ménesen tekinthető meg, a bikák Berendás-pusztán, vasútállomás Csorvás tekinthetők és vehetők meg. Megkeresések **Harszti Sándor** gazdaságának infóvezősége Csanád-Apácza, intézendők. 709

HANÁK MIKSA

Budapest, V., Nádor-utca 50.

Szállít nagy raktárából:

mindenféle vascsöveket	szerinti kivitelben.	557
víz- és gőzvezetékhez	mindenféle tömlőt,	
lokomobilcsöveket,	gummiárut,	
kutfurócsöveket,	szivattyut,	
öntöttvascsöveket,	szerszámokat,	
kőagyagsöveket,	csatornázási cikkek,	
betoncsöveket,	dobsineket,	
fürdőszoba- és	olajozókat,	
klozetberendezéseket,	tömítési cikkek,	
mindenféle istálló-	hegesztett hordó-	
berendezést tetszés-	kat és üstöket.	

Átvészelt ½ éves, többszörösen kitüntetett tisztavérű mangalicza

tenyészkánok

és hazai fésűgyapjas, többszörös díjat nyert

tenyészkosok

eladók dr. Schwartz István dobai gazdaságában. Vasut Komádi, posta Okány. 731

Szőlő-
kötözőfonálsodorra és gom-
bolyítva, jobb és
olcsóbb, mint
a raffia,

zsák és ponyva

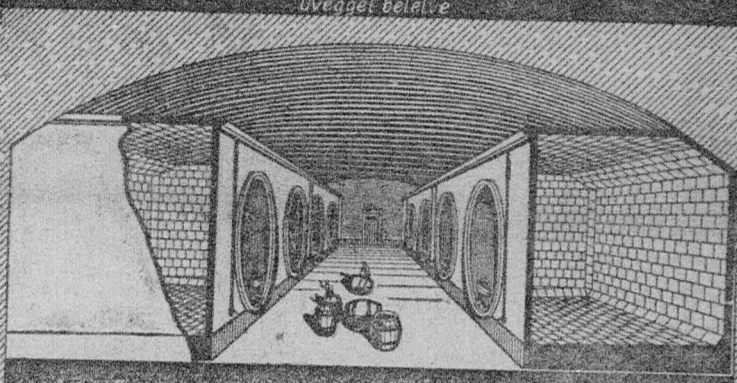
a legjobb minőségben FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nádor-u. 31-33. szerezhető be-
és legjutányosabban a FISCHER-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan pony-
vák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 29 év óta fennálló Fischer-
féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója.
Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. **Manillazsinegek,**
kévekötelek, lópokróczok. Tessék ajánlatot kérni.

Eladó 1000 holdon felüli gyönyörű, Sáros megyei BIRTOK!!!

Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki BAUER ANTAL
földbirtokközvetítő irodája
Budapest, VIII., Baross-utca 4.
TELEFON 166-66.

CZEMENTHORDOK

BORSARI ÉS TARSA

2.000.000 hektoliter használatban. ■■■ Kérjen prospektust és látogatást.

Nagybirtokosok pénzügyeit

elsőhelyű törlesztési kölcsönök, másodhelyű kedvező kölcsönök által gyorsan és rendezzük. Bankösszekötötéseink legelőnyösebben minden tekintetben legelsőrendűek. Ügyfeleink az ország legnagyobb birtokosai. Részletes felvilágosítással és czéltudatos kombinációkkal a birtokosoknak vagy igazolt képviselőiknek készséggel és díjmentesen szolgálunk. Czím: **Frankl Adolf banküzlete** Budapest, VI., Eötvös-utca 19. (Eötvös-udvar), saját ház. Telefonszám 25-40. 479

VILÁGSZABADALOM NÉLKÜLÖZNETLEN

VIZMÉRŐ-ÉS-FÉMÁRUGYÁR-R.-T.
GYÁR ÉS ÖNTÖDE, I. MÁRCS-UTCA 21 ÉS 19 BUDAPEST KÖZPONTI IRODA I. BORS-UTCA 14

SZABADALMAZOTT LAKATOK-ÉS-ZÁRTORLASZ-GYÁRTÁS

TELEFON: 11-06 és 11-08

BETÖRÉS ELLEN LEGJOBB BIZTONSÁG

Minden gép meghajtására használható.

Minden hossz- és szélességben azonnal a megrendelés vétele után kapható.

Tartósabb, jobb és olcsóbb mint a bőrszija.

Minden hossz- és szélességben azonnal a megrendelés vétele után kapható.

ELSŐ MAGYAR PAMUT-, TEVESZŐR- ÉS BALATA-HAJTÓSZIJGYÁR
Levy James **Pozsonyban**

TÁVBESZÉLŐ: 261.

Magyar postatakarékpénztár 4237.
 Osztrák postatakarékpénztár 859544.

TÁVBESZÉLŐ: 261.

Levélczim: LEVY JAMES POZSONY.

Legmagasabb kitüntetések: Budapest 1896. Pozsony 1899. Pozsony 1902.

Sürgőnyczim: HAJTÓSZIJGYÁR
 LEVY, POZSONY.

Kivánatra szívesen szolgálunk árakkal.

Legzelszerűbb és legtartósabb motorok meghajtására.

Tejjes jótállás mellett.

Legnagyobb fontossággal a mezőgazdaságra nézve!!

Eredeti LEVY JAMES-féle **VEGNÉLKÜLI** törv. védjeggyel ellátott

LOKOMOBIL-TEXTIL-FŐSZIJAK.

Ezek megfelelő telítésük következtében **vizáthatatlanok** és azért **ellentállnak** az időjárás káros befolyásának, télen át való raktározásuk által nem lesznek **törékenyek** és **sokkal olcsóbbak** a legolcsóbb bőrhajtószijnál. Keresett méretekben folyton raktáron.

E hajtószijak különös kezelésére szükség nincs.

Árak: darabonként netto.

Lóerő	Hosszu m.	Széles mm.	Koronákban	Lóerő	Hosszu m.	Széles mm.	Koronákban
6	19	120	92.—	10	22	140	131.50
6	24	120	115.—	10	24	140	141.—
6	26	120	124.50	10	26	140	151.50
6	28	120	133.50	10	28	140	161.50
8	19	130	99.50	10	22	150	132.50
8	22	130	115.—	10	24	150	144.—
8	24	130	125.—	10	26	150	155.50
8	26	130	135.—	10	28	150	167.—
8	28	130	145.—	12	28	160	178.50

bérmentve csomagolás, bérmentve minden belföldi állomáshoz szállítva.

Ezen szijak minden hossz és szélességben azonnal a megrendelés vétele után kaphatók.

Tessék fordítani!

Legzelszerűbb és legtartósabb motorok meghajtására.

Kivánatra szívesen szolgálunk árakkal.

Minden gép meghajtására használható.

Kivánatra szívesen szolgálunk árakkal.